

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΓΕΡΑΡΗ (Δ.Φ.)

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

S. D. E.

exercere

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

38 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΑΓ. ΜΑΡΚΟΥ 38

1897

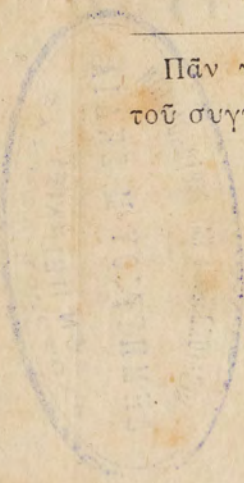
επιγραφή

Handwritten notes and signatures in the right margin.

Handwritten scribbles in the top left corner.

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν
τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Handwritten signature in blue ink.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὴν γραμματικὴν ταύτην συντάξας πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ὑπέβαλον εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. Ἡ δὲ κρίσις ταύτην οἰκεία ἐπιτροπεία εὔρε μὲν «πολὺ εὐμέθοδον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτάτων γλωσσολογικῶν παρατηρήσεων συντεταγμένην, ἀλλ' ὀγκώδη καὶ ἐπομένως ἄχρηστον τοῖς μαθηταῖς ἑλληνικοῦ σχολείου.» Συνιστᾷ δὲ ταύτην «ὡς λίαν κατάλληλον τοῖς μαθηταῖς τῶν γυμνασίων». Διὸ ἐπεκτείνας μέρη τινὰ αὐτῆς καὶ προσθεῖς κατάλογον τῶν συνηθεστέρων ἀνωμάλων ῥημάτων ἐκδίδωμι ταύτην πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 12 Ἀυγούστου 1897.

I. N. ΓΕΡΑΡΗΣ

Handwritten text at the top of the page, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some words like "και", "και", "και" are visible.

Φιλίππος τῶν γραμματέων τῶν ἐπι Ἀρχιῶν ἔχει
καρῶν, ἔχει ἑρπασίαν ἡρα εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκ
εἰς αὐτὰς. ἔπειτα ἔμενα εἰς εὐσεύουσαν τὴν
ἑξοικίον ἑθνεῶν ἀρχαῖον γίλον τοῦ ὀνομαζο
μενον Μήκωνα, καὶ ἐκεῖ ἐμαίε ἐπὶ τὸν ἑλπίστον
εἰς τὴν ἀσπίδα τοῦ ἀποστατοῦ ἔως ἐστὶν ἄλλο
καταγέλωσι τὴν ἀρχὴν - μετὰ ταῦτα ὁ Μήκων
προσέβη καὶ ἐπὶ τὴν ἐκείνου τὸν συγγενὴ πρόνον
ἐξέχον ἔχοντα ζυγίδια ἔχειον ἐν κοινῇ τοῦ
εἰς τὰς θύλας καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐνός
ἀποστατοῦ καὶ ἄλλοι
ὁ δὲν φιλίππος ἰσοχρῆσεν εἰς τὸν ἀποστατοῦ
τὰ τοῦ ἑρπασίαν καὶ ἐκεῖνον τὴν οἰκίαν
κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπέβη ὅσοι τὴν ἀποστατοῦ
ἐπέβησαν ἐπὶ τὸν Μήκωνα ἀπὸ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ ἑρπασίαν εἰς τὴν οἰκίαν.
ἐπεὶ οὖν εἰς τὸν οἰκίαν ἔβη ἄρα εἰς τὴν οἰκίαν
τὸν Μήκωνα ἐβόησαν διὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ
τὴν οἰκίαν εἰς τὸν οἰκίαν εἰς τὴν οἰκίαν
οἰκίαν τοῦ ἀποστατοῦ ὅσοι τὸν οἰκίαν καὶ
ἐβόησαν αὐτοῦ. Ἄρα εἰς τὴν οἰκίαν ἔβη ὁ φιλίππος
μετὰ τὸν ἀποστατοῦ καὶ ἐκείνον εἰς τὴν οἰκίαν καὶ
ἐβόησαν τὸν οἰκίαν ἐβόησαν τὸν οἰκίαν
καὶ τὸν οἰκίαν ἐβόησαν τὸν οἰκίαν ἐβόησαν
οἰκίαν εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν οἰκίαν ἐβόησαν
οἰκίαν τὸν οἰκίαν ἐβόησαν εἰς τὴν οἰκίαν

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

§ 1. Εἰσαγωγή.

1. Ἡ λατινικὴ γραμματικὴ, ὡς καὶ ἡ ἑλληνικὴ, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη Α') τὴν ἰδίως γραμματικὴν καὶ Β') τὸ συντακτικόν.

2. Ἡ ἰδίως γραμματικὴ διαιρεῖται πάλιν εἰς τρία τμήματα α') τὸ Φθογγολογικόν, β') τὸ Τυπικόν καὶ γ') τὸ Ἑτυμολογικόν.

ΜΕΡΟΣ Α'. — ΙΔΙΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΜΗΜΑ Α'. — ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 2. Γράμματα καὶ διαίσεις αὐτῶν.

1. Τὰ γράμματα τῆς λατινικῆς γλώσσης (litterae — λίττεραι) εἶνε 24, τὰ ἐξῆς·

A	a	ἄ	N	n	ἔν
B	b	μπέ	O	o	ὄ
C	c	τσέ	P	p	πέ
D	d	ντέ	Q	q	κού
E	e	ἔ	R	r	ἔρ
F	f	ἔφ	S	s	ἔς
G	g	γκέ	T	t	τέ
H	h	ἄ	U	u	οὔ
I	i	ἱ	V	v	βαῦ
K	k	κᾶ	X	x	ἱξ
L	l	ἔλ	Y	y	ῦ ψιλόν
M	m	ἔμ	Z	z	ζῆτα

2. Τὰ γράμματα τῆς λατινικῆς γλώσσης διαιροῦνται εἰς ἕξ φωνήεντα (*litterae vocales*, λίττεραι βουκάλες) a, e, i, o, u, y, καὶ εἰς δέκα ἐπτὰ σύμφωνα (*litterae consonantes*, λίττεραι κονσονάντες): b, c, d, f, g, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

ΣΗΜ. Τὸ h δὲν εἶνε κυρίως γράμμα, ἀλλὰ δασύ πνεῦμα.

3. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ὀκτὼ ἄφωνα (*mutae*, μουται) καὶ εἰς ἑννέα ἡμίφωνα (*semivocales*, σεμιβουκάλες). Καὶ τὰ μὲν ἄφωνα ὑποδιαιροῦνται εἰς χειλόφωνα (*labiales*, λαμπιάλες): b, p, εἰς οὐρανισκόφωνα (*gutturales*, γκουττουράλες): c, g, k, q, καὶ εἰς ὀδοντόφωνα (*dentals*, ντεντάλες): d, t, τὰ δὲ ἡμίφωνα ὑποδιαιροῦνται εἰς ὑγρά (*liquidae*, λίχβινται): l, r, εἰς ἔνρινα (*nasales*, ναζάλες): m, n, εἰς συριστικὰ (*sibilantes* σιμπιλάντες): s, f, v, καὶ εἰς διπλᾶ: x, z.

§ 3. Φωνήεντα καὶ προφορὰ αὐτῶν.

1. Τὰ φωνήεντα a, e, i, o, u, y προφέρονται ὡς τὰ ἑλληνικά: α, ε, ι, ο, ου, υ.

ΣΗΜ. Τὸ i ὅταν εἶνε ἐν ἀρχῇ λέξεων πρὸ φωνήεντος ἢ ἐν μέσῳ λέξεως μεταξὺ φωνηέντων, ἔχει συμφωνοειδῆ προφορὰν (γραφόμενον καὶ j) καὶ προφέρεται ὡς γι' π.χ. iam (ιάμ), major (μάγιορ): ἀλλ' ἐν ταῖς λέξεσι: ii (ϊϊ), iens (ϊενς) καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς φυλάττει τὴν φωνηεντικὴν προφορὰν τοῦ i' π.χ. iambus (ιάμπους).

§ 4. Δίφθογγοι καὶ προφορὰ αὐτῶν.

1. Ἐκ τῶν φωνηέντων γίνονται αἱ δίφθογγοι (*diphtongi*). Αἱ δὲ συνηθέστεραι τούτων εἶνε τέσσαρες, αἱ ἐξῆς: ae, oe, au, eu.

3. Ἡ δίφθογγος ae ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν αι καὶ προφέρεται ὡς αὐτὴ π.χ. *rosae* (ρόζαι).

3. Ἡ δίφθογγος oe ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν οι καὶ προφέρεται ὡς ε, ἀλλὰ σκοτεινότερον αὐτοῦ καὶ μετὰ κεκλεισμένου ὀλίγον τοῦ στόματος π.χ. *Boeotia* (Μπεότια).

4. Αἱ δίφθογγοι au, eu ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς ἑλληνικὰς αυ, ευ καὶ προφέρονται ὡς τὰ ταχέως καὶ ἐν μιᾷ συλλαβῇ προφερόμενα αυ, ευ, π.χ. *causa* (κάουζα), *Eurus* (Ἔουρος).

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ἑλληνικῆς δίφθογγου ου ἔχει ἡ λατινικὴ γλῶσσα ū π.χ. μουσα-

musa, ἀντί δὲ τῆς εἰ ἔχει πρὸ μὲν συμφώνου i, πρὸ δὲ φωνήεντος i ἢ e· π. χ. Νει-
λος-Nilus, Αἰνείας-Aeneas, Δαρεῖος-Darius.

§ 5. Σύμφωνα κ ἰ προφορὰ αὐτῶν.

1. Τὸ h προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν μπ ἐν ταῖς λέξεσι μπαρπέ-
ρης, μπαστοῦνι, μποτίλια, ἐν αἷς τὸ ἔνρινον μ δὲν ἀκούεται καθό-
λου, τὸ δὲ π προφέρεται τραχύτερον παρὰ τὸ σύνθηες· π. χ. *barba*
(μπάρμπα)=πώγων,

2. Τὸ c προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν κ· π.χ. *cras* (κράς), *caput*
(κάπουτ), *cor* (κόρ), *cura* (κούρα), *lac* (λάκ)· ἀλλὰ πρὸ τοῦ e, i, y,
καὶ πρὸ τῶν διφθόγγων ae, eu, oe προφέρεται ὡς τσ· π. χ. *Ci-ce-ro*
(Τσίτσερο) *Cyrus* (Τσίρους), *Caesar* (Τσαίζαρ), *ceu* (τσέου), *coena*
(τσένα).

3. Τὸ d προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν ντ ἐν ταῖς λέξεσι ντάμα,
ντομάτα, ντουλάπι, ἐν αἷς τὸ μὲν ἔνρινον ν δὲν ἀκούεται καθόλου, τὸ
δὲ τ προφέρεται τραχύτερον παρὰ τὸ σύνθηες· π. χ. *Dido* (Ντίντο),
durus (ντούρους).

4. Τὸ g προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν γγ ἢ γκ ἐν ταῖς λέξεσι
γκάρισμα, γκέμι, Γκίκας, ἐν αἷς τὸ γ προφέρεται τραχύτερον χωρὶς
νὰ ἀκούηται καθόλου ὁ ἔνρινος φθόγγος ν· π.χ. *gaudio* (γκαούντιο),
genus (γκένους), *reges* (ρέγγες). Τὸ δὲ gu ἀκολουθούμενον ὑπὸ φω-
νήεντος, ἂν μὲν ἀποτελῆ μετ' αὐτοῦ μίαν συλλαβὴν, προφέρεται ὡς
γκβ· π. χ. *lingua* (λίνγκβα), ἂν δὲ δὲν ἀποτελῆ μετ' αὐτοῦ μίαν
συλλαβὴν, προφέρεται ὡς γκου· π. χ. *ar-gu-o* (ἀργκου).

5. Τὸ q συνοδεύεται πάντοτε μετὰ τοῦ u καὶ προφέρεται μετ'
αὐτοῦ ὡς ub· π. χ. *aqua* (ἄκβα), *quaero* (κβαίρο).

6. Τὸ s προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν σ· π. χ. *solus* (σόλους),
spero (σπέρο)· ἀλλὰ τὸ ἀπλοῦν σ μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμε-
νον προφέρεται ὡς ζ· π. χ. *musa* (μουζα), *causae* (κάουζαι).

7. Τὸ t προφέρεται ὡς τὸ ἑλληνικὸν τ· π. χ. *totus* (τότους)· ἀλλὰ
ἢ συλλαβὴ ti πρὸ φωνήεντος προφέρεται ὡς τσι· π.χ. *gratia* (γκρά-
τσια), *oratio* (όράτσιο), *otium* (ότσιουμ). Προφέρεται ὅμως πάλιν
ὡς τι εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις· α') ὅταν τὸ i αὐτῆς εἶνε μακρὸν· π.χ.
totius (τοτίους)· β') ὅταν προηγῆται αὐτῆς s ἢ x ἢ t· π.χ. *ostium*

(ὄστιουμ), *mixtio* (μίξιτιο), *Attius* ('Αττιους) γ' ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς λέξεσι· π. χ. *Boeotia* (Μπεότια), *Miltiades* (Μιλτιάαντες) καὶ δ' ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τῶν τριτοκλίτων· π. χ. *montium* (μόντιουμ).

8. Τὰ λοιπὰ σύμφωνα f, k, l, m, n, p, r, v, x, z προσφέρονται ὡς τὰ ἑλληνικὰ· φ, κ, λ, μ, ν, π, ρ, θ, ζ, ζ· π. χ. *fama* (φάμα), *Kalendae* (Καλένται), *pater* (πάτερ), *via* (βία), *axen* (ἄξων), *zona* (ζώνα).

ΣΗΜ. α'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει τὰ δασέα σύμφωνα τῆς ἑλληνικῆς· θ, φ, χ. Ἀντὶ δὲ τούτων μετεχειρίζοντο οἱ Λατίνοι τὸ th, ph, ch· π. χ. *Athēnae* ('Αθήναι), *Philochōrus* (Φιλόχορος).

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ δασυνομένου ῥ μετεχειρίζοντο οἱ λατίνοι rh· π. χ. *Rhodus* ('Ρόντος), *Pyrrhus* (Πύρρος).

§ 6. Ποσότης συλλαβῶν (*quantitas syllabarum*).

1. Ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, πᾶσα συλλαβὴ εἶνε ἢ βραχεῖα ἢ φύσει μακρὰ ἢ θέσει μακρὰ ἢ κοινὴ.

ΣΗΜ. Ἡ βραχεῖα συλλαβὴ σημειοῦται διὰ τοῦ *·*, ἡ φύσει ἢ θέσει μακρὰ διὰ τοῦ *-* καὶ ἡ κοινὴ διὰ τοῦ *·̄*.

2. Βραχεῖα συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν· π. χ. *pā-tēr*, *dō-mī-nūs*.

ΣΗΜ. Φωνῆεν εὐρισκόμενον πρὸ φωνήεντος ἢ πρὸ τοῦ h, μετὰ τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ ἄλλο φωνῆεν, εἶνε βραχὺ· π. χ. *dēus*, *pūs*, *trāho*, (ἐξαιρέσεις ἴδ. § 28,4, α', 29, 2 α' σημ., 42,2 σημ.).

3. Φύσει μακρὰ συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· *mālo*, *poēta*, *caēdo*,

ΣΗΜ. α'. Φωνῆεν προερχόμενον ἐκ συναίρεσεως ἢ ἐκ δίφθογγου εἶνε μακρὸν· π. χ. *cō-go*, (*co-ago*), *concido* (*con-caedo*).

ΣΗΜ. β'. Αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς εἰλημμέναί λέξεις τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὴν αὐτὴν ποσότητα τῶν συλλαβῶν· π. χ. *Μενέλαος*—*Menelāus*. Ἀντὶ τοῦ n τῆς ἑλληνικῆς ἡ λατινικὴ ἔχει *·* καὶ ἀντὶ τοῦ ω ἔχει *·̄*· π. χ. *Ὀμηρος*—*Homērus*. *Κύκλωπες*—*Cyclōpes*, ἀλλὰ πατήρ—*pater* (1).

4. Θέσει μακρὰ συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν πρὸ δύο ἢ περισσοτέρων συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ· π. χ. *mēnsa*, *cāstrum*, *ūxor*, *pāx*.

5. Κοινὴ συλλαβὴ εἶνε ἡ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν πρὸ δύο συμφώ-

(1) Τὸ τελικὸν r, l, m, t βραχύνει τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐν ταῖς δισυλλάβοις καὶ πολυσυλλάβοις λέξεσι (πρὸβλ. *amō*, *amōr* κλπ.)

νων, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως τὸ πρῶτον εἶνε ἄρῳνον καὶ τὸ δεύτερον ὑγρὸν (I ἢ r) *rēpleo, tenēbrae*. Ἡ κοινὴ συλλαβὴ παρὰ μὲν τοῖς πεζολόγοις λαμβάνεται πάντοτε ὡς βραχεῖα, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς ἄλλοι. ε λαμβάνεται ὡς μακρὰ καὶ ἄλλοτε ὡς βραχεῖα

§ 7. Προσῳδία (accentus)

Ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ οὐδὲν σημεῖον τίθεται ἐπὶ τῆς ἰσχυρότερον προφερομένης συλλαβῆς τῶν λέξεων. Πρὸς ὀρθὸν λοιπὸν τονισμόν τῶν λέξεων εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Ἡ δισύλλαβος λέξις τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης· π. χ. *páter déus*.

β') Ἡ πολυσύλλαβος λέξις τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης μὲν, ὅταν αὕτη εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρὰ· π. χ. *avā'rus, Homē'rus, corō'na, regí'na, fortū'na, puē'lla, conplē'xus*, ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης δὲ, ὅταν ἡ παραλήγουσα αὐτῆς εἶνε βραχεῖα· π. χ. *fémīna, i'ncōla, rópu'lus, nu'mērus*.

γ') Τὰ ἐγγλιτικὰ *que, ne, ve* προσκρῶμενα εἰς τὸ τέλος λέξεως καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν αὐτῆς, ἂν δι' αὐτῶν δὲν ἀποτελῆται νέα αὐτοτελὴς λέξις· π. χ. *ita'qus=et ita* καὶ οὕτω *corpora'que=et corpora* καὶ τὰ σώματα Ἄλλὰ *i'taque=ἔθεν*.

§ 8. Συλλαβισμὸς.

Ὁ συλλαβισμὸς ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ γίνεται ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἥτοι κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Σύμφωνον μεταξὺ φωνηέντων εὐρισκόμενον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· π. χ. *cu-ra, ro-sa, do-mi-na*.

β') Δύο ἢ τρία σύμφωνα μεταξὺ φωνηέντων εὐρισκόμενα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἂν ὑπάρχωσιν ἐν ἀρχῇ λατινικῆς λέξεως· π. χ. *a-gri* (*gratia*), *ca-stra* (*strata*). ἄλλως χωρίζονται· π. χ. *om-nis, men-sa, pun-ctum*.

γ') Αἱ παράθετοι λέξεις χωρίζονται· π. χ. *post-ea, trans-fero*.

§ 9. Σημεῖα στίξεως.

Τὰ ἐν χρήσει σημεῖα στίξεως ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε τὰ ἐξῆς·

α') Ἡ τελεῖα στιγμὴ (*punctum*) (.)

- β') Τὸ κῶλον (colon) (:)
 γ') Τὸ ἡμίκωλον (semicolon) (;)
 δ') Τὸ κόμμα (comma) (,)
 ε') Τὸ ἐρωτηματικὸν (signum interrogationis) (?)
 ς') Τὸ ἐπιφωνηματικὸν (signum exclamationis) (!)

ΤΜΗΜΑ Β'.—ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 10. Μέρη τοῦ λόγου καὶ διαίρεσις αὐτῶν.

1. Τὰ μέρη τοῦ λόγου (partes orationis) ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε ὀκτώ, τὰ ἐξῆς: ὄνομα οὐσιαστικὸν (nomen substantivum), ὄνομα ἐπίθετον (nomen adiectivum, ἀντωνυμία (pronomen), ῥῆμα (verbum), ἐπίρρημα (adverbium), πρόθεσις (praepositio), σύνδεσμος (coniunctio) καὶ ἐπιφώνημα (interiectio).

2. Ἐκ τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ οὐσιαστικὸν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ τὸ ῥῆμα εἶνε κλιτὰ (declinabilia), τὸ ἐπίρρημα, ἡ πρόθεσις, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα εἶνε ἄκλιτα (indeclinabilia).

ΣΗΜ. Τὰ οὐσιαστικά εἶνε συγκεκριμένα (concreta) ἢ ἀφηρημένα (abstracta). Τὰ δὲ συγκεκριμένα εἶνε πάλιν ὀνόματα κύρια (nomina propria) καὶ ὀνόματα προσηγορικά (nomina appellativa).

§ 11. Ῥίζα, θέμα, χαρακτηρ κλπ.

1. Εἰς τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου διακρίνομεν ῥίζαν, θέμα, χαρακτηρ, κατάληξιν καὶ τέλος.

2. Ῥίζα (radix) εἶνε τὸ ἀρχικὸν καὶ ἀμέριστον μέρος τῆς λέξεως, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ γίνηται καὶ ὄνομα καὶ ῥῆμα· π. χ. reg—, ἐξ οὗ τὸ ῥῆμα reg-o καὶ τὸ ὄνομα rex (=reg-s).

2. Θεμα (thema) εἶνε τὸ μένον ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν καταλήξεων· π. χ. τοῦ rector-es θέμα εἶνε τὸ rector, τοῦ ama-mus θέμα εἶνε τὸ ama-.

4. Χαρακτήρ (character) εἶνε τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ῥίζης ἢ τοῦ θέματος· π. χ. τῆς ῥίζης reg- χαρακτηρ εἶνε τὸ g, τοῦ θέματος rector- χαρακτηρ εἶνε τὸ r.

5. Κατάληξις (clausula) εἶνε τὸ εἰς τὸ τέλος τῆς ρίζης ἢ τοῦ θέματος προστιθέμενον γράμμα ἢ γράμματα· π.χ. τοῦ *rex* (=reg-s), *dux* (duc-s) κατάληξις εἶνε τὸ s, τοῦ *rector-es* τὸ es, τοῦ *ama-s*, τοῦ τὸ s, τοῦ *ama-mus* τὸ mus.

6. Τέλος εἶνε τὸ γράμμα ἢ γράμματα, εἰς τὰ ὅποια λήγει λέξις τις, προερχόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ χαρακτηῆρος τοῦ θέματος μετὰ τῶν καταλήξεων· π. χ. τοῦ *rex*, *dux* τέλος εἶνε τὸ x (=gs, -cs), τοῦ *mensae* τὸ -ae, τοῦ *amō* τὸ ō (=ao).

ΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 12. Παρεπόμενα τῶν ὀνομάτων.

Τὰ παρεπόμενα τῶν ὀνομάτων εἶνε· γένος, ἀριθμός, πτώσις καὶ κλίσις.

§ 13. α'. Γένος (genus).

1. Καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ τὰ γένη εἶνε τρία: ἀρσενικὸν (masculinum), θηλυκὸν (femininum) καὶ οὐδέτερον (neutrum).

2. Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν διακρίνεται ἢ ἐκ τῆς σημασίας (φυσικὸν γένος) ἢ ἐκ τῆς καταλήξεως (γραμματικὸν γένος).

3. Ἐκ τῆς σημασίας δύναται τις νὰ διακρίνη τὸ γένος ὡς ἐξῆς·

α') Ἀρσενικά εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρσενικῶν ὄντων, τῶν ἐθνῶν, μηνῶν, ἀνέμων καὶ ποταμῶν· π. χ. *Caesar*, *consul*=ὑπάτος, *Persa*, *Martius*, *Auster*=νότος, *Rhēnus*.

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα ποταμῶν τινῶν εἶνε γένους θηλυκοῦ· π. χ. *Allia* (ποταμὸς ἐν Ἰταλίᾳ), *Matrōna* (ποταμὸς ἐν Γαλλίᾳ).

β') Θηλυκά εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν καὶ θηλυκῶν ὄντων, τῶν δένδρων, πόλεων, χωρῶν καὶ νήσων· π. χ. *Tullia*, *soror*=ἀδελφή, *malus*=μηλέα, *Roma*, *Gallia*, *Melita*.

ΣΗΜ. Ὀνόματά τινα δένδρων, πόλεων καὶ χωρῶν ἀκολουθοῦντα τὸ γραμματικὸν γένος εἶνε ἀρσενικά ἢ οὐδέτερα· π. χ. *oleaster* (ἀρσ.)=ἀγρία ἐλαία, *robur* (οὐδ.)=ἀγρία δρῦς, *Sulmo* (ἀρσ.), *Latium* (οὐδ.), *Pontus* (ἀρσ.), *Picenum* (οὐδ.).

γ') Οὐδέτερα εἶνε πάντα τὰ ἄκλιτα οὐσιαστικά καὶ καθόλου πᾶσα λέξις ὡς πρᾶγμα θεωρουμένη ἢ ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν αὐτῆς

ἐξεταζομένη, πρὸς δὲ τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων καὶ τῶν καρπῶν τῶν δένδρων· *fas* (ἄκλ.) οὐδ.=τὸ ὄσιον, *nefas* (ἄκλ.) οὐδ.=τὸ ἀνόσιον, *arx est monosyllabum*=τὸ *arx* εἶνε μονοσύλλαβον, *ferrum* (οὐδ.)=σίδηρος, *malum* (οὐδ.)=μήλον.

4. Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰλημμένα ὀνόματα φυλάττουσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸ γένος αὐτῶν· π. χ. *Pontus* (ἄρσ.)=ὁ Πόντος, *methodus* (θηλ.)=ἡ μέθοδος, *pelagus* (οὐδ.)=τὸ πέλαγος.

5. Ἐπὶ τοῦ γένους παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Ὅσα ὀνόματα ἔχουσιν ἓνα μόνον τύπον πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους λέγονται κοινὰ (*communia*)· π.χ. *civis* ὁ πολίτης καὶ ἡ πολίτις.

β') Ὅσα ὀνόματα ἔχουσιν ἰδίαν κατάληξιν διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ ἰδίαν διὰ τὸ θηλυκὸν λέγονται *mobilia*· π. χ. *rex*=βασιλεὺς, *regina*=βασίλισσα, *leo*=λέων, *leona*=λέαινα.

γ') Ὅσα ὀνόματα τῶν ζώων ἔχουσιν ἓν μόνον γένος πρὸς δῆλωσιν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν λέγονται ἐπίκοινα (*epicoëna*)· π. χ. *lepus* (ἄρσ.)=λαγός, *vulpes* (θηλ.)=ἀλώπηξ. Ὅταν δ' ὁμως εἶνε ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ τὸ φυσικὸν γένος, προστίθενται τὰ ἐπίθετα *mas.* ἢ *masculus*=ἄρρην καὶ *femina*=θήλεια π. χ. *mascula vulpes*=ἡ ἄρρην ἀλώπηξ κλπ.

§ 14. β'. Ἀριθμὸς (*numerus*).

Οἱ ἀριθμοὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶνε δύο, ὁ ἐνικός (*singulāris*) καὶ ὁ πληθυντικός (*plurālis*).

§ 15. γ'. Πτώσεις (*casus*).

1. Αἱ πτώσεις εἶνε ἕξι: ὀνομαστικὴ (*nominativus*), γενικὴ (*genitivus*), δοτικὴ (*dativus*), αἰτιατικὴ (*accusativus*), κλητικὴ (*vocativus*) καὶ ἀφαιρετικὴ (*ablativus*).

2. Ἐπὶ τῶν πτώσεων παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Ἡ κλητικὴ εἶνε πάντοτε ἢ αὐτὴ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, ἐκτὸς τῆς ἐνικῆς κλητικῆς τῶν εἰς -US δευτεροκλίτων.

β') Ἡ δοτικὴ τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε πάντοτε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἀραι-
ρετικὴν αὐτοῦ.

γ') Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ ἐν τοῖς οὐδετέροις εἶνε
πάντοτε αἱ αὐταί.

δ') Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ ἐν τῷ πληθυντικῷ τῶν
οὐδετέρων λήγει εἰς -ä.

ΣΗΜ. Αἱ πτωτικά καταλήξεις δὲν εἶνε εὐδιάκριτοι εἰς πάσας τὰς πτώσεις τῶν
ὀνομάτων, ἐκτὸς τῶν τριτοκλίτων, διότι συνεχωνεῦθησαν μετὰ τοῦ χαρακτήρος τοῦ
θέματος. Διὸ ἐν ἑκάστη κλίσει θὰ σημειωθῶσι τὰ τέλη τῶν πτώσεων καὶ μόνον ἐν τῇ
τρίτῃ αἱ πτωτικά καταλήξεις.

§ 16. δ'. Κλίσεις (declinatio).

Αἱ κλίσεις ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε πέντε διακρινόμεναι ἐκ τοῦ
τέλους τῆς ἐνικῆς γενικῆς, ὅπερ ἐν μὲν τῇ α' κλίσει εἶνε -æ, ἐν τῇ β'
-i, ἐν τῇ γ' -is, ἐν τῇ δ' -ūs καὶ ἐν τῇ ε' -ei (1).

§ 17. Πρώτη κλίσεις.

1. Ἡ πρώτη κλίσεις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομα-
στικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -a, ἐν δὲ τῇ γενικῇ αὐτοῦ εἰς -æ.
2. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς πρώτης κλίσεως λήγει εἰς -a.
3. Τὰ τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως εἶνε τὰ ἐξῆς:

	Singularis	Pluralis
Nom.	— ä	— æ
Genit.	— æ	— ārum
Dativ.	— æ	— is
Accusat.	— äm	— ās
Vocat.	— ä	— æ
Ablativ.	— ā	— is

(1) Αἱ κλίσεις διακρίνονται κυρίως ἐκ τοῦ χαρακτήρος τοῦ θέματος, ὅστις ἐν τῇ α'
κλίσει εἶνε -a, ἐν τῇ β' -o, ἐν τῇ γ' σύμφωνόν τι ἢ -i, ἐν τῇ δ' -u καὶ ἐν τῇ ε' -e.
Εὐρίσκεται δὲ τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων ἀπὸ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῆ
ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τῶν ὀνομάτων τῆς α', β' καὶ ε' κλίσεως ἡ κατάληξις -rum, ἐπὶ δὲ
τῶν ὀνομάτων τῆς γ' καὶ δ' κλίσεως ἡ κατάληξις -um.

Παραδείγματα.

θέματα	scriba—	rosa—
Sing. Nom.	scribā=γραφεὺς	rosā=ρόδον
Genit.	scribae	rosae
Datil.	scribae	rosae
Acus.	scriba-m	rosa-m
Vocat.	scribā	rosā
Ablat.	scribā	rosā
Plur. Nom.	scribae	rosae
Genit.	scribā-rum	rosā-rum
Dativ.	scribis	rosis
Accus.	scribās	rosās
Vocat.	scribae	rosae
Ablat.	scribis	rosis

4. Ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·
 α) Τὸ ὄνομα familia συναπτόμενον μετὰ τοῦ pater ἢ mater ἔχει γενικὴν εἰς -ās π.χ. ὄν. *paterfamilias*, γεν. *patrisfamilias*, δοτ. *patrifamilias*, αἰτ. *patremfamilias* κλπ.

β) Τὰ ὀνόματα dea (=θεὰ) καὶ filia (=θυγάτηρ), συναπτόμενα μετὰ τῶν ἀρσενικῶν deus (=θεὸς) καὶ filius (=υἱός), ἔχουσι τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθυντικοῦ εἰς -abus, ἵνα διακρίνῳνται ἀπὸ τῶν ἀρσενικῶν π.χ. *deis deabusque*=τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς, *filiis et filiabus*=τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι.

5. Τὰ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως εἶνε γένους θηλυκοῦ, πλὴν τῶν ὀνομάτων τῶν ἀνδρῶν, τῶν ἀρσενικῶν ὄντων καὶ τῶν ποταμῶν, ἅπερ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ (ἴδ. § 13, 3, α').

6. Κατὰ τὴν α' κλίσειν κλίνονται καὶ ἑλληνικά τινα ὀνόματα, ἀρσενικά μὲν λήγοντα εἰς -as καὶ -es, θηλυκὰ δὲ εἰς -e. Τούτων ὁ μὲν πληθυντικὸς κλίνεται κατὰ τὰ λατινικὰ ὀνόματα, ὁ δὲ ἐνικός κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα·

Singularis			
Nom.	Aeneās	dynaste-s	epitōmē
Genit.	Aeneae	dynastae	epitomes
Dativ.	Aeneae	dyuastae	epitomae
Accus.	Aeneā-m	dynasta-m(ēn)	epitōmē-n
Vocat.	Aenea	dynastā (e)	epitomē
Ablat.	Aenea	dynastā (e)	epitomē

§ 18. Δευτέρα κλίσις.

1. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -us καὶ -um, ἐν δὲ τῇ γενικῇ αὐτοῦ εἰς -ī.

2. Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων λήγει εἰς -o, εἰς -e δὲ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ κλιτικῇ τῶν εἰς -us· ἀλλ' ὁ χαρακτήρ -o μεταβάλλεται ἐπὶ τινῶν πρῶσεων εἰς -u.

3. Τὰ τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς 6' κλίσεως εἶνε τὰ ἐξῆς·

	Singularis		Pluralis	
	ἄρσ. θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	-ūs	-ūm	-ī	-ā
Gen.	-ī	-ī	-ōrum	-ōrum
Dat.	-ō	-ō	-īs	-īs
Accus.	-ūm	-ūm	-ōs	-ā
Vocat.	-e	-ūm	-ī	-ā
Ablat.	-ō	-ō	-īs	īs

Παραδείγματα

Θεμα Campo—		Dono—
Sing. Nom.	campūs=πεδίον	donū-m=δῶρον
» Gen.	campī	donī
» Dat.	campō	donō
» Accus.	campū-m	donū-m
» Voc.	campe	donū-m
» Abl.	campō	donō
Plur. Nom.	campī	donā
» Gen.	campō-rum	donō-rum
» Dat.	campīs	donīs
» Accus.	campōs	donā
» Vocat.	campī	donā
» Ablat.	campīs	douīs

4. Ὀνόματά τινα ἀρσενικά ἀποβαλόντα τὸ τέλος -us ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ τὸ -e ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ λήγουσιν εἰς -er, ἐν δὲ μόνον εἰς -ir (τὸ vir). Ἐκ δὲ τῶν ληγόντων εἰς -er τὰ πλείστα συγκόπτουσι τὸ e ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι.

Παραδείγματα.

Θέματα	puero-	ager-agro-	viro-
Sing. Nom.	puer=παῖς	ager=αγρός	vir=ἀνὴρ
Gen.	pueri	agri	viri
Dat.	puero	agro	viro
Accus.	puerum	agrum	virum
Vocat.	puer	ager	vir
Ablat.	puerō	agro	viro
Plur. Nom.	pueri	agri	viri
Gen.	puerō-rum	agrō-rum	virō-rum
Dat.	pueris	agris	viris
Accus.	puerōs	agros	viros
Vocat.	pueri	agri	viri
Ablat.	pueris	agris	viris

5. Τὰ φυλάττοντα τὸ e τοῦ θέματος εἶνε τὰ ἐξῆς: puer=παῖς, gener=γάμβρός, socer=πενθερός, vesper=ἑσπέρα, Liber=Διόνυσος καὶ liberi (πληθ.)=παῖδες.

6. Ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς 6' κλίσεως παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Τὰ εἰς -ius καὶ -ium οὐσιαστικά συναίρουσιν ἐν τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ τὸ ii εἰς ī· π. χ. *Appius* γεν. *Appi* (ἀντὶ *Appii*), *consilium* γεν. *consili* (ἀντὶ *consilii*).

β') Τὰ εἰς -ius κύρια (ῥωμαϊκὰ) ὀνόματα καὶ τὸ filius συναίρουσιν ἐν τῇ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ τὸ -ie εἰς -ī· π. χ. *Titius* κλητ. *Titī* (ἀντὶ *Titie*), *filius* κλητ. *filī* (ἀντὶ *filie*).

γ') Τὸ deus=θεὸς κλίνεται ὡς ἐξῆς: Sing: nom. deus, gen. dei, dat. deo, accus. deum, voc. deus, abl. deo.—Plur. nom. dei καὶ dī, gen. deorum, dat. deis καὶ dīs, accus. deōs, vocat. dei καὶ dī καὶ ablat. deis καὶ dis.

δ') Τὰ ὀνόματα τὰ σημερινὰ: νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμά· π. χ. *denarius*=δηνάριον (=δραχμὴ), *ingerum*=πλέθρον, *talentum*=τάλαντον, συναπτόμενα μετ' ἀριθμητικῶν ἔχουσι συνήθως τὴν

γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *um* ἀντὶ *orum*: π. χ. *duo milia denarium* ἀντὶ *denariorum*. Ὡσαύτως ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *-um* ἀντὶ *orum* καὶ τὰ μετὰ τούτων συναπτόμενα ἀριθμητικά, ἂν κλι-
νῶνται κατὰ τὴν 6' κλίσειν: π. χ. *denum denarium* ἀντὶ *denorum*
denariorum.

7. Τὰ εἰς *-us*, *er* καὶ *ir* ὀνόματα τῆς 6' κλίσεως εἶνε γένους ἀρ-
σενικοῦ, τὰ δὲ εἰς *-um* εἶνε γένους οὐδετέρου. Ἐκ τῶν εἰς *-us* ὅμως
τὰ ὀνόματα τῶν χωρῶν, πόλεων καὶ νήσων (ἴδ. § 34, 3, 6' καὶ σημ.),
πρὸς δὲ τὸ *alvus*=κοιλία, *humus*=γῆ, *colus*=ήλακκη καὶ
vannus=λίκνον εἶνε γένους θηλυκοῦ, τὸ δὲ *virus*=δηλητήριο καὶ
volgus=ὄχλος εἶνε γένους οὐδετέρου.

§ 19. Τρίτη κλίσις.

Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ
τοῦ ἐνικοῦ εἰς ἓν ἐκ τῶν φωνηέντων: *a*, *e*, *o* ἢ εἰς ἓν ἐκ τῶν συμ-
φώνων: *c*, *l*, *n*, *r*, *s*, *t*, *x*, ἐν δὲ τῇ γενικῇ αὐτοῦ εἰς *-is*.

2. Αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εἶνε αἱ ἐξῆς:

		ἄρσ. θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. θηλ.	οὐδέτερον
Sing.	Nom.	— <i>is</i>	—	Plur.	<i>-es</i> <i>ä</i>
	Gen.	<i>is</i>	<i>is</i>		<i>-um</i> <i>-um</i>
	Dat.	<i>i</i>	<i>i</i>		<i>-bus, ibus</i> <i>-bus, -ibus</i>
	Accus.	<i>-em</i> ἢ <i>-m</i>	<i>--</i>		<i>-es</i> <i>ä</i>
	Vocat.	—	—		<i>-es</i> <i>ä</i>
	Ablat.	<i>e</i>	<i>e</i>		<i>-bus -ibus</i> <i>-bus, -ibus</i>

ΣΗΜ. Τὴν κατάληξιν *-em* τῆς ἐνικῆς αἰτιατ. καὶ τὴν *-ibus* τῆς δοτ. καὶ ἀφαιρ.
πληθυντικῆς ἔχουσι τὰ συμφωνόληκτα θέματα, τὴν δὲ *-m* καὶ *-bus* τὰ φωνηεντόλη-
κτα. (Περὶ τῶν φωνηεντόληκτων *grus* καὶ *sus* ἴδ. § 24).

3. Τὰ τριτοκλίτα ὀνόματα διαιροῦνται κατὰ τὸν χαρακτήρα αὐ-
τῶν εἰς συμφωνόληκτα καὶ εἰς φωνηεντόληκτα.

Α' Συμφωνόληκτα.

Τὰ συμφωνόληκτα διαιροῦνται πάλιν κατὰ τὸν χαρακτήρα αὐτῶν
α') εἰς ἀφωνόληκτα, β') εἰς ἐφωνόληκτα, γ') εἰς ὑφωνόληκτα καὶ δ')
εἰς σιγμώληκτα.

§ 20. α'. Ἄφωνόληκτα.

Παραδείγματα.

θέματα	reg—	duc—	lapid—
Sing. Nom.	rex- (ἄρσ.) βασιλεύς	dux (ἄρσ.) ἡγεμῶν	lapis (ἄρσ.) λίθος
Gen.	reg-is	duc-is	lapid-is
Dat.	reg-i	duc-i	lapid-i
Acc.	reg-em	duc-em	lapid-em
Voc.	rex	dux	lapis
Abl.	reg-e	duc-e	lapid-e
Plur. Nom.	reg-es	duc-es	lapid-es
Gen.	reg-um	duc-um	lapid-um
Dat.	reg-ibus	duc-ibus	lapid-ibus
Acc.	reg-es	duc-es	lapid-es
Voc.	reg-es	duc-es	lapid-es
Abl.	reg-ibus	duc-ibus	lapid-ibus

aetāt—	urb— (urbi-)	stirp— (stirpi-)
aetas (θηλ.) ἡλικία	urb-s (θηλ.) πόλις	stirp-s (θηλ.) στέλεχος
aetāt-is	urb-is	stirp-is
aetat-i	urb-i	stirp-i
aetat-em	urb-em	stirp-em
aetas	urb-s	stirp-s
aetat-e	urb-e	stirp-e
aetat-es	urb-es	stirp-es
aetat-um	urbi-um	stirpi-um
aetat-ibus	urbi-bus	stirpi-bus
aetat-es	urb-es	stirp-es
aetat-es	urb-es	stirp-es
aetat-ibus	urbi-bus	stirpi-bus

trabs
stirps

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀφωνολήκτων.

1. Τὰ ἀφωνόληκτα σχηματίζουν τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν προσλαμβάνοντα εἰς τὸ θέμα των -s ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ θηλυκοῖς. Ἄλλ' ὁ μὲν οὐρανισκόφωνος χαρακτηρ c, g μετὰ τοῦ s ἀποτελεῖ x, ὁ δὲ ὀδοντόφωνος d, t ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ s· π. χ. (duc-s) dux, (reg-s) rex, (lapid-s) lapis, (aetat-s) aetas.

2. Τινὰ τῶν ἀφωνολήκτων μεταβάλλουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηρος ἰ εἰς e ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ· π. χ. θεμ. princip-όν. καὶ κλητ. princip-s, θεμ. judic-όνομ. καὶ κλητ. judex (=judec-s), θεμ. milit-όν. καὶ κλητ. miles (=milet-s). Τὸ δὲ caput μεταβάλλει τὸ ἰ εἰς u· π. χ. θεμ. capit-όν. καὶ κλητ. caput.

ΣΗΜ. Ταῦτα ἔχουσι κυρίως διπλᾶ θέματα· π. χ. judic- καὶ judec-, princip- καὶ princep-, capit- καὶ caput.

Παραδείγματα.

θεμ.	Princip- (Princep-)	judic- (judec-)	milit (milet-)	capit- (caput-)
Sing. Nom.	princip-s (ἀρ. ἡγεμῶν)	judex (ἀρ.) δικαστῆς	miles (ἀρ.) στρατιώτης	caput (οὐδ.) κεφαλή
Gen.	princip-is	judic-is	milit-is	capit-is
Dat.	princip-i	judic-i	milit-i	capit-i
Acc.	princip-em	judic-em	milit-em	caput
Voc.	princip-s	judex	miles	caput
Abl.	princip-e	judic-e	milit-e	capit-e
Plur. Nom.	princip-es	judic-es	milit-es	capit-a
Gen.	princip-um	judic-um	milit-um	capit-um
Dat.	princip-ibus	judic-ibus	milit-ibus	capit-ibus
Acc.	princip-es	judic-es	milit-es	capit-a
Voc.	princip-es	judic-es	milit-es	capit-a
Abl.	princip-ibus	judic-ibus	milit-ibus	capit-ibus

3. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν ἀφωνολήκτων λήγει εἰς -um. Ἐχουσιν ὅμως αὐτὴν εἰς -ium τὰ ἐξῆς· α') πάντα τὰ μονοσύλλαβα οὐσιαστικά, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα π. χ. ars-art-is artium=τέχνη, pars-part-is-partium=μέρος, dens-dent-is-den-

tium. ε') Το lis-lit-is litium=ἔρις, (faux-fauc-is) faucium=φάρυγξ, fraus-fraud-is-fraudium=ἀπάτη. γ') τὰ εἰς -ās γεν. -ātis καὶ -īs γεν. -ītis ἔθνια· π. χ. *Arpinas-Arpinātis-Arpinatium, Samnis-Samnītis-Samnitium*. δ') τὸ optimātes-optimatium, =οἱ ἄριστοι, penātes, penatium=οἱ ἐφέστιοι θεοί, nostras-nostratis-nostratium=ἡμεδαπός, vestras-vestratis-vestratium=ὠμεδαπός.

ΣΗΜ. Φαινομένη εἶνε ἡ ἐξαιρέσις αὕτη, διότι ταῦτα εἶχον κυρίως διπλᾶ θέματα, συμφωνώληκτον καὶ φωνηεντόληκτον εἰς -i, ἐξ οὗ σχηματίζουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν.

§ 21. 6. Ἐνρινόληκτα (εἰς m, n)

Παραδείγματα.

θέματ.	hiem-	rēn-	flumen- flumīn-	homo(n)- homin-	leōn-
S Nom	hiem-s (θ.) χειμῶν	ren (ἀρ.) νεφρὸς	flumen (οὐδ.) ῥεῦμα	homo (ἀρ.) ἄνθρωπος	leo (ἀρ.) λέων
Gen.	hiem-is	ren-is	flumīn-is	homin-is	leōn-is
Dat.	hiem-i	ren-i	flumīn-i	homin-i	leon-i
Acc.	hiem-em	ren-em	flumen	homin-em	leon-em
Voc.	hiem-s	ren	flumen	homo	leo
Abl	hiem-e	ren-e	flumīn-e	homin-e	leon-e
P Nom	hiem-es	ren-es	flumīn-a	homin-es	leōn-es
Gen.	hiem-um	ren-um	flumīn-um	homin-um	leon-um
Dat.	hiem-ibus	ren-ibus	flumīn-ibus	homin-ibus	leon-ibus
Acc.	hiem-es	ren-es	flumīn-a	homin-es	leon-es
Voc.	hiem-es	ren-es	flumīn-a	homin-es	leōn-es
Abl.	hiem-ibus	ren-ibus	flumīn-ibus	homin-ibus	leon-ibus

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐνρινολήκτων.

1. Τὰ πλείστα τῶν ἐνρινολήκτων δὲν προσλαμβάνουσι -s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· π.χ. *ren-ren-is*. Πολλὰ ὅμως τούτων μεταβάλλουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος ὑπάρχον -i εἰς -e ἢ -o· τινὰ δὲ καὶ ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα -n· π. χ. θ. *flumīn-*, ὄν. *flumen*, θ. *homin-*, ὄν. *homo(n)*, θ. *leōn-*, ὄν. *leo*⁽¹⁾.

(1) Καὶ ταῦτα ἔχουσι κυρίως διπλᾶ θέματα· π. χ. *flumen-* καὶ *flumīn-*.

2. Ὀλίγιστα τῶν ἐνριωλῆκτων προσλαμβάνουσι -s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, τὰ ἐξῆς: hiem-s=χειμῶν, polli-s (θ. pollin-)=πατῆρ ἀλλ' καὶ sanguis (θ. sanguin-)=αἷμα, ἀλλ' ὁ χαρακτηριστὴρ n πρὸ τοῦ s ἀποβάλλεται.

§ 22. γ'. Ὑπόληκτα (eis -l, -r)

Παραδείγματα.

θέματα	consul-	labōr-	pater- patr-
Sing. Nom.	consul (ἄρ.) ὕπατος	labor (ἄρ.) πόνος	pater (ἄρ.) πατήρ
Gen.	consul-is	labōr-is	patr-is
Dat.	consul-i	labor-i	patr-i
Acc.	consul-em	labor-em	patr-em
Voc.	consul	labor	pater
Abl.	consul-e	labor-e	patr-e
Plur. Nom.	consul-es	labor-es	patr-es
Gen.	consul-um	labor-um	patr-um
Dat.	consul-ibus	labor-ibus	patr-ibus
Acc.	consul-es	labor-es	patr-es
Voc.	consul-es	labor-es	patr-es
Abl.	consul-ibus	labor-ibus	patr-ibus

mulier-	marmor-	cadāver
mulier (θηλ.) γυνή	marmor (ουδ.) μάρμαρον	cadāver (ουδ.) πτῶμα
mulier-is	marmor-is	cadaver-is
mulier-i	marmor-i	cadaver-i
mulier-em	marmor	cadaver
mulier	marmor	cadaver
mulier-e	marmor-e	cadaver-e
mulier-es	marmor-a	cadaver-a
mulier-um	marmor-um	cadaver-um
mulier-ibus	marmor-ibus	cadaver-ibus
mulier-es	marmor-a	cadaver-a
mulier-es	marmor-a	cadaver-a
mulier-ibus	marmor-ibus	cadaver-ibus

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὑγρόλίκτων.

1. Τὰ ὑγρόλίκτα δὲν προσλαμβάνουσι -s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· π. χ. *consul* (θ. *consul-*), *labor* (θ. *labor-*).

2. Τὰ εἰς -ter ἢ -er φυλάττουσι τὸ e τοῦ θέματος ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσιν ἀποβάλλουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτό· π. χ. ὄν. καὶ κλητ. *pater*, γεν. *patris* κλπ. *imber*, *imbr-is*.

3. Τὰ ὑγρόλίκτα ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς -um. Τινὰ ὅμως τούτων, ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον λῆγον εἰς δύο ἢ πλεονα σύμφωνα, ἔχουσιν αὐτὴν εἰς -ium⁽¹⁾· π.χ. *imber-imbr-is-imbrium* = ὄμβρος, *linter-lintr-is-lintrium* = λέμβος, *caro-carn-is-carnium* = κρέας, ἀλλὰ καὶ *pater-patris-patrum*, *mater-matris-matrum*, *frater-fratr-is-fratrum*.

§ 23. δ'. Σιγμόλικτα.

Παραδείγματα.

θέματα	genes-(gener-)	corpos-(corpor-)	jus-(jur-)	mus-(mur-)
Sin. Nom.	genus (οὐδ.) γένος	corpus (οὐδ.) σῶμα	jus (οὐδ.) δικαιον	mus (ἀρ.) μῦς
Gen.	gener-is	corpor-is	jur-is	mur-is
Dat.	gener-i	corpor-i	jur-i	mur-i
Acc.	genus	corpus	jus	mur-em
Voc.	genus	corpus	jus	mus
Abl.	gener-e	corpor-e	jure	mur-e
Pl. Nom.	gener-a	corpor-a	jur-a	mur-es
Gen.	gener-um	corpor-um	jur-am	mur-um
Dat.	gener-ibus	corpor-ibus	jur-ibus	mur-ibus
Acc.	gener-a	corpor-a	jur-a	mur-es
Voc.	gener-a	corpor-a	jur-a	mur-es
Abl.	gener-ibus	corpor-ibus	jur-ibus	mur-ibus

(1) Ταῦτα εἶχον κυρίως διπλᾶ θέματα, ἤτοι θέμα εἰς -r καὶ θέμα εἰς i, ἐξ οὗ ἐσχημάτιζον τὴν γενικὴν πληθυντικὴν· π. χ. *imber*, γεν. *imbri-um* (ἐκ θέμ. *imbri-*).

θέματα	flos- (flōr-)	arbos- (arbōr-)	pulves- (pulver-)	cines (ciner-)
Sin. Nom.	flos (άρ.) ἄνθος	arbor (θ.) δένδρον	pulvis (άρ. καὶ θ.) κόνις	cinis (άρ. καὶ θ.) τέφρα
Gen.	flor-is	arbor-is	pulver-is	ciner-is
Dat.	flor-i	arbor-i	pulver-i	ciner-i
Acc.	flor-em	arbor-em	pulver-em	ciner-em
Voc	flos	arbor	pulvis	cinis
Abl.	flor-e	arbor-e	pulver-e	ciner-e
Pl. Nom.	flor-es	arbor-es	pulver-es	ciner-es
Gen.	flor-um	arbor-um	pulver-um	ciner-um
Dat.	flor-ibus	arbor-ibus	pulver-ibus	ciner-ibus
Acc.	flor-es	arbor-es	pulver-es	ciner-es
Voc.	flor-es	arbor-es	pulver-es	ciner-es
Abl	flor-ibus	arbor-ibus	pulver-ibus	ciner-ibus

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν σιγμολύκτων.

1. Ὁ χαρακτήρ s μεταξὺ φωνηέντων μεταβάλλεται εἰς r π. χ. (*genus*) *generis* (ἀντὶ *genesis*), (*mus*) *mur-is* (ἀντὶ *mus-is*). Τὸ r τοῦτο ἐπὶ τινῶν μετέβη καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν π. χ. (*arbos-is*) *arbor-is*, ὄν. *arbor* (1).

2. Τὸ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνῆεν τοῦ θέματος πολλάκις μεταβάλλεται ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, ἤτοι τὸ o εἰς u, τὸ e εἰς o, ὅπερ πάλιν μεταβάλλεται εἰς u, ἢ εἰς i π. χ. (*corpos*)=*corpus*, (*genes-genos*)=*genus*, (*pulves*)=*pulvis*, (*cines*)=*cinis* (2).

B. Φωνηεντόληκτα.

Τὰ φωνηεντόληκτα τριτόληκτα διαιροῦνται κατὰ τὸν χαρακτήρα αὐτῶν α') εἰς ἔχοντα θέμα εἰς -i καὶ β') εἰς ἔχοντα θέμα εἰς -u. ✕

§ 24. α'. Φωνηεντόληκτα (εἰς -i).

1. Φωνηεντόληκτα θέματα λήγοντα εἰς -i εἶνε α') τὰ ἰσοσύλλαβα εἰς -is καὶ es π. χ. *purp-is*, *nub-es* β') τὰ εἰς -e οὐδέτερα·

(1) Μετὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ s εἰς r φαίνονται ὅτι εἶνε ὑγρόληκτα.

(2) Καὶ ταῦτα εἶχον κυρίως διπλᾶ θέματα π. χ. *cines-* καὶ *cinis*.

π. χ. *mare* καὶ γ') τὰ εἰς -al γεν. *ālis* καὶ -ar γεν. *āris* οὐδέτερα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἔληγεν εἰς -ī. π. χ. *animal(i) calcar(i)*.

Παραδείγματα.

θέματα	puppi-	navi- (nave-)	nubi (nube-)
Sing. Nom.	puppi-s (θ.) πρῦμνα	navi-s (θ.) ναῦς	nube-s ⁺ (θ.) νεφέλη
Gen.	puppis	navis	nubis
Dat.	puppi	navi	nubi
Acc.	puppi-m	nave-m	nube-m
Voc.	puppis	navis	nube-s
Abl.	puppi	nave	nubē
Pl. Nom.	puppēs	nav-es	nubes
Gen.	puppi-um	navi-um	nubi-um
Dat.	puppi-bus	navi-bus	nubi-bus
Acc.	puppēs	nav-es	nubes
Voc.	puppēs	nav-es	nubes
Abl.	puppi-bus	navi-bus	nubi-bus
θέματα	mari- (mare-)	calcāri- (calcar-)	vectigali- (vectigal-)
Sing. Nom.	mare ⁺	calcar	vectigal
Gen.	maris	calcāris	vectigālis
Dat.	mari	calcari	vectigali
Acc.	mare	calcar	vectigal
Voc.	mare	calcar	vectigal
Abl.	mari	calcari	vectigali
Pl. Nom.	mari-ā	calcari-a	vectigali-a
Gen.	mari-um	calbari-um	vectigali-um
Dat.	mari-bus	calcari-bus	vectigali-bus
Acc.	mari-a	calcari-a	vectigali-a
Voc.	mari-a	calcari-a	vectigali-a
Abl.	mari-bus	calcari-bus	vectigali-bus

2. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς -ī φωνηεντολήκτων.

α') Ἐκ τῶν ἔχόντων θέμα εἰς -ī ὀλίγιστα φυλάττουσι τὸ *i* εἰς πάσας τὰς πτώσεις (ὄθεν αἰτ. -ī -m, ἀφαιρ. -ī [ἐκ τοῦ *i-e*] γεν. πληθ. *i-um*). Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ ἐξῆς: 1) τὸ *febris* = πυρετός, *sitis*

δίψα, tussis=βήξ, turris=πύργος, puppis=πρύμνα, securis=πέλεκυς. 2) ὀνόματά τινα ποταμῶν καὶ πόλεων· π. χ. *Albis*, *Neapolis*.

β') Τὰ πλείστα τῶν ἐχόντων θέμα εἰς -i μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς -e ἢ μόνον ἐν τῇ αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ τοῦ ἐνικού· π. χ. *navis* (θ. *navi-*), αἰτ. *nave-m*, ἀφαιρ. *nave* ἢ καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ αὐτοῦ· π. χ. ὄν. καὶ κλ. *nubes* (θ. *nubi-*), αἰτ. *nube-m*, ἀφαιρ. *nube* (1).

γ') Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ θέμα τῶν S πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς· π. χ. *puppi-s*, *nube-s*.

δ') Τὰ οὐδέτερα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικού μεταβάλλουσι τὸ i τοῦ θέματος εἰς e, τὰ δὲ εἰς -al (γεν. *ālis*) καὶ -ar (γεν. *āris*) ἀποβάλλουσιν αὐτό, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι τοῦ ἐνικού συναίρουσιν αὐτὸ μετὰ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων· π. χ. θεμ. *mari-*, ὄν. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐν. *mare*, γεν. *maris* (ἐκ τοῦ *mari-is*), δοτ. *marī* (ἐκ τοῦ *mari-i*), θ. *animali-*, ὄν. αἰτ. κλητ. *animal*, γεν. *animālis* (ἐκ τοῦ *animali-is*) κλπ.

ε') Τὰ εἰς -e, al (γεν. *ālis*), ar (γεν. *āris*) οὐδέτερα καὶ τὰ εἰς -is καὶ -es ἰσοσύλλαβα οὐσιαστικά σχηματίζουσι κανονικῶς τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς -ium ἐκ τοῦ εἰς -i φωνηεντολήκτου θέματος· π. χ. *mari-um*, *animali-um*, *calcari-um*, *civi-um*, *nubi-um*.

ΣΗΜ. Τὰ ἰσοσύλλαβα *canis*=κύων, *juvenis*=νέος καὶ *sedes*=ἔδρα σχηματίζουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς -um ἐκ συμφωνολήκτου θέματος· π. χ. *can-um*, *juven-um*, *sed-um*.

§ 25. β'. Φωνηεντόληκτα (εἰς -u).

Φωνηεντόληκτα θέματα εἰς -u εἶνε δύο μόνον, τὸ *grus*=γέρανος καὶ *sus*=σῦς. Ταῦτα σχηματίζουσι τὴν ἐν. ὄνομ. προσλαμβάνοντα S, τὴν αἰτ. εἰς -em καὶ τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. εἰς -bus καὶ -ibus.

(1) Ταῦτα εἶχον κυρίως διπλᾶ θέματα, ἤτοι θέμα εἰς -i καὶ θέμα εἰς e.

Παραδείγματα.

Θέματα	gru-	su-
Sing. Nom.	gru-s	su-s
Gen.	gru-is	su-is
Dat.	gru-i	su-i
Acc.	gru-em	su-em
Voc.	gru-s	su-s
Abl.	gru-e	su-e
Pl. Nom.	gru-es	su-es
Gen.	gru-um	su-um
Dat.	gru-ibus και grūbus	su-ibus και sūbus
Acc.	gru-es	su-es
Voc.	gru-es	su-es
Abl.	gru-ibus και grūbus	su-ibus και sūbus.

§ 26. Γένος τῶν τριτοκλήτων.

1. Ἀρσενικά εἶνε τὰ λήγοντα·

α') εἰς -o, γεν. -ōnis· π. χ. *sermo-sermōnis* = λόγος.

β') εἰς -os, γεν. -ōris· π. χ. *flos-floris* = ἄνθος, πλὴν τοῦ os γεν.

ōris = τὸ στόμα, ὅπερ εἶνε οὐδέτερον.

γ') τὰ εἰς -or γεν. -ōris π. χ. *amor-amōris* = ἀγάπη.

δ') εἰς -es γεν. -ītis· π. χ. *stipes-stipitis* = στέλεχος.

ε') εἰς -er γεν. -ēris· π. χ. *passer-passēris* = στρουθός. Τὸ δὲ *cadaver* = νεκρός, *iter-itineris* = πορεία καὶ *verber* (ἄχρηστον ἐν τῷ ἐνικῷ) πληθ. *verbēra* = μάστιξ, εἶνε οὐδέτερα.

ς') εἰς -us γεν. -ūtis π. χ. *pons-pontis* = γέφυρα. Τὸ δὲ *mens-mentis* = νοῦς, *gens-gentis* = ἔθνος καὶ *frons-frontis* = μέτωπον, εἶνε θηλυκά.

2. Θηλυκά εἶνε τὰ λήγοντα·

α') εἰς -io γεν. -iōnis ἀφρηρημένα· π. χ. *actio-actionis* = πράξις, τὰ δὲ συγκεκριμένα εἶνε ἀρσενικά· π. χ. *scipio-scipionis* = σκῆπτρον, *pugio-pugionis* = ἐγχειρίδιον.

β') εἰς *-tas* γεν. *tātis* π. γ. *aetas-aetatis*==ἡλικία.

γ') εἰς *-ūs* γεν. *ūtis* ἢ *udis* π. γ. *virtus-virtūtis*==ἀρετή, *palus-palūdis*==τέλυμα, *pecus-pecūdis*==κτῆνος.

δ') εἰς *-ns* γεν. *-ndis* π. γ. *frons-frondis*==φύλλωμα.

ε') εἰς *-bs* γεν. *-bis* π. γ. *trabs-trabis*==δοκός.

ς') τὰ ἰσοσύλλαθα εἰς *-es* γεν. *-is* π. γ. *sedes-sedis*==ἔδρα.

ζ') τὰ εἰς *x* γεν. *-cis* π. γ. *vox-vocis*==φωνή, *radix-radīcis*==ρίζα· ἀλλὰ τὰ εἰς *-ex* γεν. *-icis* καὶ τὸ *grex-gregis*==ἀγέλη εἶνε ἀρσενικά· π. γ. *cortex-corticis*==φλοιός.

3. Οὐδέτερα εἶνε τὰ λήγοντα·

α') εἰς *-e* γεν. *-is* π. γ. *mare-maris*==θάλασσα.

β') εἰς *-men* γεν. *-mīnis* ῥηματικά· π. γ. *nomen-nomīnis*==ὄνομα.

ΣΗΜ. Τὸ *flamen*==ἱερεὺς, εἶνε ἀρσενικόν.

γ') εἰς *-al* (γεν. *-ālis*) καὶ *-ar* (γεν. *-āris*) π. γ. *animal-animalis*==ζῷον, *calcar-calcāris*==κέντρον.

δ') εἰς *-or* καὶ *-ur* γεν. *ōris* π. γ. *aequor-aequōris*==ἐπιφάνεια· *ebur-ebōris*==ὄδους ἐλέφαντος. Τὸ δὲ *arbor-ōris*==δένδρον, εἶνε θηλυκόν.

ε') εἰς *-us* γεν. *-ēris* ἢ *-ōris* ἢ *-ūris* π. γ. *genus-generis*==γένος· *corpus-corpōris*==σῶμα· *jus-jūris*==τὸ δίκαιον· ἀλλὰ τὸ *lepus-lepōris*==λαγῶς καὶ *mus-muris*==μῦς, εἶνε ἀρσενικά.

ς') εἰς *-e* καὶ *-t* π. γ. *lac-lactis*==γάλα· *caput-capitis*==κεφαλή.

§ 27. Τετάρτη κλίσις.

1. Ἡ τετάρτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς *-us* καὶ *-ū*. ἐν δὲ τῇ γενικῇ αὐτοῦ εἰς *-ūs*.

2. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς δ' κλίσεως λήγει εἰς *-ū*.

3. Τὰ τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς δ' κλίσεως εἶνε τὰ ἐξῆς·

	Singularis		Pluralis	
	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.
Nom.	-ūs	-ū	ūs	-ūā
Gen.	-ūs	-ūs	-ūum	ūum
Dat.	-ūi	-ū	-ībus-, bus	ibus-, bus
Accus.	-ūm	-ū	-ūs	ūā
Vocat.	-ūs	-ū	-ūs	ūā
Ablat.	-ū	-ū	-ībus-, bus	ibus-, bus

Παραδείγματα.

Θέματα	fructu-	cornu-
Sing. Nom.	fructu-s=καρπος	cornū=κέρας
Gen.	fructūs	cornūs
Dat.	fructūi	cornū
Accus.	fructu-m	cornū
Voc.	fructu-s	cornū
Abl.	fructū	cornū
Plur. Nom.	fructūs	cornū-ā
Gen.	fructūum	cornū-um
Dat.	fructibus	cornibus
Accus.	fructūs	cornū a
Vocat.	fructus	cornū-a
Ablat.	fructibus	cornibus

4. Ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς δ' κλίσεως παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Τὸ domus=οἶκος ἐν τῇ ἀφαιρετικῇ τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ τοῦ πληθυντικοῦ κλίνεται συνηθέστερον κατὰ τὴν β' κλίσειν (domo, domos).

β') Τὰ ὀνόματα tribus = φυλή, artus = μέλος (σώματος), partus = τοκετός καὶ τὰ δισύλλαβα τὰ ἔχοντα C πρὸ τοῦ -us, -u ἔχουσι τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἰς -ū-bus ἀντὶ -ibus· π. χ. tribu-bus, artu-bus, partu-bus, lacu-bus κλπ. Τὸ δὲ portus= λιμὴν ἔχει portibus καὶ portu-bus.

5. Τὰ λήγοντα εἰς -us εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, τὰ δὲ εἰς -u εἶνε οὐδετέρου. Ἐκ τῶν εἰς -us ὁμοῦς εἶνε θηλυκὰ τὸ domus=οἶκος, manus=χεῖρ, tribus=φυλή, acus=βελόνη, porticus=στοὰ καὶ idūs γεν. iduum αἰ εἰδοί.

§ 28. Πέμπτη κλίσις.

1. Ἡ πέμπτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -es, ἐν δὲ τῇ γενικῇ αὐτοῦ εἰς -ei.

2. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς ε' κλίσεως λήγει εἰς -e.

3. Τὰ τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς ε' κλίσεως εἶνε τὰ ἐξῆς·

	Singularis	Pluralis
Nom.	— ēs	— ēs
Genit.	— ěi	— ěrum
Dativ.	— ěi	— ěbus
Accusat.	— ěm	— ěs
Vocat.	— ēs	— ēs
Ablativ.	— ē	— ěbus

Παραδείγματα.

Ἑμεῖα	Singularis		Pluralis	
	die-	re-	die-	re-
Nom.	diē-s	rē-s	diēs	rēs
Gen.	diēi	rei	diē rum	re-rum
Dat.	diēi	rei	diē-bus	re-bus
Accus.	diē-m	re-m	diēs	rēs
Vocat.	dies	re-s	diēs	rēs
Abl.	diē	re	diē bus	re-bus

4. Ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῆς ε' κλίσεως παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Τὰ λήγοντα εἰς -ies ἔχουσιν ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τοῦ ἐνικοῦ τὸ *e* τῆς παραληγούσης μακρὴν παρὰ τὸν κανόνα (§ 6, 2, σημ.)· π. χ. *diēi*.

β') Μόνον τὸ *dies* καὶ *res* ἔχουσι πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ εὐχρήστους. Τὸ δὲ *acies*=παράταξις, *facies*=ὄψις, *species*=εἶδος, *effigies*=εἰκὼν καὶ *spes*=ἐλπίς ἔχουσιν εὐχρήστους μόνον τὰς ληγούσας εἰς -es, ἥτοι τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν. Τὰ δὲ λοιπὰ δὲν ἔχουσι καθόλου πληθυντικόν.

5. Τὰ ὀνόματα τῆς ε' κλίσεως εἶνε θηλυκὰ, πλὴν τοῦ *dies*=ἡμέρα καὶ *meridies*=μεσημβρία, ἅπερ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ· ἀλλὰ τὸ *dies* εἶνε πάλιν θηλυκόν, ὅταν σημαίνῃ προθεσμίαν· π. χ. *parvus dies*=μικρὰ ἡμέρα, *parva dies*=μικρὰ προθεσμία.

Ἐπίθετα.

Τὰ ἐπίθετα τῆς λατινικῆς γλώσσης ὡς καὶ τῆς ἑλληνικῆς εἶνε ἢ τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἢ τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἢ τριγενῆ καὶ μονοκατάληκτα.

§ 29. α'. Τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

1. Τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα εἶνε τὰ λήγοντα

α') εἰς -us, -a, -um π.χ. *bonus-bona bonum* = ἀγαθός, ἡ, όν.

β') εἰς -er, -a, -um π.χ. *tener-tenera-tenerum* = τρυφερός, *ater-atra-atrum* = μέλας.

γ') εἰς -ur, -a, -um, τὸ *satur-satūra-satūrum* = πλήρης.

Τούτων τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν β' κλίσειν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν α'.

δ') εἰς -er, -is, -e π.χ. *acer-acris-acre* = δοριμύς, *celer-celeris-celere* = ταχύς. Καὶ τὰ τρία γένη τούτων κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσειν.

Παραδείγματα.

Sing. Nom.	bonu-s ἀγαθός	bona ἀγαθή	bonu-m ἀγαθόν	tener τρυφερός	tenera τρυφερά	tenerum τρυφερόν
Gen.	boni	bonae	boni	teneri	tenerae	teneri
Dat.	bono	bonae	bono	tenero	tenerae	tenero
Acc.	bonu-m	bona-m	bonu-m	teneru-m	tenera-m	teneru-m
Voc.	bone	bona	bonu-m	tener	tenera	ieneru-m
Abl.	bono	bonā	bono	tenero	tenerā	tenero
Pl. Nom.	boni	bonae	bonā	teneri	tenerae	tenera
Gen.	bonō-rum	bonā-rum	bonō-rum	tenerō-rum	tenerā-rum	tenerō-rum
Dat.	bonis	bonis	onis	teneris	teneris	teneris
Acc.	bonos	bonis	bonā	teneros	teneras	tenera
Voc.	boni	bonae	bonā	teneri	tenerae	tenera
Abl.	bonis	bonis	bonis	teneris	teneris	teneris

Sin. Nom.	acer δοριμύς	acris δοριμύς α	acre δοριμύ	celer ταχύς	cel'ris ταχέα	celere ταχύς
Gen.	acris	acris	acris	celeris	celeris	celeris
Dat.	acri	acri	acre	celeri	celeri	celeri
Acc.	acrem	acrem	acre	celerem	celerem	celere
Voc.	acer	acris	acre	eeler	celeris	celere
AbI.	acri	acri	acri	celeri	celeri	celeri
Pl. Nom.	acres	acres	acri-a	celeres	celeres	celeri-a
Gen.	acri-um	acri-um	acri-um	celeri-um ¹	celeri-um	celeri-nm
Dat.	acri-bus	acri-bus	acri-bus	celeri-bus	celeri-bus	celeri-bus
Acc.	acres	acres	acri-a	celeres	celeres	celeri-a
Voc.	acres	acres	acri-a	celeres	celeres	celeri-a
Abl.	acri-bus	acri-bus	acri bus	celeri-bus	celeri-bus	celeri-ibus

(1) Τὸ οὐσιαστικὸν *celer* ἔχει γενικήν, πληθυντικὴν *celerum* π.χ. *tribunus celerum* = ἡγεμὼν τῶν Κελέρων (= βομαίων ἱπποτῶν).

2. Ἐπὶ τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Ἐπιθετὰ τινὰ (τὰ περισσότερα ἀνωνομικὰ) εἰς -us, -a, -um καὶ -er, -a, -um σχηματίζουσι τὴν μὲν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἀνωμάλως εἰς -īus, -ī, τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ὀμαλῶς· π. χ. ἄρσ. *solus*, γεν. *solius*, δοτ. *solī*, αἰτ. *solum* κλπ. θηλ. *sola*, γεν. *solius*, δοτ. *solī*, αἰτ. *solam* κλπ. οὐδ. *solum*, γεν. *solius*, δοτ. *solī*, αἰτ. *solum* κλπ. Ἐὰ συνηθέστατα τούτων εἶνε τὰ ἐξῆς· unus-una-unum=εἷς, solus-sola-solum=μόνος, totus-tota-totum=ὄλος, ullus-ulla-ullum=τις, nullus-nulla-nullum = οὐδεὶς, alter-altera-alterum = ἕτερος, uter-utra-utrum = πότερος, neuter-neutra-neutrum = οὐδέτερος.

ΣΗΜ. Τὸ *i* τῆς -ius ἐν τοῖς τοιούτοις εἶνε μακρὸν παρὰ τὸν κανόνα (§ 6, 2, σημ.).

β') Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς -er, -a, -um τρικαταλήκτων ἐπιθέτων ὀλίγα φυλάττουσι τὸ *e* ἐν ὄλη τῇ κλίσει αὐτῶν, ἦτοι τὸ miser=ἄθλιος, tener=τρυφερός, lacer=ράκωδης, asper=τραχύς, liber ἐλεύθερος καὶ τὰ (ἐκ τοῦ *fero* καὶ *gero* σύνθετα) εἰς -fer καὶ -ger· π. χ. *frugifer* = καρποφόρος, *armiger* = ὅπλοφόρος, τὰ δὲ ἄλλα ἀποβάλλουσιν αὐτὸ ἐν τῇ κλίσει καὶ μόνον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ φυλάττουσιν αὐτό.

ΣΗΜ. Τὸ *dexter*=δεξιός, ἔχει *dextra*, *dextrum* καὶ *dextera*, *dexterum*.

γ') Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς -er, -is, -e τρικαταλήκτων ἐπιθέτων μόνον τὸ *celer-celeris-celere* φυλάττει τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ, ἅπερ εἶνε ὀλίγα (13), ἀποβάλλουσιν αὐτὸ καὶ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἄρσενικοῦ φυλάττουσιν αὐτό· π. χ. *acer-acris-acre*, *pedester-pedestris-pedestre* = πεζικός, *equester-equestris-equestre* = ἵππικός, *celeber-celebris-celebre* = ἐπιφανής.

§ 30. β'. Τριγενῆ καὶ Δικατάληκτα.

Τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα εἶνε τὰ λήγοντα·

α') εἰς -is, -e, π. χ. *brevis* (ἄρσ. καὶ θηλ.), *breve* (οὐδ.) = βραχύς.

β') εἰς -ior, -ius· π. χ. *brevior* (ἄρσ. θηλ.), *brevius* (οὐδ.) = βραχύτερος.

Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν.

Παραδείγματα.

	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
S. Nom.	levis † ἐλαφρός-ἄ	leve† ἐλαφρόν	levior † ἐλαφρότερος-τέρα	levius† ἐλαφρότερον
Genit.	levis	levis	leviōr-is	leviōr-is
Dat.	levi	levi	leviōr-i	leviōr-i
Accus.	leve-m	leve	levior-em	levius
Vocat.	levis	leve	levior	levius
Ablat.	levi	levi	leviōre	leviōr-e
P. Nom.	leves	levi-ā	leviōr-es	leviōr-a
Genit.	levi-um	levi-um	leviōr-um	levior-um
Dativ.	levi-bus	levi-bus	levior-ibus	levior-ibus
Accus.	leves	levi-a	levior-es	levior-a
Vocat.	leves	levi-a	levior-es	levior-a
Ablat.	levi-bus	levi-bus	levior-ibus	levior-ibus

§ 31. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα.

Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε τὰ εἰς -r, -s, x καὶ ns λήγοντα καὶ κατὰ τὴν γ' κλίσιν κλινόμενα· π. χ. *par*=ἴσος, *expers*=ἄμετοχος, *audax*=τολμηρός, *atrox*=ἄγριος, *felix*=εὐτυχής, *simplex*=ἄπλοῦς, *prudens*=συνετός.

Παραδείγματα.

θέματα	felīc—felici—	audāc— audaci—
	<i>et vetus</i>	
Sing. Nom.	felix=εὐτυχής	audax=τολμηρός
Gen.	fel c-is	audāc-is
Dat.	fel c-i	audāc-i
Acc.	felīc-em, οὐδ. felix	audāc-em, οὐδ. audax
Voc.	felix	audax
Abl.	fel ci	audaci
Pl. Nom.	felīc-es, οὐδ. felici-ā	audāc-es, οὐδ. audaci-a
Gen.	fel ci-um	audaci-um
Dat.	felici-bus	audaci-bus
Acc.	fel c-es, οὐδ. felicia	audac-es, οὐδ. audaci-a
Voc.	felīc-es, οὐδ. felici-a	audac-es, οὐδ. audaci-a
Abl.	felici-bus	audaci-bus

prudēt—prudenti—	elegant—eleganti—
prudens=σοφός	elegans=κομψός
prudēt-is	elegant-is
prudēt-i	elegant-i
prudēt-em, οὐδ. prudens	elegant-em, οὐδ. elegans
prudēs	elegans
prudēti	eleganti
prudētes, οὐδ. prudēti-a	elegant-es οὐδ. eleganti-a
prudēti-um	eleganti-um
prudēti-bus	eleganti-bus
prudēt-es, οὐδ. prudēti-a	elegant-es, οὐδ. eleganti-a
prudēt-es οὐδ. prudēti-a	elegant-es, οὐδ. eleganti-a
prudēti-bus	eleganti-bus

§ 32. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων
τῆς γ' κλίσεως.

1. Τὰ κατὰ τὴν γ' κλίσει κλινόμενα ἐπίθετα σχηματίζουνσι κανονικῶς τὴν μὲν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν εἰς -ī (συναϊρεθὲν ἐκ τοῦ ī-e, ἴδε § 24, 2 α'), τὴν δὲ ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου πληθυντικοῦ εἰς -ī-a καὶ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν καὶ τῶν τριῶν γενῶν εἰς -ī-um ἐκ φωνηεντολήκτου θέματος εἰς -ī· π. χ. ἄρσ. *acer*, θηλ. *acris*, οὐδ. *acre*, ἄφ. *acri*, ὄν. αἰτ. κλητ. οὐδ. πληθ. *acri -a*, γεν. πληθ. *acri -um*, ἄρσ. καὶ θηλ. *brevis*, οὐδ. *breve*, ἄφ. *brevi*, ὄν. αἰτ. κλ. οὐδ. πληθ. *brevi -a*, γεν. πληθ. *brevi -um*, *felix*, *felicī*, *felici -a*, *felici -um*, *prudens*, *prudenti*, *prudenti -a*, *prudenti -um*.

2. Τὰ κατὰ τὴν γ' κλίσει κλινόμενα συγκριτικὰ εἰς -ior, -ius καὶ τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα: *dives -itis*==πλούσιος, *pauper -eris*==πένης, *vetus -eris*==παλαιός, *princeps -ipis*==ἡγεμών, *particeps -ipis*==κοινωνός, *compos -otis*==ἐγκρατής καὶ *superstes -itis*==ἐπιζῶν, ἔχοντα μόνον συμφωνόληκτον θέμα, σχηματίζουνσι κανονικῶς τὴν μὲν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -e, τὴν δὲ πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου εἰς -a, καὶ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς -um· π. χ. *levior -levius* ἄφ. *leviore*, πληθ. ὄν. αἰτ. κλητ. οὐδ. *levior -a*, γεν. πληθ. *levior -um* (ἀλλὰ τὸ *plures-plura* καὶ *complures-complura* ἔχουσι γεν. πληθ. εἰς -ium ἀντὶ -um: *plurium* ἀντὶ *plurum*, *complurium* ἀντὶ *complurum*).

3. Τὸ *inops*==ἄπορος καὶ *memor*==μνήμων ἔχουσι τὴν μὲν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς -ī ἐκ φωνηεντολήκτου θέματος, τὴν δὲ γενικὴν πληθυντικὴν εἰς -um ἐκ συμφωνολήκτου θέματος: *inopi*, *memori*, *inop-um*, *memor-um*.

4. Αἱ εἰς -ans καὶ -ens μετοχαὶ λαμβανόμεναι ὡς οὐσιαστικὰ ἢ ὡς κυρίως μετοχαὶ ἔχουσι τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν εἰς -e, λαμβανόμεναι δὲ ὡς ἐπίθετα ἔχουσιν αὐτὴν εἰς -ī· π. χ. *a sapiente*==ὑπὸ τοῦ σοφοῦ, *a sapienti viro*==ὑπὸ σοφοῦ ἀνδρός· *praesente medico*==παρόντος ἰατροῦ· *in praesenti periculo*==ἐν τῷ παρόντι κινδύνῳ.

§ 33. Σύγκρισις ἐπιθέτων.

1. Καὶ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, τρεῖς βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων ὑπάρχουσιν, ὁ θετικὸς (*gradus positivus*), ὁ συγκριτικὸς (*gradus comparativus*) καὶ ὁ ὑπερθετικὸς (*gradus superlativus*).

2. Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς σχηματίζεται προστιθεμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ τῆς καταλήξεως *-ior* διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ *-ius* διὰ τὸ οὐδέτερον· π. χ. *dignus* (θεμ. *dign(o)-*) *dignior*, *dignius*, *audax* (θ. *audac-*) *audacior*, *audacius*.

3. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς σχηματίζεται προστιθεμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ τῆς καταλήξεως *-is-simus* (διὰ τὸ ἀρσενικόν), *-is-sima* (διὰ τὸ θηλυκόν) καὶ *-is-simum* (διὰ τὸ οὐδέτερον), σπανιώτερον δὲ τῆς *-simus*, *-sima*, *-simum*· π. χ. *dignus* (θ. *dign(o)-*), *dign-is-simus*, *dign-is-sima*, *dign-is-simum*, *audax* (θ. *audac-*), *audac-is-simus*, *audac-is-sima*, *audac-is-simum* (πρβ. τὸ ἑλλην. λάλος (θ. λαλο-), λαλ-ίς-τερος, λαλ-ίς-τατος).

ΣΗΜ. Ἐάν τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ λήγῃ εἰς φωνῆν, ἀποβάλλεται τοῦτο πρὸ τῶν καταλήξεων τοῦ συγκριτικοῦ καὶ ὑπερθετικοῦ.

4. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν εἰς *er* ἐπιθέτων σχηματίζεται προστιθεμένης τῆς καταλήξεως *simus*, *-a*, *-um* εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ *s* τῆς *-simus* ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ προηγούμενον *r*· π. χ. *miser* (*miser-simus*) *miser-rimus*, *-a*, *-um*, *pauper* (*pauper-simus*) *pauper-rimus*, *-a*, *um*, *vetus* (θ. *veter*) (*veter-simus*) *veter-rimus*, *-a*, *-um*. Ἐάν δὲ τὰ εἰς *-er* ἐπίθετα ἀποβάλλωσι τὸ *e* ἐν τῇ κλίσει (§ 28, 2, β'), ὁ μὲν συγκριτικὸς βαθμὸς αὐτῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἄνευ *e* θέματος, ὁ δὲ ὑπερθετικὸς ἐκ τοῦ μετὰ τοῦ *e* θέματος· π. χ. *pulcher-pulchri*, συγκρ. *pulchr-ior*, *-ius*, ὑπερθ. (*pulcher-simus*) *pulcher-rimus*, *acer-acris*, συγκρ. *acr-ior*, *ius*, ὑπερθ. (*acer-simus*) *acer-rimus*, *-a*, *-um*.

5. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν ἐπιθέτων *facilis*=εὐκόλος, *difficilis*=δύσκολος, *similis*=ὅμοιος, *dissimilis*=ἀνόμοιος, *gracilis*=ἰσχνός καὶ *humilis*=ταπεινός σχηματίζεται προστιθεμένης εἰς τὸ θέμα αὐτῶν τῆς καταλήξεως *simus*. Τὸ δὲ *s* αὐτῆς ἀφομοιοῦται

πρὸς τὸ προηγούμενον I· π. χ. *facilis* ὑπερβ. (*facil-simus*) *facil-limus*, -a, -um κλπ.

6. Ὁ συγκριτικὸς καὶ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν εἰς -*dicus*, -*ficus* καὶ *vōlus* ληγόντων ἐπιθέτων σχηματίζεται ἐκ θέματος εἰς *dicent-*, *ficent-*, *volent-* π. χ. *maledicus*=κακολόγος, *maledicent-ior*, *maledicent-issimus*, *maleficus*=κακοποιός, *maleficent-ior*, *maleficent-issimus*, *benevolus*=εὐμενής, *benevolent-ior*, *benevolent-issimus*.

7. Ὁ συγκριτικὸς καὶ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν ἐπομένων ἐπιθέτων σχηματίζεται ἐκ διαφόρων θεμάτων.

<i>bonus</i> =ἀγαθός	<i>melior</i>	<i>optimus</i>
<i>malus</i> =κακός	<i>peior</i>	<i>pessimus</i>
<i>multus</i> =πολύς	<i>plus</i> (οὐδ.)	<i>plurimus</i>
<i>magnus</i> =μέγας	<i>maior</i>	<i>maximus</i>
<i>parvus</i> =μικρός	<i>minor</i>	<i>minimus</i>

8. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν ἐπομένων ἐπιθέτων ἔχει διπλοῦν τύπον·

<i>superus</i> =ὁ ἄνω	<i>superior</i>	<i>supremus</i> καὶ <i>summus</i>
<i>inferus</i> =ὁ κάτω	<i>inferior</i>	<i>infimus</i> καὶ <i>imus</i>
<i>exterus</i> =ὁ ἔξω	<i>exterior</i>	<i>extremus</i> καὶ <i>extimus</i>
<i>posterus</i> =ὁ ὕστερος	<i>posterior</i>	<i>postremus</i> καὶ <i>postumus</i>

9. Τῶν ἐπομένων συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἔλλειπει ὁ θετικὸς βαθμὸς ἢ ὡς τοιοῦτος δύναται νὰ θεωρηθῆ πρόθεσις.

(<i>citra</i>)=ἐπὶ τάδε	<i>citerior</i> =ὁ ἐγγυτέρω	<i>cit mus</i> =ὁ ἐγγυτάτω
(<i>intra</i>)=ἐντός	<i>interior</i> =ὁ ἐνδοτέρω	<i>int mus</i> =ὁ ἐνδοτάτω
(<i>ultra</i>)=πέραν	<i>ulterior</i> =ὁ περαιτέρω	<i>ultimus</i> =ὁ ἔσχατος
(<i>prope</i>)=πλησίον	<i>propior</i> =ὁ πλησιαιτέρος	<i>proximus</i> =ὁ πλησιαιτάτος
(<i>prae</i>)=πρὸ	<i>prior</i> =πρότερος	<i>primus</i> =πρώτος
	<i>potior</i> =κρείττων	<i>potissimus</i> =κράτιστος
	<i>deterior</i> =χειρώς	<i>deterimus</i> =χειρίστος
	<i>ocior</i> =ὠκύτερος	<i>ocissimus</i> =ὠκύτατος

10. Τῶν ἐπομένων ἐπιθέτων ἔλλειπει μόνον ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς

<i>novus</i> =νέος	—	<i>novissimus</i>
<i>vetus</i> =παλαιός	—	<i>veterrimus</i>

nuperus=νεαρός	—	nuperrimus
sacer=ιερός	—	sacerrimus
falsus=ψευδής	—	falsissimus
par=ἴσος	—	parissimus.

11. Τῶν ἐπομένων ἐπιθέτων ἑλλείπει μόνον ὁ ὑπερθετικός·

senex=γέρον	senior	—
juvenis=νεός	junior	—
adolescens=νέος	adolescentior.	—

12. Ὁ συγκριτικός καὶ ὑπερθετικός βαθμὸς τῶν ἐπιθέτων, τὰ ὅποια λήγουσιν εἰς -us καὶ ἔχουσι πρὸ αὐτοῦ φωνήεν, σχηματίζεται περιφραστικῶς, ἤτοι ὁ μὲν συγκριτικός διὰ τοῦ magis=μᾶλλον καὶ τοῦ θετικοῦ, ὁ δὲ ὑπερθετικός διὰ τοῦ maxime=μάλιστα καὶ τοῦ θετικοῦ· π. χ. pius=εὐσεβής, magis pius=μᾶλλον εὐσεβής=εὐσεβέστερος, maxime pius=μάλιστα εὐσεβής=εὐσεβέστατος· idoneus=ἀρμόδιος, magis idoneus=ἀρμοδιώτερος, maxime idoneus=ἀρμοδιώτατος.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ (NUMERALIA).

Τὰ ἀριθμητικά εἶνε ἢ ἐπίθετα (adiectiva) ἢ ἐπιρρήματα (ad-verbia).

§ 34. Α'. Ἐπίθετα.

Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶνε πέντε εἰδῶν· α') ἀπόλυτα, β') τακτικά, γ') διανεμητικά, δ') πολλαπλασιαστικά καὶ ε') ἀναλογικά.

ΣΗΜ. Πρὸς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν μετεχειρίζοντο οἱ Λατίνοι σημεῖα τινά, λαβόντα ὕστερον μορφήν γραμμάτων, ἤτοι: I=1, V=5, X=10, L=50, C=100, D ἢ IϞ=500, M=1000. Διὰ τούτων, συναπτομένων μετ' ἀλλήλων, παρίστανται οἱ ἄλλοι ἀριθμοί. Πᾶς δὲ μικρότερος ἀριθμὸς προτασσόμενος μεγαλειτέρου ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτοῦ, ἐπιτασσόμενος δὲ προστίθεται εἰς αὐτόν· π. χ. IV=4, VI=6, IX=9, XI=11, XL=40, LX=60, XC=90, CX=110. Πᾶν δὲ Ϟ ἐπιτασσόμενον τοῦ IϞ=500 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ θ τῶν ἰνδικῶν ἀριθμῶν, ἤτοι δεκαπλασιάζει τὸν IϞ· π. χ. IϞϞ=5000, IϞϞϞ=50000. Οἱ δὲ ἀριθμοί IϞ=500, IϞϞ=5000, IϞϞϞ=50000 κλπ. διπλασιάζονται, ὅταν προτάσσωνται τῆς γραμμῆς τόσα C, ὅσα εἶνε τα ἐπιτασσόμενα Ϟ· π. χ. CIϞ=(500+500)=1000. CCIϞϞ=(5000+5000)=10000.

§ 35. α'. Ἀπόλυτα.
(cardinalia)

β'. Τακτικά.
(ordinalia)

1. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸ ἐρωτηματικὸν quot? = πόσοι; τὰ δὲ τακτικὰ πρὸς τὸ quotus? = πόστος;

1=I unus, -a, -um, =εἷς, μία, ἕν.	primus, -a, -um =πρῶτος
2=II duo, -æ, -o =δύο.	secundus, -a, -um =δεύτερος
3=III tres, tria =τρεις, τρία.	tertius, -a, -um =τρίτος
4=IV quattuor =τέσσαρες, α.	quartus, -a, -um =τέταρτος
5=V quinque =πέντε.	quintus, -a, -um =πέμπτος
6=VI sex =ἕξ.	sextus, -a, -um =ἕκτος
7=VII septem =ἑπτὰ.	septimus
8=VIII octo.	octāvus
9=IX novem	nonus
10=X decem	decimus
11=XI undĕcim.	undecimus
12=XII duodĕcim.	duodecimus
13=XIII tredĕcim.	tertius decimus
14=XIV quattuordĕcim.	quartus decimus
15=XV quindecim.	quintus decimus
16=XVI sedĕcim.	sextus decimus
17=XVII septendĕcim.	septimus decimus
18=XVIII duodeviginti.	duodevicesimus
19=XIX undeviginti	undevicesimus
20=XX viginti	vicesimus
21=XXI viginti unus	vicesimus primus
28=XXVIII duodetriginta	duodetricesimus
29=XXIX undetriginta	undetricesimus
30=XXX triginta	tricesimus
40=XL quadraginta	quadragesimus
50=L quinquaginta	quingagesimus
60=LX sexaginta	sexagesimus
70=LXX septuaginta	septuagesimus

80=LXXX octoginta	octogesimus
90=XC nonaginta	nonagesimus
100=C centum	centesimus
200=CC ducenti-ae, -a	ducesimus
300=CCC trecenti-ae, -a	trecentesimus
400=CCCC quadringenti-ae, -a	quadringentesimus
500=D ἡ ΙϞ quingenti-ae, -a	quingentesimus
600=DC sescenti-ae, -a	sescentesimus
700=DCC septingenti-ae, -a	septingentesimus
800=DCCC octingenti-ae, -a	octingentesimus
900=DCCCC nongenti-ae, -a	nongentesimus
1000=M mille	millesimus
2000=MM duo milia	bis millesimus
3000=MMM tria milia	ter millesimus
4000=MMMM quattuor milia	quater millesimus
5000=IϞϞ quinque milia	quinqies millesimus
10000=CCIϞϞ decem milia	decies millesimus
50000=IϞϞϞ quinquaginta milia	quinguagies millesimus
100000=CCCIϞϞϞ centum milia centies millesimus.	

Ηνωμένη Βασιλική Σχολή
 Κωνσταντινούπολης

2. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν ἀριθμητικῶν.
 α') Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλίνονται τὸ unus, -a, -um ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ πληθυντικῷ, τὸ duo-ae-o, tres-tria καὶ τὸ milia (πληθυντικὸς τοῦ ἀκλίτου ἐν τῷ ἐνικῷ mille). Πρὸς δὲ κλίνονται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ αἱ ἑκατοντάδες ἀπὸ τῶν ducenti, -ae, -a καὶ ἐξῆς ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπιθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως.

	Singularis			Pluralis		
Nom.	unus	una	unum	uni	unae	una
gen.	unius	unius	unius	unorum	unarum	unorum
dat.	unī	uni	uni	unis	unis	unis
acc.	unum	unam	unum	unos	unas	una
abl.	uno	una	uno	unis	unis	unis

Nom.	duo	duae	dua	tres	tria
gen.	duorum	duarum	duorum	trium	trium
dat.	duobus	duabus	duobus	tribus	tribus
acc.	duos (duo)	duas	dua	tres	tria
abl.	duobus	duabus	duobus	tribus	tribus

Nom. milia, gen. milium, dat. milibus, acc. milia, abl. milibus.

β'. Τὰ τακτικὰ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως.

γ') Οἱ σύνθετοι ἀριθμοὶ ἐκφέρονται διττῶς· ἢ προτάσσεται δηλ. ὁ μικρότερος καὶ ἐπιτάσσεται ὁ μεγαλύτερος μετὰ τοῦ et ἢ προτάσσεται ὁ μεγαλύτερος καὶ ἐπιτάσσεται ὁ μικρότερος μετὰ τοῦ et ἢ ἄνευ αὐτοῦ· π. χ. *septem et viginti* ἢ *viginti septem*, *septimus et vicesimus* ἢ *vicesimus septimus*.

δ') Οἱ σύνθετοι ἀριθμοὶ ἐκ τοῦ 8 ἢ 9 μετὰ τινος δεκάδος (18, 19, 28, 29, 38, 39 κλπ.) ἐκφέρονται συνήθως δι' ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς ἀμέσως ἐπομένης πλήρους δεκάδος· π. χ. *duodeviginti*=18, *undeviginti*=19, *duodetriginta*=28, *undetriginta*=29, *duodevicesimus*=18^{ος}, *undevicesimus*=19^{ος}, *duodetricesimus*=28^{ος}, *undetricesimus*=29^{ος} κλπ.

§ 36. γ'. Διανεμητικὰ (*distributiva*).

1. Τὰ διανεμητικὰ κλίνονται μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς -i, -ae, -a τῆς α' καὶ β' κλίσεως· ἀνταποκρίνονται δὲ πρὸς τὸ ἐρωτηματικὸν *quotēni?* = κατὰ πόσους; ἀνὰ πόσους;

1 Singuli, ae, a, = ἀνὰ ἓνα	9 novēni
2 bini, ae, a = ἀνὰ δύο	10 deni
3 terni (trini), ae, a, = ἀνὰ τρεῖς	11 undēni
4 quaterni	12 duodēni
5 quini	13 ternidēni
6 sēni	14 quaterni deni
7 septēni	15 quini deni
8 octōni	16 seni deni

17 septēni deni	300 trecēni
18 octoni deni ἢ duo deviceni	400 quadringēni
19 novēni deni ἢ undeviceni	500 quingēni
20 vicēni	600 sescēni
21 vicēni singūli	700 septingēni
28 duodetricēni	800 octingēni
29 undetricēni	900 nongēni
30 tricēni	1000 singūla milia
40 quadragēni	2000 bina milia
50 quinquagēni	3000 terna milia
60 sexagēni	4000 quaterna milia
70 septuagēni	5000 quīna milia
80 octogēni	10000 dena milia
90 nonagēni	50000 quinquagēna milia
100 centēni	100000 centēna milia.
200 ducēni	

2. Τὰ διανεμητικά, πλὴν τοῦ *singuli*, ἔχουσι τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *-um* ἀντὶ *-orum*, ὅταν μάλιστα συνάπτονται μετὰ λέξεων, αἰτινες σημαίνουσι νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμά.

§ 37. δ'. Πολλαπλασιαστικά (*Multiplicativa*).

Τὰ πολλαπλασιαστικά εἶνε μονοκατάληκτα κλιόμενα κατὰ τὴν γ' κλίσειν καὶ λήγοντα εἰς *-plex*, γεν. *-plicis*· π. χ. *simplex*—*simplicis*.

Εἶνε δὲ εὐχρηστα μόνον τὰ ἐξῆς·

simplex==ἀπλοῦς

quincūplex==πενταπλοῦς

duplex==διπλοῦς

septemplex==ἑπταπλοῦς

triplex==τριπλοῦς

decemplex==δεκαπλοῦς

quadrūplex==τετραπλοῦς

centuplex==ἑκατονταπλοῦς.

§ 38. ε' Ἀναλογικά (*proportionalia*).

Τὰ ἀναλογικά εἶνε τρικατάληκτα εἰς *-us*, *-a*, *-um* κλιόμενα κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσειν. Εἶνε δὲ εὐχρηστα μόνον τὰ ἐξῆς·

simplus, -a, um = ἄπλοῦς quadrūplus, a, um = τετραπλάσιος
 duplus, -a, um = διπλάσιος octūplus, -a, -um = ὀκταπλάσιος
 triplus, -a, -um = τριπλάσιος

§ 39. B'. Ἐπιρρήματα (*adverbia*).

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι (πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων) εἰς -ies. Ἀνταποκρίνονται δὲ πρὸς τὸ *quoties?* = ποσάκις;

1	semel = ἅπαξ	40	quadrages
2	bis = δις	50	quingages
3	ter = τρις	60	sexages
4	quater = τετράκις	70	septuages
5	quingies	80	octoges
6	sexies	90	nonages
7	septies	100	centies
8	octies	200	ducenties
9	novies	300	trecenties
10	decies	400	quadringentes
11	undecies	500	quingentes
12	duodecies	600	sescenties
13	terdecies	700	septingentes
14	quaterdecies	800	octingentes
15	quindecies	900	nongentes
16	sedecies	1000	milies (milies)
17	septies decies	2000	bis milies
18	octies decies ἢ duodevicies	3000	ter milies
19	novies decies ἢ undevicies	4000	quater milies
20	vicies	5000	quingies milies
21	vicies semel ἢ semel et vicies	10000	decies milies
28	duodetricies	50000	quingages mil.
29	undetricies	100000	centies milies ✓
30	tricies		

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ (PRONOMINA)

Αἱ ἀντωνυμίαι εἶνε α') προσωπικαί, β') κτητικαί, γ') δεικτικαί, δ') ἀναφορικαί, ε') ἐρωτηματικαί καὶ ς') ἀόριστοι.

§ 40. α'. Προσωπικαί (personalia).

Αἱ προσωπικαί ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐξῆς:

	Α' πρόσωπον	Β' πρόσωπον	Γ' πρόσωπ.
S.Nom	ego	tu	—
Gen.	mei	tui	sui
Dat.	mihi	tibi	sibi
Acc.	me	te	se
Abl.	me	te	se
P.Nom	nos	vos	—
Gen.	nostri καὶ nostrum	vestri καὶ vestrum	sui
Dat.	nobis	vobis	sibi
Acc.	nos	vos	se
Abl.	nobis	vobis	se

Σημ. Ἡ τοῦ γ' προσώπου ἀναφέρεται πάντοτε εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως καὶ λέγεται αὐτοπαθής (pronomen reflexivum). Ὡς προσωπικὴ δὲ τοῦ γ' προσώπου λαμβάνεται ἡ δεικτικὴ is, ea, id. Καὶ αἱ πλάγια πτώσεις τοῦ α' καὶ β' προσώπου, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, λαμβάνονται ὡς αὐτοπαθεῖς (reflexiva): π. γ. laudat se=ἐπαινεῖ ἑαυτόν, laudat eum=ἐπαινεῖ αὐτόν, laudo me=ἐπαινώ ἑμαυτόν, laudas te=ἐπαινεῖς σαυτόν κλπ.

§ 41. β', Κτητικαί (possessiva).

1. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν θεμάτων τῶν προσωπικῶν καὶ εἶνε αἱ ἐξῆς.

meus-mea-meum=ἐμός, -ἐμή, -ἐμόν.

noster-nostra-nostrum=ἡμέτερος, -α, -ον.

tuus-tua-tuum=σός, -σή, -τόν,

vester-vestra-vestrum=ὕμέτερος, -α, -ον.

suus-sua-suum=ὁ, ἡ, τὸ ἑαυτοῦ, -ῆς-οῦ, ὁ, ἡ, τὸ ἑαυτῶν.

2. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τριακτάληκτα ἐπίθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως. Ἄλλ' ἡ κλητικὴ τοῦ meus εἶνε mi.

§ 42. γ'. Δεικτικαὶ (demonstrativa).

1. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ἑξῆς.

α') hic, haec, hoc=(οὗτος, αὕτη, τοῦτο) ὅδε, ἦδε, τόδε.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	h c	haec	hoc	hi	hae	haec
Gen.	huius	huius	huius	horum	harum	horum
Dat.	huic	huic	huic	his	his	his
Acc.	hunc	hanc	hoc	hos	has	haec
Abl.	hoc	haec	hoc	his	his	his

β') Iste, ista, istud=ὅδε, ἦδε, τόδε.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	i-te	ista	istud	isti	istae	ista
Gen.	ist us	ist us	ist us	ist-orum	istarum	istorum
Dat.	isti	isti	isti	istis	istis	istis
Acc.	istum	istam	istud	istos	istas	ista
Abl.	isto	ista	isto	istis	istis	istis

γ) ille, illa, illud=ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	ille	illa	illud	illi	illae	illa
Gen.	illius	ill us	ill us	ill-rum	illarum	illorum
Dat.	illi	illi	illi	illis	illis	illis
Acc.	illum	illam	illud	illos	illas	illa
Abl.	illo	illa	illo	illis	illis	illis

δ') is, ea, id=οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	is	ea	id	ei(ii)	eae	ea
Gen.	eius	eius	eius	eorum	e-arum	e-orum
Dat.	ei	ei	ei	e is(iis)	eis(iis)	eis iis)
Acc.	eum	eam	id	eos	eas	ea
Abl.	eo	ea	eo	eis(iis)	eis iis)	eis iis)

ε') idem, eadem, idem=ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	idem	eīdem	idem	eīdem (īdem)	eaedem	eādem
Gen.	eiusdem	eiusdem	eiusdem	eorundem	earundem	eorundem
Dat.	eīdem	eīdem	e dem	eisdem (iisdem) καὶ isdem	eisdem (iisdem) καὶ isdem	eisdem (iisdem) καὶ isdem
Acc.	eundem	eandem	eidm	eosdem	easdem	eīdem
Abl.	eōdem	eādem	eōdem	eisdem (iisdem) καὶ isdem	eisdem (iisdem) καὶ isdem	eisdem (iisdem) καὶ isdem

ς') ipse, ipsa, ipsum=αὐτός, αὐτή, αὐτό.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	ipse	ipsa	ipsum	ipsi	ipsae	ipsa
Gen.	ipsius	ipsa us	ips us	ips rum	ipsarum	ips rum
Da.	ipsi	ipsi	ipsi	ipsis	ipsis	ipsis
Acc.	ipsum	ipsam	ipsum	ipso	ipsas	ipsa
Abl.	ipso	ipsa	ipso	ipsis	ipsis	ipsis

2. Εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας ὑπάγονται καὶ τὰ ἔχοντα δεικτικὴν σημασίαν ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα, ἧτοι τὸ τρικατάληκτον tantus - tanta - tantum = τοσοῦτος, τηλικούτος, τὸ δικάτάληκτον talis - tale = τοιοῦτος καὶ τὰ ἀκλιτὰ tot = τοσοῦτοι καὶ totidem = ἕτεροι τοσοῦτοι.

Σημ. Τὸ i τοῦ illius, istius, ipsius εἶνε μακρὸν παρὰ τὸν κανόνα (ἴδ. § 6, 2, σημ).

§ 43. δ'. Ἀναφορικαὶ (relativa).

1. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἶνε δύο εἰδῶν, ἡ ὀριστικὴ (relativum definitum): qui, quæ, quod = ὅς, ἡ, ὃ καὶ αἱ ἀόριστοι (relativa indefinita): quisquis, quidquid = ὅστις, ἡτις, ὅτι, καὶ quicunque, quæcunque, quodcunque = ὅστισδήποτε, ἡτισδήποτε, ὅ,τιδήποτε.

2. Ἡ qui, quae, quod κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	qui	quae	quod	qui	quae	quae
Gen.	cuius	cuius	cuius	quorum	quorum	quorum
Dat.	cui	cui	cui	quibus	quibus	quibus
Acc.	quem	quam	quod	quos	quas	quae
Abl.	quo	quā	quō	quibus	quibus	quibus

3. Ἡ quisquis (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ quidquid (οὐδ.) ἀπαντᾷ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ ἀρχειρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ quoquo

4. Ἡ quicunque, quaecunque, quodcunque κλίνεται ὡς ἡ qui, quae, quod, τοῦ cunque μένοντος ἀκλίτου.

5. Εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ὑπάγονται καὶ τὰ ἀναφορικὴν σημασίαν ἔχοντα ἀντωνυμικὰ ἐπιθετά: qualis-quale=οἴος, quantus-quanta-quantum=ὅσος, uter-utra-utrum=ὁπότερος καὶ τὸ ἄκλιτον quot=ὅσοι. Εἰς ταῦτα προστίθεται καὶ τὸ μόριον cunque = δῆποτε· π. γ. *qualiscunque, quaecunque* = οἴος-δῆποτε κλπ.

§ 44. ε'. Ἐρωτηματικαὶ (interrogativa).

1. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἶνε αἱ ἐξῆς.

α' Ἡ οὐσιαστικὴ.

β' Ἡ ἐπιθετικὴ.

quis (ἄρσ. καὶ θηλ.) quid (οὐδ.)=τίς. qui quae, quod=τίς

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
S. Nom.	quis	quis	quid	qui	quae	quod
Gen.	cuius	cuius	cuius	cuius	cuius	cuius
Dat.	cui	cui	cui	cui	cui	cui
Acc.	quem	quem	quid	quem	quam	quod
Abl.	quo	quo	quo	quo	qua	quo
Pl. Nom.	qui	quae	quae	qui	quae	quae
Gen.	quorum	quorum	quorum	quorum	quorum	quorum
Dat.	quibus	quibus	quibus	quibus	quibus	quibus
Acc.	quos	quas	quae	quos	quas	quae
Abl.	quibus	quibus	quibus	quibus	quibus	quibus

ΣΗΜ. α'. Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῆς οὐσιαστικῆς καὶ ἀμφοτέροι οἱ ἀριθμοὶ τῆς ἐπιθετικῆς κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ qui, quae, quod.

ΣΗΜ. 6'. Εἰς πάσας τὰς πτώσεις ἀμφοτέρων τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν δύναται νὰ προσαρτῶται χάριν ἐμφάσεως τὸ nam=δή· π. χ. quisnam, quidnam, quinam, quaenam, quodnam=τίς δῆ;

2. Εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς ἀντωνυμίας ὑπάγονται καὶ τὰ ἔχοντα ἐρωτηματικὴν σημασίαν ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα qualis-quale=ποῖος, quantus-a-um=πόσος, uter-utra-utrum=πότερος καὶ τὸ ἄκλιτον quot=πόσοι.

§ 45. 5'. Ἀόριστοι (indefinita).

1. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι λαμβάνονται διττῶς, οὐσιαστικῶς καὶ ἐπιθετικῶς.

2. Αἱ οὐσιαστικῶς λαμβανόμεναι ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ἐξῆς· α') ἡ *quis-quid*=τίς, τί. β') ἡ *aliquis-aliquid*=τίς, τί. γ') ἡ *quisquam-quidquam*=τίς, τί. δ') ἡ *quisque-quidque*=ἕκαστος-ἡ ον. Πᾶσαι αὗται κλίνονται ὡς ἡ ἐρωτηματικὴ *quis-quid*, τοῦ *quam* καὶ *que* μενόντων ἀκλίτων. καὶ ε') ἡ *quidam, quaedam, quiddam*. Ἐν τῇ κλίσει ταύτης τὸ πρὸ τοῦ *dam* m μεταβάλλεται εἰς n.

3. Αἱ ἐπιθετικῶς λαμβανόμεναι ἀόριστοι ἀντωνυμίαι εἶνε αἱ ἐξῆς· α') ἡ *qui (quis), quae ἢ qua, quod*=τίς, τί. β') ἡ *aliqui-aliqua -aliquod*=τίς, τί. Αὕτη κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορικὴ *qui, quae, quod*, ἀλλ' ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ θηλυκοῦ καὶ ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδέτερου πληθυντικοῦ εἶνε *aliqua*. γ') ἡ *quisque-quaeque-quodque*=ἕκαστος. Ταύτης τὸ ἀρσενικὸν γένος κλίνεται ὡς ἡ *quis*, τὸ δὲ θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον ὡς ἡ *quae, quod*. δ') ἡ *quidam, quaedam-quoddam*. Ἐν τῇ κλίσει ταύτης τὸ m πρὸ τοῦ *dam* μεταβάλλεται εἰς n.

4. Εἰς τὰς ἀόριστους ἀντωνυμίας ὑπάγονται καὶ τὰ ἔχοντα ἀόριστον σημασίαν ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα: *ullus-ulla-ullum*=τίς, *nullus-nulla-nullum*=οὐδεὶς, *alter-altera-alterum*=ἕτερος, *uterque-utraq̄ue-utrumque*=ἑκάτερος, *neuter-neutra-neutrum*=οὐδέτερος (περὶ τῆς κλίσεως τούτων ἴδ. § 29, 2, α), τὸ ἄκλιτον *aliquot*=τινές, τὸ *nemo*=οὐδεὶς καὶ *alius-alia-aliud*. Ἡ δὲ κλίσις τοῦ *nemo* καὶ *alius-alia-aliud* ἔχει ὡς ἐξῆς.

Nom. *nemo*, gen. *nullius*, dat. *nemini*, acc. *nemine* m, abl. *nullo*.

	Singularis			Pluralis		
	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Nom.	alius	alia	aliud	alii	aliae	alia
Gen.	alius	alius	alius	aliorum	aliorum	aliorum
Dat.	alii	alii	alii	aliis	aliis	aliis
Acc.	alium	aliam	aliud	alios	alias	alia
Abl.	alio	alia	alio	aliis	aliis	aliis

ΡΗΜΑΤΑ

§ 46. Πηρεπόμενα τοῦ ῥήματος.

1. Καί ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καί ἐν τῇ ἑλληνικῇ, τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε: ἡ διάθεσις, ἡ φωνή, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, ὁ ἀριθμός, τὸ πρόσωπον καί ἡ συζυγία.

α') Διάθεσις (*genus verbi*).

2. Αἱ διαθέσεις (*genera verbi*), ὡς καί ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, εἶνε τέσσαρες: ἐνεργητικὴ, παθητικὴ, οὐδετέρα καί μέση. Ὅθεν πᾶν ῥήμα εἶνε ἢ ἐνεργητικὸν (*activum*) ἢ παθητικὸν (*passivum*) ἢ οὐδέτερον (*neutrum*) ἢ μέσον (*medium*): π. χ. *amo*=ἀγαπῶ, *amor*=ἀγαπῶμαι, *dormio*=καθεύδω, *versor*=στρέφωμαι.

Σημ. α'. Ἡ μέση διάθεσις ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ συνήθως ἐκφράζεται περιφραστικῶς διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος καί τῆς αἰτιατικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν π. χ. *lavo me*=λούομαι, *lavas te*=λούεσαι (=λούει), *lavat se*=λούεται, *lavi mus nos*=λούομεθα, *lavatis vos*=λούεσθε, *lavant se*=λούονται κλπ. (ἴδ. § 40, σημ.).

Σημ. β'. Τὸ ἐνεργητικὸν ῥήμα εἶνε, ὡς καί ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἢ μεταβατικὸν (*transitivum*) ἢ ἀμετάβατον (*intransitivum*): π. χ. *amō patrem*=ἀγαπῶ τὸν πατέρα, *curro*=τρέχω.

β') Φωνὴ (*forma*).

3. Αἱ φωναί εἶνε δύο, ἡ ἐνεργητικὴ (*activa*) λήγουσα εἰς Ο, καί παθητικὴ (*passiva*) λήγουσα εἰς ΟΙ.

γ') Ἐγκλισις (*modus*).

4. Αἱ ἐγκλίσεις (*modi*) εἶνε τρεῖς, ὀριστικὴ (*indicativus*), ὑποτακτικὴ (*conjunctivus*) καί προστακτικὴ (*imperativus*).

δ'. Χρόνος (*tempus*).

5. Οἱ χρόνοι (*tempora*) εἶνε ἕξ: ἐνεστώς (*praesens*), παρατατικός (*imperfectum*), μέλλων (*futurum*), παρακείμενος (*perfectum*), ὑπερσυντέλικος (*plusquamperfectum*) καὶ τετελεσμένος μέλλων (*futurum exactum*).

ΣΗΜ. α'. Ὁ παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος καὶ τετελεσμένος μέλλων τῆς παθητικῆς φωνῆς καὶ ὁ μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἀπαρεμφάτου λέγονται σύνθετοι χρόνοι, διότι ὁ μὲν παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος καὶ τετελεσμένος μέλλων σχηματίζονται διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ῥήματος *esse*, ὁ δὲ μέλλων τῆς μὲν ἐνεργητικῆς μετοχῆς, ὑποτακτικῆς καὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ *esse*, τοῦ δὲ παθητικοῦ διὰ τοῦ σουπίνου καὶ τοῦ *iri*.

ΣΗΜ. β'. Ὁ παρακείμενος τῆς λατινικῆς γλώσσης ἄλλοτε μὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν παρακείμενον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἄλλοτε δὲ πρὸς τὸν ἀόριστον αὐτῆς.

ε'. Ἀριθμὸς (*numerus*).

6. Οἱ ἀριθμοὶ (*numeri*) ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε δύο, ὁ ἐνικός (*singulāris*) καὶ ὁ πληθυντικός (*plurālis*).

ς. Πρόσωπον (*persōna*).

7. Τὰ πρόσωπα (*personae*) εἶνε τρεῖς, πρῶτον, δευτέρον καὶ τρίτον.

ζ'. Συζυγία (*coniugatio*).

8. Αἱ συζυγίαι (*coniugationes*) εἶνε τέσσαρες διακρινόμεναι ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος. Καταλήγει δὲ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος ἐν μὲν τῇ α' συζυγίᾳ εἰς -āre, ἐν τῇ β' εἰς -ēre, ἐν τῇ γ' εἰς ēre καὶ ἐν τῇ δ' εἰς īre (1).

§ 47. Ὀνομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

Ἄ Ονομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος εἶνε α') τὸ ἀπαρέμφατον (*infinitivus*), β') ἡ μετοχὴ (*participium*), γ') τὸ σουπῖνον (*supinum*), δ') τὸ γερουνδιον (*gerundium*) καὶ ε') τὸ γερουνδιον (*gerundivum*) (2).

(1) Αἱ συζυγίαι κυρίως διακρίνονται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος, ὅστις ἐν τῇ α' εἶνε *a*, ἐν τῇ β' *e*, ἐν τῇ γ' σύμφωνόν τι ἢ *-u* καὶ ἐν τῇ δ' *-i*. Εὐρίσκειται δὲ ὁ χαρακτήρ ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἐνεστώτος, ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῆ ἀπ' αὐτοῦ ἐν μὲν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ ἢ καταλήξει *-re*, ἐν δὲ τῇ γ' τὸ τέλος *-ere*.

(2) Τοὺς ὄρους: *supinum*, *gerundium*, *gerundivum* μεταφράζουσιν: ὑπτιον, α' θετικόν, β' θετικόν.

Σημ. α'. Τὸ σουπίνον ἔχει δύο πτώσεις, αἰτιατικὴν (εἰς -um) καὶ ἀφαιρετικὴν (εἰς -u). Καὶ ἡ μὲν αἰτιατικὴ συνάπτεται μετὰ ῥημάτων (κινήσεως σημαντικῶν) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ, ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ μετ' ἐπιθέτων πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτῶν.

Σημ. β'. Τὸ γερούδιον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ συνάρθρου ἐλληνικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ στερεῖται ὀνομαστικῆς. Χρησιμεύει δὲ τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὀνομαστικὴ αὐτοῦ.

Σημ. γ'. Τὸ γερουδιὸν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ εἰς -τέος ῥηματικά τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ ἔχει πάσας τὰς πτώσεις αὐτοῦ. Λαμβάνεται δὲ διττῶς, ὡς παρ' Ἑλλήσι εἰς -τέος ῥηματικά, δηλ. προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· π. χ. *legendi sunt libri* = ἀναγνωστέα τὰ βιβλία καὶ *legendum est* = ἀναγνωστέον ἐστίν. Ἄλλ' ἐν τῇ ἀπροσώπῳ συντάξει οὐδέποτε ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ τίθεται ἀντικείμενον· π. χ. οὐδέποτε λέγεται *legendum est libros*, ἀλλὰ γενικῶς *legendum est*.

§ 48. Σχηματισμὸς τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος.

1. Ὡς βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος χρησιμεύει καθόλου τὸ ῥηματικὸν θέμα (=ρίζα), ἰδίᾳ δὲ τὸ θέμα χρόνων τινῶν, οἵτινες λέγονται πρωτοτυποὶ ἢ ἀρκητικοὶ καὶ εἶνε τρεῖς, ὁ ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς, ὁ παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς καὶ τὸ σουπίνον. Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν τοὺς πρωτοτύπους χρόνους ἐκάστου ῥήματος, διότι ἐκ τούτων σχηματίζονται οἱ λοιποὶ χρόνοι αὐτοῦ· π. χ. τοῦ *amare* οἱ πρωτότυποι χρόνοι εἶνε: *amo* (=ama-o), *amavi*, *amatum*, τοῦ *monere*: *msneo*, *monui*, *monitum*, τοῦ *legere*: *lego*, *lēgi*, *lectum*, τοῦ *audire*: *audio*, *audivi*, *auditum*.

2. Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος σχηματίζονται οἱ ἐξῆς χρόνοι τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς· α') ὁ ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς, ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς· β') ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς· γ') ὁ μέλλων· δ') τὸ γερούδιον καὶ ε') τὸ γερουδιόν.

3. Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου σχηματίζονται οἱ ἐξῆς χρόνοι τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς· α') ὁ παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου· β') ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς καὶ γ') ὁ τετελεσμένος μέλλων.

4. Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ σουπίνου σχηματίζονται α') ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος· β') ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ πάντες οἱ δι' αὐτῆς σχηματιζόμενοι σύνθετοι χρόνοι (ἰδ. § 46, 5 σημ. α').

*αὐτῶν ἀποφαινομένων ἀπὸ
τῶν πλάγιων πρὸς τὸν ἑαυτοῦ*

§ 49. Σχηματισμὸς τοῦ θέματος τῶν πρωτοτύπων ἢ ἀρκτικῶν χρόνων.

α'. Τοῦ ἐνεστώτος.

1. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος ἢ εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ῥηματικὸν θέμα, ὅταν μάλιστα τοῦτο εἶνε φωνηεντόληκτον, ἢ σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ ὡς ἐξῆς·

α') Διὰ τῆς προσλήψεως α' π.χ. τοῦ iuvo, ῥημ. θέμα εἶνε iuv-, ἐνεστωτ. iuva.

β') Διὰ τῆς προσλήψεως ε' π.χ. τοῦ video ῥημ. θέμα εἶνε vid-, ἐνεστωτ. vide-.

γ') Διὰ τῆς προσλήψεως ι' π.χ. τοῦ capio ῥημ. θέμα εἶνε cap-, ἐνεστωτ. capi- (πρβλ. ἑλλην. δοκ- δοκε-, ὠθ- ὠθε-)

δ') Διὰ τῆς προσλήψεως η' ὅπερ πολλακίς ἀφομοιοῦται πρὸς τὸν χαρακτῆρα π.χ. τοῦ sino ῥημ. θέμα εἶνε si-, ἐνεστωτ. sin-, τοῦ lino ῥημ. θέμα εἶνε li- ἐνεστώτ. lin-, τοῦ pello ῥημ. θέμα εἶνε pel- ἐνεστωτ. (pel-n)=pell-. (Πρβλ. ἑλλην. φθι- φθιν-, δακ- δακν-, βολ- (βολ-ν)=βολλ-, ἐξ οὗ βουλ-).

ε') Διὰ προσλήψεως η' πρὸ τοῦ χαρακτῆρος, ὅπερ πρὸ τῶν χειλοφώνων h, p μεταβάλλεται εἰς m' π.χ. τοῦ vinco ῥημ. θέμα εἶνε vic-, ἐνεστωτ. vinc-, τοῦ cumbo ῥημ. θέμα εἶνε cub-, ἐνεστωτ. (cu-n-b)=cumb-, τοῦ rumpo ῥημ. θέμα εἶνε rup-, ἐνεστωτ. rump-. (Πρβλ. ἑλλην. μαθ- μανθ-αν-, λαβ- λαμβ- αν-)

ς') Διὰ τῆς προσλήψεως τ' π.χ. τοῦ plecto ῥημ. θέμα εἶνε plec-, ἐνεστωτ. plect-, τοῦ flecto ῥημ. θέμα εἶνε flec-, ἐνεστωτ. flect-. (Πρβλ. ἑλλην. κλεπ- κλεπτ-, κοπ- κοπτ-)

ζ') Διὰ τῆς προσλήψεως sc ἢ isc π.χ. τοῦ cresco ῥημ. θέμα εἶνε cre-, ἐνεστωτ. cresc-, τοῦ nosco ῥημ. θέμα εἶνε no-, ἐνεστωτ. nosc-, τοῦ apiscor ῥημ. θέμα εἶνε ap-, ἐνεστωτ. apisc-, τοῦ paciscor ῥημ. θέμα εἶνε pac-, ἐνεστωτ. pacisc-. (Πρβλ. ἑλλην. ἀρε- ἀρεσκ-, βοσσκ-, ἀλ- ἀλισκ-, εὐρ- εὐρισκ-).

ΣΗΜ. Τὸ sc προστίθεται εἰς φωνηεντόληκτον ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ isc εἰς συμφωνόληκτον.

η') Δι' ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ἤτοι δι' ἐπαναλήψεως τοῦ

ἀρχτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μεθ' ἐνός *i*· π. χ. τοῦ *gigno* ῥημ. θέμα εἶνε *gn-* (ἐκ τοῦ *gen-* προελθόν) ἐνεστωτ. *gign-*, τοῦ *sisto* ῥημ. θέμα εἶνε *sta-* ἐνεστωτ. *sista-*. (Πρβλ. ἑλλήν. γν- γιγν-, στη- σιστη- (=ίστη-)).

β'. Τοῦ παρακειμένου.

2. Τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ ὡς ἑξῆς.

α') Δι' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἤτοι δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρχτικοῦ συμφώνου τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μεθ' ἐνός *e*, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ· π. χ. *pendo* (ῥ. θ. *pend-*) *pe-pend-i*, *tendo* (ῥ. θ. *tend-*) *tetend-i*· ἀλλ' ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ τὸ *e* τοῦτο ἀφομοιοῦται συνήθως πρὸς τὸ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος· π. χ. *disco* (ῥ. θ. *dic-*) *di-dici* (ἀντὶ *de-dic-i*), *mordeo* (ῥ. θ. *mord-*) *mo-mord-i* (ἀντὶ *me-mord-i*), *pungō* (ῥ. θ. *pūg-*) *pu-pūg-i* ἀντὶ *pe-pūg-i*) κλπ.

ΣΗΜ. α'. Τὸ *a* τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μεταβάλλεται ἐν τῷ παρακειμένῳ τῶν τοιοῦτων ῥημάτων εἰς *i*· π. χ. *cano* (ῥ. θ. *cān-*) *ce cūn-i*, *pango* (ῥ. θ. *pāg-*) *pe pīg-i*, *tango* (ῥ. θ. *tāg-*) *te-tīg-i* κλπ.

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῷ ῥηματικῷ θέμα ἄρχεται ἀπὸ δύο συμφώνων, ἐπαναλαμβάνονται μὲν καὶ τὰ δύο, ἀλλὰ τὸ πρῶτον σύμφωνον τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἀποβάλλεται· π. χ. *spondeo* (ῥ. θ. *spond-*) *spo pond-i* (ἀντὶ *spo-spond-i*).

ΣΗΜ. γ'. Ἐν τοῖς συνθέτοις ὁ ἀναδιπλασιασμός δὲν φυλάττεται συνήθως· π. χ. *re-spondeo*, *re-spond-i*.

β') Δι' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος· π. χ. *facio* (ῥ. θ. *fāc-*) *fēc-i*, *capio* (ῥ. θ. *cāp-*) *cēp-i*, *lego* (ῥ. θ. *lēg-*) *lēg-i*, *venio* (ῥ. θ. *vēn-*) *vēn-i*, *fodio* (ῥ. θ. *fōd-*) *fōd-i*, *fundo* (ῥ. θ. *fūd-*) *fūd-i* κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ ἐκτασις αὕτη ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν τοῦ *sēdi*, ὅπερ σχηματίζεται κανονικῶς ἐκ θέματος *sd* (συγκεκριμένου ἐκ τοῦ *sed-*, (μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ *se-sd-i* = *sēd-i*).

γ') Διὰ προσλήψεως *s*, ὅταν μάλιστα τὸ φωνῆεν τοῦ ῥηματικοῦ θέματος εἶνε μακρόν· π. χ. *dico* (ῥ. θ. *dīc-*) *dics-i* = *dixi*, *carpo* (ῥ. θ. *carp-*) *carps-i*.

δ') Διὰ προσλήψεως *v* εἰς τὰ εἰς *-a*, *-e*, *-i* λήγοντα ῥηματικὰ θέματα· π. χ. *amo* (ῥ. θ. *ama-*) *amav-i*, *deleo* (ῥ. θ. *dele-*) *delev-i*, *audio* (ῥ. θ. *audi-*) *audiv-i*. Τὰ δὲ ἀποβάλλοντα τὸν

χαρακτῆρα a ἢ e καὶ τινὰ ἄλλα λαμβάνουσιν u· π. χ. domo (ῥ. θ. doma-, dom-), domu-i. doceo (ῥ. θ. doce- doc) docu-i, colo (ῥ. θ. col-) colu-i.

γ'. Τοῦ σουπίνου.

3. Τὸ θέμα τοῦ σουπίνου σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος διὰ τῆς προσλήψεως -tu ἢ -su· π. χ. amo (ῥ. θ. ama-) ama-tu-m, deleo (ῥ. θ. dele-) dele-tu-m, audio (ῥ. θ. audi-) audi-tu-m, capio (ῥ. θ. cap-) cap-tu-m, fallo (ῥ. θ. fal-) fal-su-m, curro (ῥ. θ. cur-) cur-su-m κλπ. Τὰ δὲ ἀποβάλλοντα τὸν χαρακτῆρα a ἢ e προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ θέμα των i· π. χ. domo (ῥ. θ. doma-, dom-) domi-tu-m, moneo (ῥ. θ. mone- mon-) moni-tu-m, ἀλλὰ καὶ seco (ῥ. θ. seca- sec-) sec-tu-m, doceo (ῥ. θ. doce- doc-) doc-tu-m.

§ 50. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου.

Ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παρακειμένου καὶ σουπίνου παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς·

α') Ὁ χαρακτῆρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος b πρὸ τοῦ s καὶ t μεταβάλλεται εἰς p· π. χ. scribo (scrib-si) scripsi, (scrib-tum) scriptum.

β') Ὁ χαρακτῆρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος g, h, q, v, πρὸ τοῦ s καὶ t μεταβάλλεται εἰς c, ὅπερ μετὰ τοῦ s γίνεται x· π. χ. reg-o (rec-si) rexi, rec-tum, trah-o (trac-si) traxi, trac-tum, linquo (ῥ. θ. liq-) lic-tum, viv-o (vic-si) vixi, vic-tum.

γ') Ὁ χαρακτῆρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος d ἢ t πρὸς s ἢ ἀποβάλλεται ἢ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· π. χ. divido (ῥ. θ. divid-) divi-si divi-sum, cedo (ῥ. θ. ced-) ces-si, ces-sum, mitto (ῥ. θ. mit-) mi-si, quatio (ῥ. θ. quat-) quas-si, quas-sum.

δ') Ὁ χαρακτῆρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος m πρὸ τοῦ s ἢ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· π. χ. premo (ῥ. θ. prem-) pres-si, pres-sum ἢ μένει ἀμετάβλητος· π. χ. promo (ῥ. θ. prom-) prom-si,

prom-tum, ἀλλ' ἐν τῇ β' περιπτώσει ἀναπτύσσεται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ s ἢ t ἐν p' π. χ. prom-p-si, prom-p-tum, como, comp-si, comp-t-um-sumo sum-p-si sum-p-tum κλπ.

ε') Ὁ χαρακτηρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος v, ἂν μὲν προηγῆται αὐτοῦ σύμφωνον, μεταβάλλεται πρὸ τοῦ tun εἰς ū π. χ. solvo (ῥ. θ. solv-) solūtum, ἂν δὲ προηγῆται αὐτοῦ φωνῆν a, e, u, συναίρεται μετ' αὐτοῦ εἰς au, ō, ū π. χ. faveo (ῥ. θ. fav-) fau-tum, moveo (ῥ. θ. mov-) mō-tum, juvo (ῥ. θ. juv-) jū-tum:

ς') Ὅταν τὸ ῥηματικὸν θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα, ὁ χαρακτηρ αὐτοῦ συνήθως ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ s ἢ t π. χ. sarcio (ῥ. θ. sarc-) sar-si, sar-tum.

§ 51. Κλίσις τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος *esse*.

Προτάσσεται ἡ κλίσις τοῦ ῥήματος τούτου, διότι χρησιμεύει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν συνθέτων χρόνων τῶν ἄλλων ῥημάτων.

I Indicativus

II Coniunctivus

Praesens

Sing.	sum	sim
	es	sis
	est.	sit
Plur.	sumus	simus
	estis	sitis
	sunt.	sint.

Imperfectum.

Sing.	eram	essem
	eras	esses
	erat	esset
Plur.	erāmus	essēmus
	erātis	essētis
	erant.	essent.

Futurum

Sing.	ero	futārus, a, um	sim
	eris		sis
	erit		sit
Plur.	erīmus	futūri, ae, a	simus
	erītis		sitis
	erunt		sint

Perfectum

Sing.	fui	fuërim
	fuisti	fuëris
	fuit	fuërit
Plur.	fuimus	fuerimus
	fuistis	fueritis
	fuërun(t) (fuëre)	fuerint

Plusquamperfectum

Sing.	fuëram	fuissem
	fuëras	fuissets
	fuërat	fuisset
Plur.	fuerämus	fuissemus
	fuerätis	fuissetis
	fuërant	fuisseät.

Futurum exactum

Sing.	fuëro	
	fuëris	
	fuërit	
Plur.	fuerimus	ἐλλείπει.
	fueritis	
	fuerint	

III Imperativus

Sing.	2. es καὶ esto
	3. esto
Pl.	2. este καὶ estöte
	3. suntö

IV. Infinitivus

Praesens	esse
Perfectum	fuisse
Futurum S. futurum, am, um	} esse } ἢ fore
P. futuros, as, a	

V. Participium.

Praesens: (ens). Futurum: futurus, a, um.

ΣΗΜ. α' Τὸ sum δὲν ἔχει συμπῖνον καὶ γερούδιον.

ΣΗΜ. β' Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐν αὐτῷ εἶνε εὐχρηστος μόνον ἐν συνθέσει: absens= ἀπὼν, praesens=παρών.

§ 52. Παραδείγματα κλίσεως τῶν τεσσάρων
συζυγιῶν.

A'. Forma activa

I. Indicativus

Præesens

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ τὴν κατάληξιν ο, ἥτις ἐν τῇ α' συζυγίᾳ συναίρειται μετὰ τοῦ χαρακτήρος α εἰς ὀ· π. χ. ama-o = amō).

S. amō	mone-o	leg-o	audi-o
ἀγαπῶ	ὑπομιμνήσκω	ἀναγιγνώσκω	ἀκούω
amā-s	mone-s	leg-i-s	audi-s
ama-t	mone-t	leg-i-t	audi-t
P. amā-mus	monē-mus	leg-ī-mus	audi-mus
amā-tis	monē-tis	leg-ī-tis	audi-tis
ama-nt	mone-nt	leg-u-nt	audi-unt.

Imperfectum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ τέλος -bam ἐν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ, -ēbam δὲ ἐν τῇ γ' καὶ δ').

S. amā-bam	monē-bam	leg-ēbam	audi-ēbam
amā-bas	monē-bas	leg-ēbas	audi-ēbas
amā-bat	monē-bat	leg-ēbat	audi-ēbat
Pl. amā-bāmus	monē bāmus	leg-ebāmus	audi-ebāmus
ama-bātis	mone-bātis	leg-ebātis	audi-ebātis
amā-bant.	menē-bant.	leg-ebant	audi-ebant

Futurum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ τέλος -bo ἐν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ, -am δὲ ἐν τῇ γ' καὶ δ').

S. amā-bo	monē-bo	leg-am	audi-am
amā-bis	monē-bis	leg-es	audi-ēs
ama-bit	monē-bit	leg-et	audi-et
P. ama-bīmus	mone bīmus	leg-ēmus	audi-ēmus
ama-bītis	monē-bītis	leg-ētis	audi-ētis
amā-bunt	monē-bunt.	leg-ent	audi-ent

Perfectum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ τὴν κατάληξιν -ί).

S. amāv-i	monu-i	leg-i	audiv-i
amav-isti	monu-isti	leg-isti	audiv-isti
amāv-it	monu-it	leg-it	audiv-it
P. amav-īmus	monu-īmus	leg-īmus	audiv-īmus
amav-istis	monu-istis	leg-istis	audiv-istis
amav-ērunt	monu-ērunt	leg-ērunt	audiv-ērunt
(amavēre)	(monu-ēre)	(leg-ēre)	(audiv-ēre).

Plus quamperfectum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου τὸ τέλος -eram).

S. amav-eram	monu-eram	leg-eram	audiv-eram
amav-eras	monu-eras	leg-eras	audiv-eras
amav-erat.	monu-erat.	leg-erat.	audiv-erat.
P. amav-erā-mus	monu-erā-mus	leg-erāmus	audiv-erā-mus
amav-erātis	monu-erātis	leg-erātis	audiv-erātis
amav-erant	monu-erant.	leg-erant	audiv-erant.

Futurum exactum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου τὸ τέλος -ēro).

S. amav-ēro	monu-ēro	leg-ēro	audiv-ēro
amav-ēris	monu-ēris	leg-ēris	audiv-ēris
amav-ērit.	monu-ērit.	leg-ērit	audiv-ērit
P. amav-erī-mus	monu-erī-mus	leg-erīmus	audiv-erī-mus
amav-erītis	monu-erītis	leg-erītis	audiv-erītis
amav-erint.	monu-erint.	leg-erint.	audiv-erint.

II. Coniunctivus.

Præsens

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ τέλος -am, ὅπερ ἐν τῇ α' συζυγίᾳ συγχωνεύεται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος a εἰς -em).

S. amem	mone-am	leg-am	audi-am
ames	mone-as	leg-as	audi-as
amet.	mone-at	leg-at.	audi at.
P. amēmus	mone-āmus	leg-āmus	audi-āmus
amētis	mone-ātis	leg-ātis	audi-ātis
ament	mone-ant.	leg-ant	audi-ant

Imperfectum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος -rem ἐν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ, ἔrem δὲ ἐν τῇ γ').

S. amā rem	monē-rem	leg-ērem	audi-rem
amā-res	monē res	leg-ēres	audi-res
amā-ret.	monēret	leg-ēret.	audi-ret.
P. amā-rēmus	monē-rēmus	leg-erēmus	audi-rēmus
amā-rētis	mone-rētis	leg-erētis	audi-rētis
amā-rent.	monē-rent.	leg-erent.	audi-rent.

Futurum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ esse)

S. amatūrus	monitūrus	lectūrus	auditūrus	} sim	
amatūra	monitūra	lectūra	auditūra		} sis
amatūrum	monitūrum	lectūrum	auditūrum		
P. amaturi	monituri	lecturi	audituri	} simus	
amatūrae	monitūrae	lectūrae	auditūrae		} sitis
amatūra	monitūra	lectūra	auditūra		

Perfectum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος ἔ-rim).

S. amav-ērim	monu-ērim	leg-ērim	audiv-ērim
amav-ēris	monu-ēris	leg-ēris	audiv-ēris
amav-ērit.	monu-ērit.	leg-ērit	audiv-ērit
P. amav-erī-mus	monu-erīmus	leg-erīmus	audiv-erīmus
amav-erītis	monu-erītis	leg-erītis	audiv-erītis
amav-ērīnt	monu-ērīnt	leg-ērīnt	audiv-ērīnt

Plusquamperfectum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος -issem).

S. amav-issem	monu-issem	leg-issem	audiv-issem
amav-isses	monu-isses	leg-isses	audiv-isses
amav-isset	monu-isset.	leg-isset.	audiv-isset.
P. amav-issē-mus	monu-issē-mus	leg-issēmus	audiv-issē-mus
amav-issētis	monu-issētis	leg-issētis	audiv-issētis
amav-issent.	monu-issent	leg-issent.	audiv-issent.

III. Imperativus.

(Ἐν μὲν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ παραλαμβάνεται μόνον τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς, ἐν τῇ γ' μεθ' ἑνὸς -e).

S. 2. ama καὶ amā-to	mone καὶ monē-to.	leg-e καὶ leg-i-to	audi καὶ audī-to
3. ama-to.	monē-to.	leg-i-to.	audī-to.
P. 2. amā-te καὶ ama-tōte	mone-te καὶ mone-tōte.	leg-i-te καὶ leg-i-tōte	audi te καὶ audi tōte
3. ama-nto.	mone-nto.	leg-u-nto.	audi-u-nto.

IV. Infinitivus.

Praesens.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὴν κατάληξιν -re ἐν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ, ἐν δὲ τῇ γ' τὸ τέλος -ere) (1).

amā-re <i>fare</i>	monē-re	leg-ēre	audī-re
-----------------------	---------	---------	---------

Futurum.

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ esse).

S. amatūrum amtūram amatūrum	monitūrum monitūram monitūrum	lectūrum lectūram lectūrum	auditūrum auditūram auditūrum	} esse
P. amatūros amatūras amatūra	monitūros monitūras monitūra	lectūros lectūras lectūra	auditūros auditūras auditūra	

Perfectum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος -isse).

amav-isse	monu-isse	leg-isse	audiv-isse.
-----------	-----------	----------	-------------

V. Gerundium.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἐν μὲν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ τὰ τέλη -ndi, -ndi, -ndo, -ndum, ἐν δὲ τῇ γ' καὶ δ' τὰ τέλη -endi, -endo, -endum).

(1) Ἡ κατάληξις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἦτο -se, ἀλλὰ τὸ s μεταξὺ φωνηέντων μεταβάλλεται εἰς r (πρβλ. es-s, velle ἐκ τοῦ vel-se κλπ.).

gen. ama-ndi	mone-ndi	leg-endi	audi-endi
dat. ama-ndo	mone-ndo	leg-endo	audi-endo
acc. ama-ndum	mone-ndum	leg-endum	audi-endum
abl. ama-ndo	mone-ndo	leg-endo.	audi-endo

VI. Supinum.

acc. amātu-m	monitū-m	lectū-m	auditū-m
abl. amātu	monitu	lectu	auditū

VII. Participium.

Praesens

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἐν μὲν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ τὸ τέλος -ns, ἐν δὲ τῇ γ' καὶ δ' τὸ τέλος -ens).
ama-ns, -ntis | mone-ns, -ntis | leg-ens, -entis | audi-ens, -entis

Futurum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου τὸ τέλος -rus, -a, um).
amatū-rus, a, um | monitū-rus, a, um | lectū-rus, a, um | auditū-rus, a, um

B'. Forma passiva.

I. Indicativus.

Praesens.

Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ τὸ τέλος -or, ὅπερ ἐν τῇ α' συζυγίᾳ συγχωνεύεται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος a εἰς or).

S. amor	mone-or	leg-or	audi-or
amā-ris	monē-ris	leg-ē-ris	audi-ris
amā-tur.	monē-tur.	leg-ī-tur.	audi-tur.
P. amā-mur	monē-mur	leg-ī-mur	audi-mur
ama-mīni	mone-mīni	leg-i-mīni	sudi-mīni
ama-ntur.	mone-ntur.	leg-u-ntur.	audi-u-ntur.

Imperfectum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ τέλος -bar ἐν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ, -ēbar δὲ ἐν τῇ γ' καὶ δ').

S. amā-bar	monē-bar	leg ēbar	audi-ēbar
ama-bāris	mone-bāris	leg-ebāris	audi ebāris
ama-bātur.	mone-bātur.	leg-ebātur.	audi-ebātur.
P. ama-bāmur	mone-bāmur	leg-ebāmur	audi ebāmur
ama-bāmīni	mone-bāmīni	leg-ebāmīni	audi-ebāmīni
ama-bantur.	mone-bantur.	leg-ebantur.	audi-ebantur.

Futurum

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ τέλος -bor ἐν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ, -ar δὲ ἐν τῇ γ' καὶ δ').

S. amā-bor	monē-bor	leg-ar	audi-ar
ama-bēris	mone-bēris	leg-ēris	audi-ēris
ama-bitur.	mone bitur.	leg-ētur	audi-ētur.
P. ama-bimur	mone-bimur	leg-ēmur	audi-ēmur
ama-bimīni	mone-bimīni	leg-emīni	audi-emīni
ama-buntur.	mone-buntur.	leg-entur.	audi-entur.

Perfectum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ sum).

S. amātus	monitus	lectus	auditus	sum
amata	monita	lecta	audita	es
amatum	monitum	lectum	auditum	est
P. amati	moniti	lecti	auditi	sumus
amatae	monitae	lectae	auditae	estis
amata	monita	lecta	audita	sunt.

Plusquamperfectum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ eram.)

S. amātus	monitus	lectus	auditus	eram
amata	monita	lecta	audita	eras
amatum	monitum	lectum	auditum	erat
P. amāti	moniti	lecti	auditi	erāmus
amatae	monitae	lectae	auditae	erātis
amata	monita	lecta	audita	erant

Futurum exactum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ero).

S. amātus	monitus	lectus	auditus	ero
amata	monita	lecta	audita	eris
amatum	monitum	lectum	auditum	erit
P. amāti	moniti	lecti	auditi	erīmus
amatae	monitae	lectae	auditae	erītis
amata	monita	lecta	audita	erunt

II. Conjunctivus

Praesens

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος ar, ὅπερ ἐν τῇ α' συζυγίᾳ συγχωνεύεται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος a εἰς er).

S. amer	mone-ar	leg-ar	adi-ar
amēris	mone-āris	leg-āris	audi-āris
amētur	mone-ātur	leg-ātur	audi-ātur
P. amēmur	mone-āmur	leg-āmur	audi-āmur
amemīni	mone-amīni	leg-amīni	audi-amīni
amentur	mone-antur	leg-antur	audi-antur

Imperfectum

(Προσλαμβάνει: εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος -rer ἐν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ, erer δὲ ἐν τῇ γ').

S. amā-rer	monē-rer	leg-ērer	audi-rer
ama-rēris	mone-rēris	leg-erēris	audi-rēris
ama-rētur	mone-rētur	leg-erētur	audi-rētur
P. ama-rēmur	mone-rēmur	leg-erēmur	audi-rēmur
ama-rēmīni	mone-rēmīni	leg-erēmīni	audi-rēmīni
ama-rentur	mone-rentur	leg-erentur	audi-rentur

Perfectum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ sim).

S. amātus	monitus	lectus	auditus	sim
amata	monita	lecta	audita	
amatum	monitum	lectum	auditum	
P. amāti	moniti	lecti	auditi	simus
amatae	monitae	lectae	auditae	
amata	monita	lecta	audita	

Plusquamperfectum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ essem).

S. amātus	monitus	lectus	auditus	essem
amata	monita	lecta	audita	
amatum	monitum	lectum	auditum	
P. amāti	moniti	lecti	auditi	essēmus
amatae	monitae	lectae	auditae	
amata	monita	lecta	audita	

III. Imperativus

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὴν κατάληξιν *-re* ἐν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ, τὸ τέλος *-ere* ἐν τῇ γ').

S. 2	amāre καὶ	monē-re καὶ	leg-ere καὶ	audī-re καὶ
	amā-tor	monē-tor	leg-itor	audī-tor
	3 amā-tor	monē-tor	leg-itor	audi-tor
P. 2	ama-mīni	mone-mīni	leg-i-mīni	audi-mīni
	3 ama-ntor	mone-ntor	leg-u-ntor	audi-u-ntor

IV. Infinitivus

Praesens

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὴν κατάληξιν *-ri* ἐν τῇ α', β' καὶ δ' συζυγίᾳ, *-i* δὲ ἐν τῇ γ').

amā-ri	monē-ri	leg-i	audi-ri
--------	---------	-------	---------

Perfectum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς παθητικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ *esse*).

S. amātum	monitum	lectum	auditum	} esse
amatam	monitam	lectam	auditam	
amatum	monitum	lectum	auditum	
P. amatos	monitos	lectos	auditos	
amatas	monitas	lectas	auditas	
amata	monita	lecta	audita	

Futurum

(Σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τοῦ σουπίνου καὶ τοῦ *iri*).

amātum iri	monitum iri	lectum iri	auditum iri
------------	-------------	------------	-------------

V. Participium

(Προσλαμβάνει τὴν κατάληξιν *-s* εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου).

amatu-s, a, um	monitu-s, a, um	lectu-s, a, um	auditu-s, a, um
----------------	-----------------	----------------	-----------------

VI. Gerundivum.

(Προσλαμβάνει εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τὸ τέλος *-ndus, -nda, -ndum* ἐν τῇ α' καὶ β' συζυγίᾳ, *-endus, -enda, -endum* ἐν τῇ γ' καὶ δ')

ama-ndus	mone-ndus	leg-endus	audi-endus
ama-nda	mone-nda	leg-enda	audi-enda
ama-ndum	mone-ndum	leg-endum	audi-endum

§ 53. Ἀποθετικὰ ῥήματα (verba deponentia).

Ἀποθετικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα ἔχουσιν ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν διάθεσιν, ἀλλ' ἀπαντῶσιν ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Ταῦτα ἔχουσι καὶ ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς: ἐνεστῶτα τῆς μετοχῆς, μέλλοντα τῆς ὑποτακτικῆς, τοῦ ἀπαρεμράτου καὶ τῆς μετοχῆς, τὸ σουπίνον καὶ τὸ γερούδιον, στεροῦνται ὅμως παθητικοῦ μέλλοντος ἐν τῷ ἀπαρεμράτῳ. Κλίνονται δὲ κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα:

I. Indicativus

Praesens

S hortor παραινῶ	vere-or αἰδοῦμαι	sequ-or ἔπομαι	blandi-or κολακεύω
hortā-ris	verē-ris	sequ-ēris	blandi-ris
hortā-tur	verē-tur	sequ-i-tur	blandi-tur
P.hortā-mur	verē-mur	sequ-i-mur	blandi-mur
horta-mīni	vere-mini	sequ-i-mīni	blandi-mīni
horta-ntur	vere-ntur	sequ-u-ntur	blandi-u-ntur

Imperfectum

S.hortā-bar	verē-bar	sequ-ēbar	blandi-ēbar
horta-bāris	vere-bāris	sequ-ebāris	blandi-ebāris
horta-bātur	vere-bātur	sequ-ebātur	blandi-ebātur
P.horta-bāmur	vere-bāmur	sequ-ebāmur	blandi-ebāmur
horta-bamīni	vere-bamīni	sequ-ebamīni	blandi-ebamīni
horta-bantur	vere-bantur	sequ-ebantur	blandi-ebantur

Futurum

S. hortā-bor	verē-bor	sequ-ar	blandi-ar
horta-bēris	vere-bēris	sequ-ēris	blandi-ēris
horta-bītur	vere-bītur	sequ-ētur	blandi-ētur
P.horta-bīmur	vere-bīmur	aequ-ēmur	blandi-ēmur
horta-bimīni	vere-bimīni	sequ-emīni	blandi-emīni
horta-buntur	vere-buntur	sequ-entur	blandi-entur

Perfectum

S. hortātus	verītus	secūtus	blanditus	sum
hortata	verita	secuta	blandita	es
hortatūm	veritūm	secutūm	blanditūm	est
P. hortāti	verīti	secūti	blanditi	sumus
hortatae	veritae	secutae	blanditae	estis
hortata	verita	secuta	blandita	sunt

Plusquamperfectum

S. hortātus	verītus	secūtus	blandītus	eram
hortata	verita	secuta	blandita	eras
hortatum	veritum	secutum	blanditum	erat
P. hortāti	verīti	secūti	blandīti	erāmus
hortatae	veritae	secutae	blanditae	eratis
hortata	verita	secuta	blandita	erant.

Futurum exactum

S. hortātus	verītus	secūtus	blandītus	ero
hortata	verita	secuta	blandita	eris
hortatum	veritum	secutum	blanditum	erit
P. hortāti	verīti	secūti	blandīti	erimus
hortatae	veritae	secutae	blanditae	eritis
hortata	verita	secuta	blandita	erunt

II. Conjunctivus

Praesens

S. hortē	vere-ar	sequ-ar	blandi-ar
hortēris	vere-āris	sequ-āris	blandi-āris
hortētur	vere-ātur	sequ-ātur	blandi-ātur
P. hortēmur	vere-āmur	sequ-āmur	blandi-āmur
hortemini	vere-amini	sequ-amini	blandi-amini
hortentur	vere-antur	sequ-antur	blandi-antur

Imperfectum

S. hortā-rer	verē-rer	sequ-erer	blandi-rer
horta-rēris	vere-rēris	sequ-erēris	blandi-rēris
horta-rētur	vere-rētur	sequ-erētur	blandi-rētur
P. hortā-rēmur	verē-rēmur	sequ-erēmur	blandi-rēmur
horta-remini	vere-remini	sequ-eremini	blandi-remini
horta-rentur	vere-rentur	sequ-erentur	blandi-rentur

Futurum

S. hortatūrus	veritūrus	secutūrus	blanditūrus	sim
hortatura	veritura	secutura	blanditura	sis
hortaturum	veriturum	secuturum	blanditurum	sit
P. hortatūri	veritūri	secutūri	blanditūri	simus
hortaturae	veriturae	secuturae	blanditurae	sitis
hortatura	veritura	secutura	blanditura	sint

Perfectum

S. hortātus	verītus	secūtus	blanditus	} sim	
hortata	verita	secuta	blandita		} sis
hortatum	veritum	secutum	blanditum		
P. hortāti	verīti	secūti	blanditi	} simus	
hortatae	veritae	secutae	blanditae		} sitis
hortata	verita	secuta	blandita		

Plusquamperfectum

S. hortātus	verītus	secūtus	blanditus	} essem	
hortata	verita	secuta	blandita		} esses
hortatum	veritum	secutum	blanditum		
P. hortāti	verīti	secūti	blanditi	} essemus	
hortatae	veritae	secutae	blanditae		} essētis
hortata	verita	secuta	blandita		

III. Imperativus

S. 2. hortāre xxi	verē-re xxi	sequ-ere xxi	blandī-re xxi
hortā-tor	verē-tor	sequ-ī-tor	blandī-tor
3. hortā-tor	verē-tor.	sequ-ī-tor	blandī-tor
P. 2. hortā-mīni	verē-mīni	sequ-i-mīni	blandi-mīni
3. hortā-ntor	verē-ntor	sequ-u-ntor	blandi-u-ntor

IV. Infinitivus

Praesens

hortā-ri	verē-ri	sequ-i	blandī-ri
----------	---------	--------	-----------

Perfectum

S. hortātum	verītum	secūtum	blanditum	} esse	
hortatam	veritam	secutam	blanditam		} esse
hortatum	veritum	secutum	blanditum		
P. hortātos	verītos	secūtos	blanditos	} esse	
hortatas	veritas	secutas	blanditas		} esse
hortata	verita	secuta	blandita		

Futurum

S. hortatūrum	veritūrum	secutūrum	blanditūrum	} esse	
hortaturam	verituram	secuturam	blandituram		} esse
hortaturum	veriturum	secuturum	blanditurum		
P. hortatūros	veritūros	secutūros	blanditūros	} esse	
hortaturas	verituras	secuturas	blandituras		} esse
hortatura	veritura	secutura	blanditura		

V. Supinum

hortātu-m	verītu-m	secūtu-m	blandītu-m
hortātu	verītu	secutu	blanditu

VI. Gerundium

Gen. horta-ndi	vere-ndi	sequ-endi	blandi-endi
Dat. horta-ndo	vere-ndo	sequ-endo	blandi-endo
Acc. horta-ndum	vere-ndum	sequ-endum	blandi-endum
Abl. horta-ndo	vere-ndo	sequ-endo	blandi-endo

VII. Gerundivum.

horta-ndus	vere-ndus	sequ-endus	blandi-endus
horta-nda	vere-nda	sequ-enda	blandi-enda
horta-ndum	vere-ndum	sequ-endum	blandi-endum

VIII. Participium

Praesens.

hortans,-ntis	verens,-ntis	sequ-ens,-ntis	blandi-ens-ntis
---------------	--------------	----------------	-----------------

Perfectum.

hortātus,-a,-um	verītus,-a,-um	secūtus,-a,-um	blandītus,-a,-um
-----------------	----------------	----------------	------------------

Futurum

hortatūrus, a, um	veritūrus, a, um	secutūrus, a, um	blanditūrus, a, um
-------------------	------------------	------------------	--------------------

ΣΗΜ. Ἐπίματά τινα εἶνε ἀποθετικὰ μόνον ἐν τῇ παθητικῇ μετοχῇ καὶ τοῖς ἐκ ταύτης σχηματιζομένοις χρόνοις καὶ λέγονται ἡμιαποθετικὰ (semideponentia).
Εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς·

audeo,	aūsus sum,	audēre=τολμῶ
gaudeo,	gavisus sum,	gaudēre=χαίρω.
soleo,	solitus sum,	solēre=ἔωθα.
fido,	fisus sum,	fidēre=πέποθα.

§ 54. Περιφραστικὴ συζυγία (coniugatio periphrastica).

Διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ *sum* σχηματίζεται ἡ λεγομένη ἐνεργητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (coniugatio periphrastica activa), διὰ δὲ τοῦ γερουνδίου καὶ τοῦ *sum* σχηματίζεται ἡ λεγομένη παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (coniugatio periphrastica passiva).

I. Indicativus.

	Activa	Passiva
Praes.	amaturus, a, um sum κλ. μελλω ἀγαπᾶν	amandus, a, um sum κλ. ἀγαπητέος εἰμί
Imper.	amaturus, a, um eram κλ.	amandus, a, um eram κλπ.
Futur.	amaturus, a, um ero κλ.	amandus a, um ero κλπ.
Perf.	amaturus, a, um fui κλ.	amandus, a, um fui κλπ.
Plusquam.	amaturus, a, um fueram κλ.	amandus, a, um fueram
Fut. ex.	amaturus, a, um fuero κλ.	amandus, a, um fuero

II. Coniunctivus.

Praes	amaturus, a, um sim κλπ.	amandus, a, um sim κλπ.
Imperf.	amaturus, a, um essem κλ.	amandus, a, um essem κλπ.
Perf.	amaturus, a, um fuerim κλ.	amandus, a, um fuerim κλπ.
Plusqu.	amaturus, a, um fuisset κλ.	amandus, a, um fuisset κλπ.

III. Infinitivus.

Praes.	amatum, am, um esse	amandum, -am, -um esse
Perf.	amatum, am, um fuisse	amandum, -am, -um fuisse
Fut.	amatum, am, um fore	amandum, -am, -um fore.

ΣΗΜ. Ἡ παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία λαμβάνεται προσωπικῶς ἢ ἀπροσώπως. Δηλ. ἢ συμφωνεῖ τὸ γερουνδῖον πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος ἀριθμὸν καὶ πτώσιν. π. χ. *amandus est pater* = ἀγαπητέος ἐστὶν ὁ πατήρ. *amandi sunt pueri* = ἀγαπητέοι εἰσὶν οἱ παῖδες. *amanda est mater* = ἀγαπητέα ἐστὶν ἡ μήτηρ κλπ. ἢ τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμὸν μετὰ τοῦ *est*. π. χ. *amandum est* = ἀγαπητέον ἐστίν. Τὸ δὲ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πράξῃ τι, τίθεται κατὰ δοτικὴν π. χ. *mihi amandum est* = ἀγαπητέον μοι ἐστὶ = δεῖ με ἀγαπᾶν.

§ 55. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν συζυγιῶν.

1. Οἱ εἰς *āvi*, *ēvi*, *īvi* (*ōvi*) παρακειμένοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν σχηματιζόμενοι χρόνοι συγκόπτουσι πολλάκις τὸ *v* τῆς συλλαβῆς *ve* ἢ *vē*, ὅταν μετ' αὐτὴν ἀκολουθῇ *s* ἢ *r*, καὶ συναιροῦσι τὰ συμπίπτοντα φωνήεντα πλὴν τοῦ *ie*. π. χ. *amavisti* = (*amaisti*) *amāsti*, *delevisti* (*deleisti*) *delesti*, *audivisti* (*audiisti*) *audisti*, *novisti* (*noisti*) *nōsti*, *amaveram* (*amaeram*) *amāram*, *deleveram* (*deleeram*) *delēram*, *audiveram* *audieram* κλπ.

2. Τὸ γ' πληθυντικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς πολλάκις λήγει εἰς *-ere* ἀντὶ *erunt*. π. χ. *amavere* ἀντὶ *amaverunt*, *monuere* ἀντὶ *monuerunt*, *legere* ἀντὶ *legerunt*, *audivere* ἀντὶ *audiverunt*.

3. Τὸ ε' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς παθητικῆς φωνῆς πολλάκις λήγει

is -re, ἀντί res' π.χ. amāre ἀντί amāris, amēre ἀντί amēris, mabāre ἀντί amabāris κλπ.

4. Τέσσαρα ῥήματα τῆς γ' συζυγίας τὸ dicere=λέγειν, ducere=ἄγειν, facere=ποιεῖν καὶ ferre=φέρειν σχηματίζουσι τὸ ἐνικὸν 3' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἄνευ τοῦ e' π. χ. dic, duc, fac, fer. Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα αὐτῶν π. χ. indic, educ, calēfac, perfer. Τὰ σύνθετα ὁμως ἐκ τοῦ facio, τὰ μεταβάλλοντα τὸ u τοῦ θέματος εἰς i ἔχουσι τὸν μετὰ τοῦ e τύπον π. χ. confice.

5. Δέκα πέντε ῥήματα τῆς γ' συζυγίας λαμβάνοντα i ἐν τῷ θέματι τοῦ ἐνεστώτος φυλάττουσιν αὐτὸ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐξ αὐτοῦ σχηματιζομένοις χρόνοις καὶ μόνον, ὅταν μετ' αὐτὸ ἀκολουθῇ ἕτερον i, ē, ēr, ἀποβάλλουσιν αὐτό π. χ.

*Forma activa**Forma passiva*

Indicativus	Coniunctivus	Indicativus	Coniunctivus
Prae. cap-i-o cap-is cap-it cap-īmus cap-ītis cap-i-unt	cap-i am cap-i-as cap-i-at cap-i-āmus cap-i-ātis cap-i ant	cap-i-or cap-ēris cap-itur cap-īmur cap-i-mīni cap-i-untur	cap-i-ar cap-i-āris cap-i-ātur cap-i-āmur cap-i-amīni cap-i-antur
Perf. cap-i-ēbam cap-i-ēbas cap-i-ēbat. cap-i-ēbāmus cap-i-ēbātis cap-i-ēbant.	cap-ērem cap-ēres cap-ēret cap-ērēmus cap-ērētis cap-ērent	cap-i-ēbar cap-i-ēbāris cap-i-ēbatur cap-i-ēbāmur cap-i-ēbamīni cap-i-ēbantur	cap-ērer cap-ērēris cap-ērētur cap-ērēmur cap-ērēmīni cap-ērentur

Imperativus: cap-e, cap-īto, capīto, cap-īte, cap-itōte, capi-
unto.

Infinitivus: cap-ere. Participium: cap-i-ens κλπ.

Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε τὰ ἐξῆς:
capio=λαμβάνω fugio=φεύγω
cupio=ἐπιθυμῶ jacio=βάλλω

quatio=οσίσω
rapio=ἄρπάζω

facio=ποιῶ	lacio=ἐφέλω	sapio=χυμὸν ἔχω
fodio=ὀρύττω.	pario=τίκτω	specio=ὀρῶ
gradior=βαδίζω	morior=ἰποθνήσκω	patior=πάσχω.

Πρωτότυποι ἢ ἀρκτικοὶ χρόνοι τῶν συνηθεστέρων ἀνωμάλων ῥημάτων κατὰ συζυγίας.

(ἴδ. §§ 49, 50).

§ 56. Πρώτη συζυγία.

α'. Παρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. Do, dēdi, dātum, dāre=δίδωμι.

ΣΗΜ. Τὸ α τοῦ θέματος εἶνε πανταχοῦ βραχύ, πλὴν τῶν τύπων dā καὶ dās. Ὅθεν circumdābam, circumdābo κλπ. Τὰ δὲ μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως σύνθετα κλινοῦνται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν· π. χ. ab-do, ab-didi, ab-ditum, ab-dēre=κρύπτω.

2. Sto, stēti, atātum, stāre=ἵσταμαι.

ΣΗΜ. Τὰ μετὰ δισυλλάβου προθέσεως σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον εἰς stēti, τὰ δὲ μετὰ μονοσυλλάβου εἰς -stiti· π. χ. circumsto, circumstēti, circumstāre=περίσταμαι· consto, constiti, constāre. Πάντα ὅμως τὰ σύνθετα δὲν ἔχουσι σὺνπινον. Τὸ δὲ disto=δίσταμαι οὐδὲ παρακείμενον ἔχει.

β'. Παρακείμενοι εἰς -i μετ' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος.

1. Jūvo, jūvi, jūtum, juvare=βοηθῶ. Ἄλλὰ ὁ μέλλων τῆς μετοχῆς εἶνε juvatūrus.

2. Lāvo, lāvi, lautum (lavatum), lavare=λούω.

γ'. Παρακείμενοι εἰς -ui.

1. Crepo, crepui (crepītum), crepare=κροστῶ.

2. Cubo, cubui, cubītum, cubāre=κειμαι.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα τὰ λαμβάνοντα η πρὸ τοῦ b κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν. π. χ. accumbo, cūbui, cubītum, cubēre=κατακλίνομαι.

3. Domo, domui, domītum, domare=δαμάζω.

4. Frico, fricui, frictum (fricatum), fricare=τριβῶ.

5. Mico, micui, micare=στιβῶ.

6. Sono, sonui, sonītum, sonare=ἤχῶ.

7. Tono, tonui (tonītum), tonare=βροντῶ.

8. Veto, vetui, vetītum, vetare=κωλύω.

ΣΗΜ. Τὰ μετὰ τοῦ ἀγρήστου plico (=πτύσσω) σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον εἰς -avi. (καὶ -ui) καὶ σουπίνον εἰς -ātum (καὶ -itum). Τὰ δὲ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -plex ὀνομάτων ἔχουσι μόνον εἰς -āvi καὶ -ātum. Τὸ δὲ potō = πίνω ἔχει παρακείμενον potavi καὶ σουπίνον potum καὶ potatum.

§ 57. Δευτέρα συζυγία.

α'. Παρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. Mordeo, momordi, morsum, mordere = δάκνω.
2. Pendeo, pependi (pensum), pendere = κρέμαμαι.
3. Spondeo, spondidi, sponsum, spondere = ἐγγυῶ.
4. Tondeo, totondi, tonsum, tondere = κείρω.

β'. Παρακείμενοι μετ' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος.

1. Cāveo, cāvi, cautum, cavere = φυλάττομαι.
2. Fāveo, fāvi, fautum, favere = εὐνοῶ.
3. Fōveō, fōvi, fōtum, fovere = θερμαίνω, θεραπεύω.
4. Mōveo, mōvi, mōtum, movere = κινῶ.
5. Pāveo, pāvi, pavere = πτοῦμαι.
6. Sēdeo, sēdi, sessum, sedere = κάθημαι.

ΣΗΜ. Τὰ μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ e τοῦ θέματος εἰς -i· π. γ. assideo (=ad-sedeo) = παρακάθημαι.

7. Video, vidi, visum, videre = ὁρῶ.
8. Vōveo, vōvi, vōtum, vovere = εὐχομαι.

γ'. Παρακείμενοι εἰς -vi καὶ -ui.

1. dēleo, delēvi, delētum, delere = ἰξαλείφω, ἰξαφανίζω.
2. fleo, flēvi, flētum, flere = κλαίω.
3. neo, nēvi, nētum, nere = νήθω.
4. ab-oleo, abolēvi, abolētum, abolere = καταλύω, ἀφαιρίζω.
5. pleo, plēvi, plētum, plere = πληρῶ (ἐν συνθέσει μόνον εὖ-χρηστον).
6. cieo, cīvi, cītum, ciere = κινῶ, ἐγείρω.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα τοῦ cieo κλίνονται κατὰ τὴν δ' συζυγίαν.

7. censeo, censui, censum, censere = κρίνω.
 8. doceo, docui, doctum, docere = διδάσκω.
 9. misceo, miscui, mixtum, miscere = μίγνυμι.
 10. teneo, tenui, tentum, tenere = κρατῶ.
 11. torreo, torrui, tostum, torrere = φρύγω.

Τὰ ἐπίκειχ ἔχουσι παρκαείμενον εἰς -ui ἔνευ σουπίνου :

1. arceo = εἶργω.	11. pateo = ἀναπέπταμαι, ἀ-
2. candeo = λάμπω.	12. rigeo = ῥιγῶ. [νέφγωμαι
3. egeo καὶ indegeo = ἐν-
δεής εἰμι.	13. sileo = σιγῶ.
4. emineo = ἐξέχω.	14. sordeo = ταπεινός εἰμι.
5. floreo = ἀνθῶ.	15. splendo = λάμπω.
6. horreo = φρίττω.	16. studeo = σπουδάζω.
7. lateo = λανθάνω.	17. stupeo = θαμβοῦμαι.
8. madeo = ὑγρός εἰμι.	18. timeo = φοβοῦμαι.
9. niteo = στιβῶ.	19. vigeo = θάλλω.
10. palleo = ὠχρίῶ.	20. vireo = χλωρός εἰμι.

Τὰ ἐπόμενα οὔτε παρκαείμενον οὔτε σουπίνον ἔχουσιν: aueo = ἐπιθυμῶ, frigeo = ῥιγῶ, immineo = ἐπικρέμαμαι, maereo = ἀνιῶ-
μαι καὶ polleo = ἰσχύω.

δ'. Παρακείμενοι εἰς si (xi).

1. Ardeo, arsi, arsum, ardere = καίομαι.
2. augeo, auxi, auctum, augere = αὐξάνω.
3. haereo, haesi (haesum), haerere = κρέμαμαι.
4. indulgeo, indulsi, indultum, indulgere = χαρίζομαι.
5. jubeo, jussi, jussum, jubere = κελεύω.
6. maneo, mansi, mansum, manere = μένω.
7. mulceo, mulsi, mulsum, mulcere = ψῶ, θέλω.
8. rideo, risi, risum, ridere = γελῶ.
9. suadeo, suāsi, suāsum, suadere = πείθω.
10. tergeo, tersi, tersum, tergere = μάσσω.
11. torqueo, torsi, tortum, torquere = στρέφω.

Τὰ ἐπόμενα δὲν ἔχουσι σουπίνον

1. algeo, alsi, algere = ῥιγῶ.
2. fulgeo, fulsi, fulgere = ἀστράπτω.
3. luceo, luxi, lucere = λάμπω.
4. lugeo, luxi, lugere = θρηνῶ.
5. urgeo, ursi, urgere = ὠθῶ.

§ 58. Τρίτη συζυγία.

α'. Παρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. cado, cecidi, cāsum, cadere = πίπτω.
- 2.* caedo, cecidi, caesum, caedere = κόπτω.
3. cano, cecini, cantum, canere = ᾄδω.
4. curro, cucurri, cursum, currere = τρέχω.
5. fallo, fefelli, falsum, fallere = σφάλλω.
6. Pario, peperi, partum, parere = τίκτω.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα κλίνονται κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· π. χ. comperio, comperi, compertum, comperire=καταμανθάνω.

7. pango, pēpigi, pactum, pangere=συντίθεμαι.
8. parco, pepercī, parsum, parcere=φρίδομαι.
9. pendo, pependi, pensum, pendere=σταθμῶμαι, μετρῶ.
10. pello, pepūli, pulsum, pellere=ἐλαύνω, ὠθῶ.
11. posco, poposci, poscere=αἰτῶ.
12. pungo, pupugi, punctum, pungere=νύττω, κεντῶ.
13. tango, tetigi, tactum, tangere=θιγγάνω.
14. tendo, tetendi, tentum, tendere=τείνω.
15. Τὰ μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως σύνθετα τοῦ do· π. χ. ab-do, ab-didi, ab-ditum, ab-dere=κρύπτω. Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ credo, credidi, creditum, credere=πιστεύω.

Ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἔχουσι τὸ bibo, bibi, bibere=πίνω, καὶ sisto, stiti, statum, sistere=ἵστημι.

β'. Παρακείμενοι εἰς ἰ.

1. accendo (σύνθ. ἐκ τοῦ ἀχρ. cando), accendi, accensum, accendere=ἀνακαίω.

2. defendo (σύνθ. ἐκ τοῦ ἀχρ. fendo), defendi, defensum, defendere=ὑπερασπιζῶ.
3. findo, fidi, fissum, findere=σχίζω.
4. mando, mandi, mansum, mandere=μωσῶμαι.
5. pando, pandi, passum, pandere=πετάννυμι.
6. prehendo, prehendi, prehensum, prehendere=δράττομαι.
7. scando, scandi, scansum, scandere=ἐναθάινω.
8. scindo, scidi, scissum, scindere=σχίζω.
9. verto, verti, versum, vertere=στρέφω.
10. vello, velli, vulsum, vellere=τίλλω.
Τὸ tollo καὶ fero σχηματίζουσι τὸν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον ἐξ ἄλλου θέματος.
11. tollo, sustūli, sublātum, tollere=αἴρω.
12. fero, tuli, lātum, ferre=φέρω.
13. acuo, acui, (acūtum). acuere = ἀκονῶ.
14. arguo, argui, (argutum), arguere = ἐλέγχω.
15. batuo, batui, batuere = κόπτω.
16. exuo, exui, exūtum, exuere = ἐκδύω.
17. induo, indui, indūtum, induere = ἐνδύω.
18. imbuo, imbui, imbūtum, imbuiere = ἐμβάπτω.
19. luo, lui, (luitum), luere = ἀποτίνω.
20. metuo, metui, metuere = φοβοῦμαι.
21. minuo, minui, minūtum, minuere = μειῶ, ἐλαττώ.
22. ruo, rui, rūtum, ruere = καταπίπτω. Μέλ. μετοχῆς ruiturus.
23. statuo, statui, statūtum, statuere = ἵστημι.
24. suo, sui, sūtum, suere = ῥάπτω.
25. tribuo, tribui, tribūtum, tribuere = νέμω.
26. solvo, solvi, solūtum, solvere = λύω.
27. volvo, volvi, volūtum, volvere = κυλίνδω.

Μετ' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνάεντος

1. ago, ēgi, actum, agere = ἄγω.
2. capio, cēpi, captum, capere = λαμβάνω.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα, πλὴν τοῦ antecapio = προλαμβάνω, μεταβάλλουσι τὸ α τοῦ θέματος εἰς ἰ καὶ ἔχουσι σουπίνον εἰς -ceptum· π. χ. accipio, accepi, acceptum, accipere = δέχομαι.

3. ēdo, ēdi, ēsum, edere = ἐσθίω.
4. ēmo, ēmi, emptum, emere = ὠνοῦμαι. Τὰ σύνθετα πλὴν τοῦ coēmo = συνωνοῦμαι, μεταβάλλουσι τὸ ε τοῦ θέματος εἰς ἰ· π. χ. adīmo = ἀφαιρῶ.
5. facio, fēci, factum, facere = ποιῶ.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεων καὶ τοῦ μορίου re μεταβάλλουσι τὸ α τοῦ θέματος εἰς ἰ καὶ ἔχουσι τὸ σουπίνον εἰς -fectum καὶ τὸ παθητ. εἰς ficior, τὰ δὲ ἄλλα φυλάττουσι τὸ α καὶ ἔχουσι παθητ. εἰς fio.

6. fodio, fōdi, fōssum, fodere = ὀρύττω.
7. frango, frēgi, fractum, frangere = θραύω.
- 8 fugio, fūgi, (fugitum), fugere = φεύγω.
- 9 fundo, fūdi, fūsum, fundere = χέω.
- 10 ico, īci, ictum, icere = πλήττω.
11. jacio, jēci, jactum, jacere = βάλλω.
12. lego, lēgi, lectum, legere = ἀναγιγνώσκω.
13. linquo, līqui, lictum, linquere = λείπω.
14. rumpo, rūpi, ruptum, rumpere = ῥήγνυμι.

γ. Παρακείμενοι εἰς -vi, καὶ -ui.

1. arcēso, arcessīvi, arcessitum, arcessere = μεταπέμπομαι.
2. capesso, capessīvi, capessitum, capessere = δράττομαι.
3. facesso, facessīvi, facessitum, facessere, = ποιῶ ἀμετῶ ἀπέρχομαι.
4. lacesso, lacessīvi, lacessitum, lacessere = ἐρεθίζω.
5. quaero, quaesīvi, quaesitum, quaerere = ζητῶ, ἐρωτῶ.
6. cupio, cupīvi, cupitum, cupere = ἐπιθυμῶ.
7. sapio, sapīvi, sapere = γυμὸν ἔχω, συνετός εἰμι.
8. peto, petīvi (petii), petitum, petere = ζητῶ, αἰτοῦμαι.
9. tero, trīvi, tritum, terere = τρίβω.
10. (lino, lēvi (livi), litum, linere) = ἀλείφω, χρίω. Εὐχρ. σύνθετον.

11. sino, sīvi, sītum, sinere=ἴω.
12. cerno, (crēvi), crētum), cernere=κρίνω, ὀρώ.
13. sperno, sprēvi, sprētum, spernere, ἀποβάλλω, ὀλιγωρῶ.
14. sero, sēvi, sātum, serere=σπείρω.
15. sterno, strāvi, strātum, sternere=στροώννυμι.

-
1. alo, alui, altum (alītum), alere=τρέφω.
 2. colo, colui, cultum, colere=γεωργῶ.
 3. consūlo, consului, consultum, consulere=βουλευόμην.
 4. fremo, fremi, (fremītum), fremere=βρέμω.
 5. gemo, gemui, (gemītum), gemere=στένω.
 6. gigno, genui, genītum, gignere=γεννώ.
 7. molo, molui, molitum, molere=ἀλήθω.
 8. occūlo, occului, occultum, occulere=κρύπτω.
 9. pōno, posui, positum, ponere=τίθημι.
 10. rapio, rapui, raptum, rapere=ἀρπάζω.
 11. sero (-serui, -sertum), serere=εἶρω.

-
12. strepo, strepui, (strepītum), strepere=θορυβῶ.
 13. tremo, tremui, tremere=τρέμω.
 14. volo, volui, velle=βούλομαι.
 15. vomo, vomui, vomītum, vomere=έμῶ.

δ'. Παρακείμενοι εἰς -si (-ssi, -xi).

1. carpo, carpsi, carptum, carpere=καρποῦμαι.
2. cōmo, compsi, comptum, comere=κοσμῶ.
3. dēmo, dempsi, demptum, demere=ἀφαιρῶ.
4. nūbo, nupsi, nuptum, nubere=(καλύπτομαι), ὑπανδρεύομαι.
5. prōmo, prompsi, promptum, promere=ἐξαιρῶ.
6. rēpo, repsi, reptum, repere=ἔρω.
7. scribo, scripsi, scriptum, scribere=γράφω.

8. sculpo, sculpsi, sculptum, sculperе = γλύφω.
 9. serpo, serpsi, (serptum), serpere = ἔρπω.
 10. sūmo, sumpsī, sumptum, sumere = λαμβάνω.
 11. (-temno, tempsi, temptum, temnere) = καταφρονῶ. Σύνθ.
 εὐχρηστον.
-
12. claudo, clausi, clausum, claudere = κλείω.
 13. divido, divisi, divisum, dividere = διαίρω.
 14. laedo, laesi, laesum, laedere = βλάπτω.
 15. lūdo, lūsi, lūsum, ludere = παίζω.
 16. mitto, mīsi, missum, mittere = πέμπω.
 17. plaudo, plausi, plausum, plaudere = κροτῶ, ἐπαινῶ.
 18. rādo, rāsi, rāsum, radere = ζύω.
 19. rōdo, rōsi, rosum, rodere = τρώγω.
 20. trūdo, trūsi, trūsum, trudere = ὠθῶ.
 21. vādo (vāsi), vadere = βαδίζω.
-
22. cedo, cessi, cessum, cedere = χωρῶ.
 23. gero, gessi, gestum, gerere = φέρω.
 24. premo, pressi, pressum, premere = πιέζω.
 25. quatio, (quassi), quassum, quaterе = σείω.
 26. ūro, ussi, ustum, urere = καίω.
-
27. ango, anxi, angere = ἄγχω.
 28. cingo, cinxi, cinctum, cingere = ζώννυμι.
 29. coquo, coxi, coctum, coquere = ἐψώ.
 30. dico, dixi, dictum, dicere = λέγω.
 31. dūco, duxi, ductum, ducere = ἄγω.
 32. (-fligo, flixī, flictum, fligere = χρούω). Εὐχρηστα τὰ σύν-
 θετα· ἀλλὰ τὸ profligo = καταβάλλω κλίνεται κατὰ τὴν α' συ-
 ζυγίαν.
 33. frīgo, frixi, frictum, frīgere = τρώγω.

34. fingo, finxi, fictum, fingere=πλάττω.
 35. iungo, iunxi, iunctum, iungere=ζεύγνυμι.
 36. lingo, linxi, linctum, lingere=λείγω.
 37. mingo, minxi, mictum, mingere=ούρω.
 38. ningo, ninxi, ningere=χρυσίζω. Συνήθως ἀπρόσωπον.
 39. pingo, pinxi, pictum, pingere=ζωγραφῶ.
 40. plango, planxi, planctum, plangere=(πλήττω), κόπτομαι, θρηνῶ.
 41. rego, rexi, rectum, regere=εὐθύνω, διοικῶ.
 42. stringo, strinxi, strictum, stringere=σφίγγω.
 43. struo, struxi, structum, struere=σωρεύω, κατασκευάζω.
 44. sūgo, sūxi, suctum, sugere=θηλάζω.
 45. tēgo, texi, tectum, tegere=στεγώ.
 46. tingo, tinxi, tinctum, tingere=τέγγω, βάπτω.
 47. traho, traxi, tractum, trahere=ἔλκω.
 48. ungo, unxi, unctum, ungere=ἀλείφω, χρῶ.
 49. veho, vexi, vectum, vehere=ὀχῶ, φέρω.
 50. vivo, vixi, victum, vivere=ζῶ.

-
51. figo, fixi, fixum, figere=πήγνυμι.
 52. flecto, flexi, flexum, flectere=κίμπτω.
 53. fluo, fluxi, fluxum, fluere=ρέω.
 54. necto, nexi και nexui, nexum, nectere=πλέκω, συνάπτω,

B'. Ῥήματα λαμβάνοντα ἐν τῷ ἐνεστώτι sc-.

Τὰ λαμβάνοντα ἐν τῷ ἐνεστώτι -sc λέγονται ἐναρκτικὰ (inchoativa) καὶ σημαίνουνσι πρᾶξιν ἐν τῷ ἄρχεσθαι ἢ γίγνεσθαι. Ἐκ τούτων ἄλλα μὲν γίνονται ἐκ ῥημάτων καὶ λέγονται inchoativa verbalia, ἄλλα δὲ γίνονται ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων) καὶ λέγονται inchoativa nominalia.

1. *Inchoativa verbalia*

(ἔχοντα ἄχρηστον τὸ ῥηματικὸν θέμα).

1. compesco, compescui, compescere=κολάζω, δαμάζω.
2. cresco, crevi, cretum, crescere=αὐξάνομαι.
3. disco (ἀντι dic-sc-o, πρβ. διδάσκω ἀντι διδάσκω), didici, discere=μανθάνω.
4. nosco, novi, notum, noscere=γινώσκω.
5. (-olesco, olescere=αὐξάνομαι) εὐχρηστα τὰ σύνθετα : adolesco, adolevi, (adultum), adolescere=αὐξάνομαι. abolesco, abolēvi, (abolitum), abolescere=ἀφρανίζομαι, φθίνω. exolesco, exolevi, (exoletum), exolescere=φθίνω, ἀπαρχαιοῦμαι. obsolesco, obsolēvi, obsolētum, obsolescere=παλαιοῦμαι.
6. pascō, pāvi, pastum, pascere=βόσκω.
7. quiesco, quievi, quiētum, quiescere=ἡσυχάζω.
8. suesco, suēvi, suētum, suescere=ἐθίζομαι.
(*Ἐχοντα τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον τοῦ πρωτοτύπου).
9. concupisco, concupivi, concupitum, concupiscere (cupio)=ἐπιθυμῶ.
10. coalesco, coalui, coalitum, coalescere (alo)=συμφύομαι.
11. convalesco, convalui, (convallitum), convalescere (valeo)=ἀναρρώννυμαι.
12. exardesco, exarsi, exarsum, exardescere (ardeo)=ἐκκαίομαι.
13. inveterasco, inveterāvi, inveteratum, inveterascere (vetero)=ἐγγηράσκω.
14. obdormisco, obdormivi, obdormitum, obdormiscere (dormio)=κατακοιμῶμαι.
15. revivisco, revixi, revictum, reviviscere (vivo)=ἀναζῶ.
16. scisco, scivi, scitum, sciscere (scio)=πυθάνομαι, κυρῶ.
(*Ἐχοντα τὸν παρακείμενον τοῦ πρωτοτύπου, ἀλλὰ στερούμενα σουπῖνου).
17. condolesco, condolui, condolescere (doleo)=ἀλγῶ.
18. conticesco, conticui, conticescere (taceo)=κατασιωπῶ.

19. contremiseo, contremui, contromiscere (tremo) = περι-τρομος γίγνομαι.
20. consenesco, consenui, consenescere (seneo) = κατα-γηράσκω.
21. effloresco, efflorui, efflorescere (floreo) = επανθῶ.
22. Exhorresco, exhorruui, exhorrescere (horreo) = ἀνα-φρίττω.
23. ingemisco, ingemui, ingemiscere (gemo) = ἐπιστενάζω.
24. obstupesco, obstupui, obstupescere (stupeo) = ἐκθαμ-βοῦμαι.
25. perhorresco, perhorruui, perhorrescere (horreo) = δια-φρίττω.
26. pertimesco, pertimui, pertimescere (timeo) = κατα-φοβοῦμαι.

2. Inchoativa nominalia.

1. consanesco, consanui, consanescere (sanus) = υγιάζομαι.
2. crebresco, crebrui, crebrescere (creber) = πυκνὸς γίγνομαι, αὐξάνομαι.
3. duresco, durui, durescere (durus) = σκληροῦμαι.
4. evanesco, evanui, evanescere (vanus) = ἀφανίζομαι, φθίνω.
5. innotesco, innotui, innotescere (notus) = γνωρίζομαι.
6. macresco, macrui, macrescere (macer) = ισχναίνομαι.
7. maturesco, maturui, maturescere (maturus) = πεπαίνο-μα, ἀδροῦμαι.
8. nigresco, nigrui, nigrescere (niger) = μελαίνομαι.
9. obmutesco, obmutui, obmutercere (mutus) = ἄφωνος γίγνομαι.
10. obsurdesco, obsurdui, obsurdēscere (surdus) = ἐκλω-φοῦμαι.
11. recrudescio, recruidui, recrudescere (crudus) = ἀνανεοῦμαι.
12. vilescio, vilui, vilescere (vilis) = εὐτελής γίγνομαι.

Πάντα τὰ λοιπὰ inchoativa nominalia οὔτε παρακείμενον οὔτε σουπίνον ἔχουσι.

§ 59. Τετάρτη συζυγία.

α'. Παρακείμενοι εἰς -i.

1. comperio, compëri, compertum, comperire=καταμανθάνω.
2. reperio, repëri καὶ reppëri, repertum, reperire=εὐρίσκω.
3. venio, vëni, ventum, venire=ἔρχομαι.

β'. Παρακείμενοι εἰς -vi καὶ -ui.

1. eo, ivi, itum, ire=πορεύομαι.
2. queo, quivi, (quitum). quire=δύναμαι.
3. nequeo, nequivi, nequitum, nequire=οὐ δύναμαι.
4. sepelio, sepelivi, sepultum, sepelire=θάπτω.
5. aperio, aperui, apertum, aperire=ἀνοίγω.
6. operio, operui, opertum, operire=καλύπτω.
7. salio, salui, saltum, salire=ἄλλομαι.

γ'. Παρακείμενοι εἰς -si (xi).

1. farcio, farsii, fartum, farcire=φράττω.
2. fulcio, fulsi, fultum, fulcire=ἐρείδω.
3. haurio, hausi, haustum, haurire=ἀρύω, ἀντλῶ.
4. saepio, saepsi, saeptum, saepire=φράττω.
5. sarcio, sarsii, sartum, sarcire=ἀκοῦμαι, ἐπισκευάζω.
6. sentio, sensi, sensum, sentire=αἰσθάνομαι.

-
7. amicio, amixi καὶ amicui, amictum, amicire=περιβάλλω, ἀμφιέννυμι.
 8. sancio, sanxi, canctum, sancire=κυρῶ.
 9. vincio, vinxi, vinctum, vincire=δέω.

§ 60. Ἀποθετικά.

α'. Πρώτης συζυγίας.

Τὰ ἀποθετικά τῆς α' συζυγίας εἶνε ὁμοιὰ π. χ. miror, mirātus sum, mirāri=θαυμάζω. Τινὰ δὲ τούτων ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν φωνήν π. χ. luctor καὶ lucto=παλαίω.

β'. Δευτέρας συζυγίας.

1. liceor, licitus sum, liceri=ώνοῦμαι (ἐν δημοπρασίᾳ, προ-
τείνω τιμὴν.
2. mereor, meritus sum, mereri=ἕξιός τινός εἰμι.
3. misereor, miseritus sum, misereri=οἰκτείρω.
4. tueor, (tuitus sum), tueri=τηρῶ.
5. vereor, veritus sum, vereri=αἰδοῦμαι, φοβοῦμαι.
6. fateor, fassus sum, fateri=ὁμολογῶ.
7. reor, ratus sum, reri=νομίζω.
8. medeor, mederi=ἰῶμαι. Ὡς παρακείμενος χρησιμεύει ὁ sanāvi
ἢ medicatus sum.

Ἑμιαποθετικά β' συζυγίας.

1. audeo, ausus sum, audere=τολμῶ.
2. gaudeo, gavisus sum, gaudere=χαίρω.
3. soleo, solitus sum, solere=ἰῶμαι.

γ'. Τρίτης συζυγίας.

1. amplector, amplexus sum, amplecti=περιβάλλω.
2. complector, complexus sum, complecti=περιβάλλω.
3. fruor, fruitus (ἢ fructus) sum, frui=καρποῦμαι.
4. fungor, functus sum, fungi=πιτελῶ.
5. gradior, gressus sum, gradi=βαδίζω.
6. labor, lapsus sum, labi=ὀλισθηκίω, σφάλλομαι.
7. loquor, locutus sum, loqui=λόγους ποιῶμαι.
8. morior, mortuus sum, mori=ἰποθνήσκω. Μέλ. μετοχῆς.
moriturus.
9. nitor, nisus καὶ nixus sum, niti=ἰρῆιδομαι.
10. patior, passus sum, pati=πάσχω.
11. queror, questus sum, queri=μέμφομαι.
12. ringor, (rictus sum), ringi=σαίρω, γογγύζω.
13. utor, ūsus sum, uti=χρῶμαι.
14. vehor, vectus sum, vehi=ὀχοῦμαι.

15. (-vertor, versus sum, verti). Τὰ σύνθετα devertor= κατάγομαι και revertor=επανέρχομαι ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον deverti, reverti. Μόνον τὸ re- versus=επανελθὼν εἶνε ἐν χρήσει ὡς μετοχή.

Τὰ ἐπόμενα ἔχουσιν ἐναρκιτικὸν τύπον.

1. (-apiscor, aptus sum, apisci=τυγχάνω). Τὰ σύνθετα adipiscor, adeptus sum, adipisci=καταπράττω και indipiscor, indeptus sum, indipisci=ἐπιτυγχάνω εἶνε εὐχρηστότερα.
2. defetiscor, defessus sum, defetisci=καταπονοῦμαι.
3. expergiscor, experrectus sum, expergisci=ἐξεγείρομαι.
4. irascor, irasci=ὀργίζομαι. Ὡς παρακείμενος τούτου χρησιμεύει ὁ succensui (τοῦ succenseo=ὀργίζομαι), τὸ δὲ irātus=ὀργίλος.
5. (-meniscor, mentus sum, menisci). Εὐχρηστα τὰ σύνθετα comminiscor, commentus sum, comminisci=ἐπινοῶ, reminiscor, reminisci=ἀναμνησκομαι. Ὡς παρακείμενος τούτου χρησιμεύει ὁ recordatus sum.
6. nanciscor, nactus και nactus sum, nancisci=τυγχάνω.
7. nascor, natus sum, nasci=γεννῶμαι. Μελ. μετοχῆς nasciturus.
8. obliviscor, oblitus sum, oblivisci=ἐπιλανθάνομαι.
9. paciscor, pactus sum, pacisci=συντίθεμαι.
10. pascor, pastus sum, pasci=νέμομαι (ἀμτῶ.).
11. proficiscor, profectus sum, proficisci=ἀπέρχομαι, πορεύομαι.
12. ulciscor, ultus sum, ulcisci=τιμωρῶ.
13. vescor, vesci=ἐσθίω. Ὡς παρακείμ. τούτου χρησιμεύει ὁ edi.

Ἑμιαποθετικά γ' συζυγίας.

Fido, fisis sum, fidere = πέποιθα. Συνηθέστερα εἶνε τὰ σύνθετα: confido=καταπιστεύω, θαρρῶ και diffido=δυσπιστῶ.

δ'. Τετάρτης συζυγίας.

1. blandior, blanditus sum, blandiri = κολακεύω.
 2. largior, largitus sum, largiri = ἐπιδαφιλεύομαι.
 3. mentior, mentitus sum, mentiri = ψεύδομαι.
 4. molior, molitus sum, moliri = βιά κινῶ, μηχανῶμαι, ἐπιχειρῶ.
 5. partior, partitus sum, partiri = μερίζω, διανέμομαι.
 6. potior, potitus sum, potiri = κύριος γίγνομαι.
 7. punior, punitus sum, puniri = τιμωρῶ.
 8. sortior, sortitus sum, sortiri = κληροῦμαι.
-
9. assentior, assensus sum, assentiri = ὁμολογῶ, συναίνῶ.
 10. experior, expertus sum, experiri = πειρῶμαι.
 11. metior, mensus sum, metiri = μετρῶ.
 12. opperior, oppertus (καὶ opperitus) sum, opperiri = ἀναμένω.
 13. ordior, orsus sum, ordiri = ἄρχομαι.
 14. orior, ortus sum, oriri = ἀνατέλλω. γίγνομαι. Μελ. μετοχῆς oriturus. Ὁ ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἡ προστακτικὴ κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν (ἐνεστ. orior, oreris, oritur, orimur, orimini, oriuntur, προστ. orere κλπ.). Ὁ δὲ παρατατικὸς τῆς ὑποτακτικῆς κλίνεται καὶ κατὰ τὴν γ' καὶ κατὰ τὴν δ' συζυγίαν· π. χ. orerer καὶ orirer. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα: coorior = συνανίσταμαι, exorior = ἀνατέλλω, oborior = ἐπέρχομαι. Τὸ δὲ adorior = προσβάλλω, κλίνεται μόνον κατὰ τὴν δ'.

§ 61. Κλίσις τῶν κυρίως ἀνωμίλων ῥημάτων.

Ἐκτὸς τῶν προηγουμένων ἀνωμίλων ῥημάτων, τῶν σχηματιζόντων τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπίνον ἀνωμίλως πως, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, ἅτινα καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τύποις ἀποκλίνουναι τοῦ ὀμαλοῦ

σχηματισμοῦ. Τοιαῦτα ῥήματα, ἅπερ εἶνε καὶ τὰ κυρίως ἀνάμαλα, εἶνε τὰ ἐξῆς:

1. Possum, potui, posse=δύναμαι. (Σύνθετον ἐκ τοῦ potis=δυνατός καὶ τοῦ sum).

Indicativus

Coniunctivus

Praesens.

S.	pos-sum pot-es pot-est.		pos-sim pos-sis pos-sit.
P.	pos-súmus pot-estis pos-sunt.		pos-símus pos-sítis pos-sint.

Imperfectum

S.	pot-eram pot-eras pot-erat.		pos-sem pos-ses pos-set.
P.	pot-erāmus pot-erātis pot-erant.		pos-sēmns pos-sētis pos-sent.

Futurum.

S.	pot-ero pot-eris pot-erit.		λείπει
P.	pot-erīmus pot-erītis pot-erunt.		

Perfectum

S.	potui potuisti potuit.		potuërim potuëris potuërit.
P.	potuimus potuistis potuērunt		potuerīmus potuerītis potuerint

Plusquamperfectum

S.	potuëram	potuissẽm
	potuëras	potuissẽs
	potuërat	potuisset
P.	potuerãmus	potuissẽmus
	potuerãtis	potuissetis
	potuërant	potuissent

Futurum exactum

S.	potuëro	P.	potuerĩmus
	potuëris		potuerĩtis
	potuërit		potuërint

Infinitivus

Praesens: posse

Perfectum: potuisse

Ἡ προστακτικὴ ἔλλειπει. Ἡ δὲ μετοχὴ potens εἶνε μόνον ὡς ἐπίθετον ἐν χρήσει = δυνατός.

2. edo, edi, esum, edere = ἐσθίω, κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν γ' συζυγίαν, ἀλλ' ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς, παρατατικῆς τῆς ὑποτακτικῆς, προστακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτῳ ἔχει καὶ δευτέρους τύπους, οἵτινες εἶνε οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς ἀπὸ es- ἀρχομένους τύπους τοῦ sum, ἔχουσιν ὁμῶς πανταχοῦ τὸ e μακρόν.

Praes. Indicat.

Imperfect. Coniunct.

S.	edo	edërem ἢ essem
	edis ἢ es	edëres ἢ essēs
	edit ἢ est	edëret ἢ esset
P.	edĩmus	ederẽmus ἢ essẽmus
	edĩtis ἢ estis	ederẽtis ἢ essẽtis
	edunt	edërent ἢ essent.

Imperativus

Infinitivus

S.	ede ἢ es	praesens
	edito ἢ esto	edere ἢ esse.
P.	edite ἢ este	
	editote ἢ estote	
	edunto	

Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀπαντᾷ μόνον edĩtur ἢ estur καὶ ederẽtur ἢ essẽtur.

3. volo, volui, velle = βούλομαι.

4. nōlo (non-volo), nōlui, nolle = οὐ βούλομαι.

5. mālo (magis volo), malui, malle = προτιμῶ.

Indicativus

Praesens

S. volo	nōlo	mālo
vis	non vis	mavis
vult	non vult	ma vult
P. volūmus	nolūmus	malūmus
vultis	non vultis	ma vultis
volunt	nolunt	malunt

Imperfectum

volēbam, -as, -at	nolēbam, -as, -at	malēbam, -as, -at
volebāmus κλπ.	nolebāmus κλπ.	malebāmus κλπ.

Futurum

volam, -es, et	nolam, -es, -et	malam, -es, -et
volēmus, -ētis, ent.	nolēmus, -ētis, -ent	malēmus, -ētis, -ent

Perfectum

volui, -isti, -t	nolui, -isit, -it	malui, -isti, -it
voluimus κλπ.	noluimus κλπ.	maluimus κλπ.

Plusquamperfectum

voluēram, -as, κλπ.	noluēram, -as, κλπ.	maluēram, -as, κλπ.
---------------------	---------------------	---------------------

Futurum exactum

voluēro, -is κλπ.	noluēro, -is κλπ.	maluēro, -is κλπ.
-------------------	-------------------	-------------------

Coniunctivus.

Praesens.

S. velim	nolim	malim
velis	nolis	malis
velit.	nolit.	malit
P. velimus	nolimus	malimus
velitis	nolitis	malitis
velint.	nolint.	malint.

Imperfectum

S. vellem, -es-et,	nollem, -es, -et,	malle, es, -et,
P. vellēmus, -ētis, ent.	nollēmus, -ētis, -ent.	mallēmus, -ētis, -ent.

Perfectum.

S. voluērim, -is, -it	noluērim, -is, it.	maluērim, -is, -it.
P. voluerīmus, -ītis, -int.	noluerīmus, -itis, -int.	maluerīmus, -ītis, -int.

Plusquamperfectum.

S. voluissē, -es, -et	noluissē, -es, -et	maluissē, -es, -et.
P. voluissēmus, -ētis, -ent.	noluissēmus, -ētis, -ent.	maluissēmus, -ētis, -ent.

Imperativus.

λείπει	S. 2. noli xxi nolito	λείπει
	3. nolito	
	P. 2. nolite xxi nolitote	
	3. nolunto	

Infinitivus

Praesens

velle	nolle	malle
-------	-------	-------

Perfectum

voluisse	noluisse	maluisse
----------	----------	----------

Participium

Praesens

volens	nolens	—
--------	--------	---

6. eo, ivi, itum, ire = πορεύομαι. Τὸ ἰ τοῦ θέματος πρὸ τοῦ α, ο, υ μεταβάλλεται εἰς ε.

Indicativus

Coniunctivus

Praesens

S. eo, is, it	eam, eas, eat
P. imus, itis, eunt	eāmus, eātis, eant

Imperfectum

S. ibam, ibas, ibat	irem, ires, iret
P. ibāmus, ibātis, ibant	irēmus, irētis, irent.

Futurum

S. ibo, ibis, ibit	iturus, a, um sim, sis, sit
P. ibīmus, ibītis, ibunt	ituri, ae, a simus, sitis, sint

Imperativus

S. 2. ἰ καὶ ἴτο
3. ἴτο
P. 2. ἴτε καὶ ἴτοτε
3. eunto.

Infinitivus

Praes. ire
Perfect. ivisse ἢ isse
Futur. S. iturum, am, um esse
P. ituros, as, a esse

Participium

Praes. iens, euntis.
Futur. itūrus, a, um.

Supinum

ītum
ītu

Gerundium

gen. eundi κλπ.

Gerundivum

eundus, a, um.

7. Queo, quīvi, (quītum), quīre=δύναμι καὶ nequeo, nequīvi (nequītum), nequire=οὐ δύναμι. Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ εο, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις τύποις μόνον εἶνε εὔχρηστα.

Indicativus

Praesens.

S. queo, quis, quit.	nequeo, nequis, nequit.
P. quīmus, quītis, queunt.	nequīmus, nequītis, nequeunt.

Imperfectum.

quibam, as, at κλπ.	nequibam, as, at κλπ.
---------------------	-----------------------

Futurum.

quībo, is, it κλπ.	nequībo, is, it κλπ.
--------------------	----------------------

Perfectum.

S. quivi — quivit.	nequivi, nequivisti, nequivit.
P. — — quiverunt.	— — nequiverunt.

Plusquamperfectum.

λείπει	— — nequierat
	— — nequierant.

Coniunctivus.

Praesens

S. queam, queas, queat.	nequëam, nequëas, nequeat.
P. queãmus, queãtis, queant.	nequeãmus, nequeãtis, nequeant.

Imperfectum

quirem	—	quiret.	nequïrem	—	nequïret
—	—	quirent.	nequïrëmus	—	nequïrent

Perfectum

S. — —	quiverit	nequiverim	—	nequiverit
P. — —	—	—	—	nequiverint

Plusquamperfectum

S. — —	—	—	—	nequisset
P. — —	quissent	—	—	nequissent

Infinitivus

Praesens	quire	nequïre
Perfect.	quïvisse, quisse	nequïvisse, nequisse

Participium.

Praes. quiens, gen. queuntis	nequiens, gen. nequeuntis
9. fëro, tũli, lätum, ferre = φέρω.	

Activum

Passivum

Indicativus Praesens

S. fero, fers, fert	feror, ferris, fertur
P. ferimus, fertis, ferunt	ferimur, ferimini, feruntur

Coniunctivus. Imperfectum

S. ferrem, ferres, ferret	ferrer, ferrëris, ferrëtur
P. ferrëmus, ferrëtis, ferrent	ferrëmur, ferremïni, ferrentur

Imperativus

S. 2. fer xxi fertor	fere xxi fertor
3. fertor	fertor
P. 2. ferte xxi fertöte	ferimïni
3. ferunto	feruntor

Infinitivus

Praes. ferre — ferri

Πάντες οἱ λοιποὶ χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς ἐκ τῶν πρωτοτύπων καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' συζυγίαν π. χ.

Imperf. ferēbam, as, at κλπ. Futur. feram, es et. κλπ.
Plusquamperf. tuleram, as, at κλπ. Coniunctiv. Praes. feram, feras, ferat κλπ.

10. Fio, factus sum, fieri = γίνομαι.

Indicativus

Coniunctivus

Praesens.

S. fio, fis, fit

fiam, fias, fiat

P. fimus, fitis, fiunt

fiāmus, fiātis, fiant

Imperfectum

S. fiebam, as, at

fierem, es, et

P. fiebāmus, ātis, ant

fierēmus, ētis, ent

Futurum

S. fiam, fies, fiet

P. fiēmus, fiētis, fient

Imperativus

S. 2. fi.

P. 2. fite

Infinitivus

Praes. fieri. Perfect. factum, am, um esse. Futur. futurum, am, um esse ἢ fore, factum iri.

Participium

Praesens λείπει. Perfect. factus, a, um. Fut. futurus, a, um.

Gerundivum. Faciendus, a, um.

§ 62. Ἐλλιπῆ ῥήματα (verba defectiva).

Ἐλλιπῆ ῥήματα εἶνε τὰ ἐξῆς.

1. Inquam = φημί, παρεμβλλόμενον ἐν τῷ ὀρθῷ λόγῳ.

Praes. inquam, inquis, inquit

(inquimus, inquitis), inquiunt.

Imperf. inquiebat.

Perfect. —(inquisti), inquit.

Futur. —inquires, inquiet.

2. Aio = λέγω, κατάφημι.

Indicat. Praes. aīo, ais, aiunt.

Coniunct. Praes. (aias), aiat, aiant.

Imperf. aiēbam, aiēbas, aiēbat,

aiēbāmus, aiēbātis, aiēbant.

Perfect. ait. Τὰ λοιπὰ ἐλλείπουσι.

3. Fari = λέγειν. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπαντῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον παρὰ ποιηταῖς ἔχει ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εὐχρηστον τὸ γερούνηδιον fando ἐν τῇ φράσει: fando audire = ἀλοῆ εἰδέναι. Εὐχρηστότερα δὲ εἶνε τὰ σύνθετα: affāri = προσαγορεύειν, effāri = ἐκφωνεῖν, profāri = προλέγειν.

4. Quaeso = δέομαι, παρακαλῶ. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπαντῶν μόνον κατὰ τὸ α' ἐνικὸν (quaeso) καὶ α' πληθυντικὸν πρόσωπον (quaesumus) παρεμβάλλεται ἐν τῷ λόγῳ, ἵνα μετριάζῃ τὸ ἀπότομον τῆς προστακτικῆς π. χ. tu, quaeso, crebro ad me scribe = σύ, παρακαλῶ, συχνὰ πρὸς ἐμὲ γράφε.

5. Αἱ προστακτικαί: apage = ἄπαγε, have ἢ ave = χαῖρε (havete ἢ avete, ἀπαρφ. havere ἢ avere), salve = χαῖρε (salvete, ἀπαρφ. salvēre), vale = χαῖρε, ὑγίαινε (valēte, ἀπαρφ. valēre), age = ἄγε (agite), cedo = δός, εἰπέ.

6. Οἱ παρακείμενοι memīni = μέμνημαι, odi = μισῶ καὶ coepi = ἤρξάμην.

Indicativus

Perf.	memīni, isti, it	od-i, isti, it	coep-i, isti, it
Plusqu.	meminēra-m, s, t	odēra-m, s, t	coepēra-m, s, t
Fut.exact.	meminēr-o, is, it	odēr-o, is, it	coepēr o, is, it

Coniunctivus

Perf.	meminēri-m, s, t	odēri-m, s, t	coepēri-m, s, t
Plusqu.	meminisse-m, s, t	odisse-m, s, t	coepisse-m, s, t

Imperativus

S. 2. memento	λείπει	λείπει
P. 2. mementōte		

Infinitivus

Perf. meminisse		odisse		coepisse
Fut. —		osur-um, am, um esse		coeptur-um, am, um esse

Participium

Fut. —		osurus, a, um		coepturus, a, um
Perf. pass. —		—		coeptus, a, um

ΣΗΜ. α'. Ὡς ἐνεστώσ, παρατατικός καὶ μέλλον τοῦ coepi χρησιμεύει τὸ incipio, incipiēbam, incipiam.

ΣΗΜ. β'. Ἀντὶ τοῦ coepi μεταχειρίζονται οἱ Λατίνοι τὸ coeptus sum, ὅταν μετὰ τούτου συνάπτηται ἀπαρέμφατον παθητικῆς διαθέσεως· π. χ. urbs aedificari coepta est.

§ 63. Ἀπρόσωπα ῥήματα (*verba impersonalia*).

1. Ἀπρόσωπα ῥήματα εἶνε·

α') τὰ σημαίνοντα φυσικὰ φαινόμενα· π. χ. fulminat = ἀστράπτει, tonat = βροντᾷ, grandinat = πίπτει χάλαζα, ningit = χιονίζει, pluit = ὕει κλπ.

β') Τὰ ἐπόμενα ῥήματα τῆς β' συζυγίας·

decet = πρέπει, παρκ. decuit.

d. decet = οὐ πρέπει, παρκ. dedecuit.

libet = ἀρεσκει, παρκ. libuit καὶ libitum est.

licet = ἔξεστι, παρκ. licuit καὶ licitum est.

miseret (me) = οἰκτείρω, παρκ. miseritum est.

oportet = δεῖ, παρκ. oportuit.

piget (me) = δυσχεραίνω, παρκ. piguit καὶ pigitum est.

paenitet = μεταμέλει, παρκ. paenituit.

pu-det (me) = αἰδοῦμαι, παρκ. puduit καὶ puditum est.

taedet (me) = ἀνδιζομαι, παρκ. per-taesum est.

γ') ῥήματά τινα μόνον ἐν ὠρισμένη σημασίᾳ, ἐνῶ ἄλλως εἶνε πρόσωπικά· π. χ. accidit = συμβαίνει, apparet = δῆλόν ἐστι, constat = ὁμολογεῖται, expedit = συμφέρει, interest καὶ refert = μέλει, placet = ἀρέσκει κλπ.

δ') ῥήματά τινα ἀμετάβατα ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ· π. χ. vivitur = ζῆ τις, curritur = τρέχει τις, itur = πορεύεται τις κλπ.

2 Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα κλίνονται κανονικῶς καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου παραγομένοις χρόνοις π.χ. ὄριστ. oportet, oportebat, oportuit, oportuerat, oportēbit, oportuerit. Ὑποτ. oporteat, oportēret, oportuerit, oportuisset. Ἀπαρμφ. oportere, oportuisse. Στεροῦνται δὲ προστακτικῆς, σουπίνου καὶ μετοχῆς. Ἄλλ' ἡ προστακτικὴ αὐτῶν ἀναπληροῦται διὰ τῆς ὑποτακτικῆς π. χ. pudeat te = αἰδέσθητι.

ΣΗΜ. Αἱ μετοχαὶ ἀπρόσωπων τινῶν ῥημάτων ἀπέδραν ἐπιθετὰ π. χ. libens = πρόθυμος, licens = ἀκόλαστος, pudens = αἰδέμων.

ΑΚΑΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 64. Α'. Ἐπιρρήματα (*adverbia*).

1. Τὰ ἐπιρρήματα τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶνε δύο εἰδῶν, πρωτότυπα *adverbia primitiva* καὶ παράγωγα (*adverbia derivata*).

2. Τὰ πρωτότυπα ἐπιρρήματα εἶνε ὀλίγα: tum = τότε, nunc = νῦν, cras = αὔριον, iam = ἤδη, mox = μετ' ὀλίγον, diu = πολὺν χρόνον, saepe = πολλάκις, deinde = ἔπειτα, sic καὶ ita = οὕτω, nimis = λίαν, vix = μόλις κλπ.

ΣΗΜ. Περὶ τῶν παραγῶγων ἐπιρρημάτων ἴδ. § 77.

3. Ἐπιρρηματικῶς λαμβάνονται καὶ τινες πτώσεις π. χ. (αἰτιατική) paulum = ὀλίγον, multum = πολὺ, facile = ῥαδίως, impune = νηποινεῖ, (ἀρχαιρετική), tutō = ἀσφαλῶς, raro = σπανίως, dextrā = δεξιῶ, sinistrā = ἀριστερῶ, forte = κατὰ τύχην, sponte = ἐκουσίως, gratis (ἐκ τοῦ *gratiis*) = δωρεάν.

ΣΗΜ. Περὶ τῶν ἐκ συνθέσεως ἐπιρρημάτων ἴδ. § 81.

§ 65. Β'. Προθέσεις (*praepositiones*).

1. Ἐκ τῶν προθέσεων τῆς λατινικῆς γλώσσης ἄλλαι συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς, ἄλλαι μετ' ἀρχαιρετικῆς καὶ ἄλλαι ἄλλοτε μὲν μετ' αἰτιατικῆς, ἄλλοτε δὲ μετ' ἀρχαιρετικῆς.

2. α'. Προθέσεις μετ' αιτιατικῆς συντασσόμεναι:

ad = παρά, πρὸς.	ob = διὰ, ἔνεκα
apud = παρὰ (μετὰ δοτ.)	penes = παρὰ, ἐπί, ἐν (μετὰ δοτ.)
ante = πρό.	per = διὰ (μετὰ γεν.)
adversus(um) = πρὸς, ἐναντίον.	pone = ὀπισθεν.
circa καὶ circum = περὶ (μετ' αἰτ.).	post = μετὰ (μετ' αἰτ.)
contra = ἐπί, κατὰ.	praeter = πλὴν
erga = εἰς, πρὸς.	prope = παρὰ, πλησίον
extra = ἐκτός	propter = ἔνεκα
infra = ὑπό, ὑποκάτω	secundum = κατὰ (μετ' αἰτ.)
inter = ἐν, μεταξὺ.	supra = ὑπέρ, ὑπερθεν.
intra = ἐντός.	trans = πέραν
iuxta = πλησίον	versus = πρὸς (τίθεται μετὰ τὴν πτώσιν)
	ultra = πέραν.

3. β'. Προθέσεις μετ' ἀραιρετικῆς συντασσόμεναι:

a, ab, (abs) = ἀπό, ὑπό.	ex, e = ἐκ
coram = ἐνώπιον	pro = ἀντί, πρό, ὑπὲρ
cum = σύν, μετὰ	sine = ἄνευ,
de = ἀπό, ἐκ, περὶ	tenu = μέχρι (τίθεται μετὰ τὴν πτώσιν)

ΣΗΜ. α'. Ὁ τύπος a ἀπαντᾷ πρὸ συμφώνου, ὁ a b πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου (πλὴν τοῦ b, f, m, p, v) καὶ ὁ a bs πρὸ τῆς ἀντωνυμίας te (ἀλλ' εὔρηται καὶ a te).

ΣΗΜ. β'. Ὁ τύπος ex ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου, ὁ δὲ e πρὸ συμφώνου.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ cum συντασσομένη μετ' ἀραιρετικῆς προσωπικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἐπιτάσσεται πάντοτε π. γ. mecum.

4. γ'. Προθέσεις μετ' αἰτιατ. καὶ ἀφαιρετ. συντασσόμεναι:

in μετ' αἰτιατ. = εἰς, μετ' ἀφαιρ. = ἐν.
sub = ὑπό, περὶ. super = ὑπέρ, περὶ. subter = ὑπό.

§ 66. Γ'. Σύνδεσμοι (coniunctiones).

1. Οἱ σύνδεσμοι τῆς Λατινικῆς γλώσσης, ὡς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς, εἶνε διττοί, παρατακτικοὶ καὶ ὑποτακτικοί.

2. Οἱ παρατακτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσι προτάσεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων καὶ εἶνε οἱ ἐξῆς:

α') Συμπλεκτικοὶ (copulativae): et, ac, atque = καί, que = τέ, etiam, quoque = καὶ (ἐπίδοτ.), nec, neque = οὔτε.

ΣΗΜ. α'. Ὁ ac τίθεται πρὸ συμφώνου πλὴν τοῦ c, g, h, q. ὁ δὲ atque καὶ πρὸ συμφώνου καὶ πρὸ φωνήεντος.

ΣΗΜ. β'. Ὁ etiam τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸ τῆς λέξεως εἰς τὴν ἀνήκει, ὁ δὲ quoque πάντοτε μετ' αὐτήν.

β') Διαζευκτικοὶ (disiunctivae): aut, vel, τὸ ἐγκλιτικὸν ve = ἤ, sive (seu) = εἴτε, ἢ.

ΣΗΜ. Ὁ aut σημαίνει διαφορὰν τοῦ πράγματος, ὁ δὲ vel διαφορὰν τῆς ἐκφράσεως.

γ') Ἀντιθετικοὶ (adversativae): sed, verum, ceterum = ἀλλὰ, autem, vero = δέ, at = ἀλλὰ (ἀτάρ). atqui = ἀλλὰ τοι, tamen = μὴν, ὅμως, attamen, verumtamen = ἀλλ' ὅμως.

ΣΗΜ. Ὁ sed, verum καὶ at τίθενται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ δὲ autem καὶ vero μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις.

δ') Αἰτιολογικοὶ (causales): nam, enim = γάρ, namque, etenim = καὶ γάρ.

ΣΗΜ. Ὁ nam, namque καὶ etenim τίθενται πάντοτε ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ δὲ enim μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις.

ε') Συλλογιστικοὶ (conclusivae): itaque = ὅθεν, igitur = οὖν, ergo = ἄρα. ideo, idcirco, propterea, proinde = τοῦτου (τούτων) ἕνεκα.

ΣΗΜ. Ὁ itaque τίθεται συνηθέστατα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ ergo καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ μετὰ μίαν λέξιν, ὁ δὲ igitur συνηθῶς μὲν μετὰ μίαν ἢ καὶ πλείονας λέξεις, σπανίως δὲ ἐν ἀρχῇ.

3. Οἱ ὑπότακτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσι μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἑτέραν πρότασιν προσδιορίζουσαν τὴν κυρίαν καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένην καὶ εἶνε οἱ ἐξῆς:

α') Συγκριτικοὶ (comparativae): ut, uti = ὡς, sicut, sicuti, velut, veluti = καθὼς, ὥσπερ, prout = καθάπερ, quam = ὅσον, quemadmodum, quomodo = ὡς τρόπῳ, ὅπως, tamquam, quasi, ac si, ut si = ὡσεὶ, ὥσπερ ἀνεί.

β') Συλλογιστικοὶ (conclusivae): quare, quamobrem, quae de causa, qua propter, quocirca = ὅθεν, οὗ ἕνεκα.

γ') Συμπερασματικοὶ (consecutivae): ut = ὥστε, ut non, quin = ὥστε μή.

δ') Τελικοὶ (finales): ut = ὡς, ἵνα, ne = ἵνα μή, neve, neu = καὶ ἵνα μή, ἵνα μή, quo = ὅπως ὡς, quominus = ἵνα μή.

ε') Χρονικοὶ (temporales): quando = ὅτε, quum = ἐπεὶ, ut, uti, ubi = ὡς, ut primum, quum primum, (simul) simulac, simulatque = ὡς πρῶτον, ἄμα (μετὰ μετοχῆς), antequam, priusquam = πρὶν, πρὶν ἢ, postquam, posteaquam = ἐπεὶ (= τῷ παρ' ἡμῶν, ἀφ' οὗ), quamdiu = ὅσον χρόνον, ἐρ' ὅσον, dum = ἐν ᾧ, ἕως, ἐρ' ὅσον, donec, quoad = ἕως ἄν, μέχρι ἄν, quoties = ὅσάκις.

ς') Αἰτιολογικοὶ (causales): quia, quod = διότι, ἐπεὶ, quum = ἐπεὶ, quoniam = ἐπειδὴ, quando = ὅποτε, ἐπειδὴ, quandoquidem = ἐπειδὴ περ, siquidem = εἴγε.

ζ') Ὑποθετικοὶ (conditionales): si = εἰ, ἐάν, sin = εἰ δέ, ἐάν ὅμως, nisi (ni) = πλὴν εἰ, εἰ μή, ὅτι μή, si non = εἰ μή, dum, modo, dummodo = εἴ γε, εἰ μόνον, μόνον εἰ, dumne, modone dummodone = εἴ γε μή, εἰ μὴ μόνον, μόνον εἰ μή.

η') Ὁμολογητικοὶ (concessivae): etsi, etiamsi, tamen si = καὶ εἰ, καὶ ἐάν, εἰ καὶ, quamquam = εἰ καὶ, καίτοι, licet, quamvis, quamlibet, quum = καίτοι.

§ 67. Δ'. Ἐπιφωνήματα (interiectiones)

1. Καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε ὀλίγα καὶ δηλοῦσι

α') Χαράν: io = ἰώ, iu, ha, he = ἦ, evae = εὐοῖ, evax = εὐάν.

β') Δύπην: vae = οὐαί, heu = φεῦ, eheu = ἔ ἔ, ohe = ὦέ, au = ἰού, hei = οἴμοι, pro = φεῦ, ᾠ! ᾠ!

γ') Θαυμασμόν: o = ᾠ, eu = ἰώ, ecce = ἰδού, hem = ἦ, ἔα, hui = βαβαί, aha = ἦ ἦ, atat = ἀταταταί, papae = παπαί.

δ') Ἀποστροφὴν: pfui = φεῦ, apage = ἀπαγε.

ε') Εὐφημίαν: eia = εἶα, euge = εὔγε.

ς') Κλίσην: o = ᾠ, heus = ᾠ οὔτος, eho = ἔα, ehodum = εἶα δῆ.

2. Καὶ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου λαμβάνονται ὡς ἐπιφωνήματα:

π. χ. pax = σίγα, indignum = αἰσχος, per deum = πρὸς Θεοῦ, Hercules = Ἡράκλεις !

ΤΜΗΜΑ Γ'. ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ.

Τὸ ἐτυμολογικὸν διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν σύνθεσιν.

Α' ΠΑΡΑΓΩΓΗ.

1. Παραγωγὴ οὐσιαστικῶν

Τὰ οὐσιαστικὰ παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων ἢ ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν ἢ ἐξ ἐπιθέτων.

§ 68. α'. Οὐσιαστικὰ ἐκ ῥημάτων.

1. Τὰ εἰς -or, -ium, καὶ -ela -ēla οὐσιαστικὰ γινόμενα ἐκ ῥηματικοῦ θέματος δηλοῦσιν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν· π.χ. (amo) amor = ἀγάπη, (odi) odium = μῖσος, (queror) querela = μέμφις.

2. Τὰ εἰς -or γινόμενα ἐκ θέματος σουπίνου δηλοῦσι τὸ δρῶν πρόσωπον· π. χ. (laudo, laudatum) laudator = ἐπαινέτης, (moneo, monitum) monitor = παραινέτης, (lego, lectum) lector ἀναγνώστης, (audio, auditum) auditor = ἀκροατής.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς -tor σχηματίζουσι καὶ θηλυκὸν εἰς -trix (γεν. -tricis)· π.χ. laudator = ὁ ἐπαινέτης, laudatrix = ἡ ἐπαινέτις, victor = ὁ νικητής, victrix = ἡ νικήτρια.

3. Τὰ εἰς -io (γεν. iōnis), -us (γεν. -ūs) καὶ ura γινόμενα ἐκ θέματος σουπίνου δηλοῦσι τὴν ἀφρηρημένην ἐνέργειαν· π. χ. (ago, actum) actio = πράξις, (video, visum) visus = ὄρασις, (scribo, scriptum) scriptura = γραφή.

4. Τὰ εἰς -men, -mentum, -ulum, -bulum, -bulum, -culum, -cūlum καὶ -trum -trum γινόμενα ἐκ ῥηματικοῦ θέματος δηλοῦσι τὸ μέσον ἢ τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἐκτελεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνομενον· π.χ. (nosco, ῥήμ. θ. no-) no-men = ὄνομα, (orno, ῥήμ. θ. orna-) ornamentum = κόσμημα, (jacio, ῥ. θ. iac) jac-ulum = ἀκόντιον, (venor, ῥ. θ. vena-) vena-bulum = προβόλιον, (guberno ῥ. θ. gubernā) gubernā-culum = πηδάλιον, (aro, ῥ. θ. ara) arā-trum = ἄροτρον.

ΣΗΜ. Τινὰ τούτων σημαίνουσι καὶ τόπων· π. χ. (coeno, β. θ. coena-) coena-cilum=δειπνητήριον, (sto, β. θ. sta-) sta bilum=σταθμός.

§ 69. β'. Οὐσιαστικά ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν.

Οὐσιαστικά ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶνε·

1. Τὰ ὑποκοριστικά (deminutiva) λήγοντα εἰς -ū-lus, a, um, -ō-lus, a, um, -el-lus, a, um, -il-lus, a, um, -cū-lus, a, um, καὶ -uncūlus, a, um· π. χ. (puer=παῖς), puer-ūlus=παιδίον, (vox=φωνή) voc-ūla=φωνάριον, (caput, γεν. capit-is=κεφαλή) capit-ūlum=κεφάλιον, (filius=υἱός) filiolus=υἱίδιον, (filia=θυγάτηρ) filiola=θυγάτριον, (atrium=πρόδομος) atrio-lum=μικρὸς πρόδομος, (ager=ἀγρός) agellus ἀγρίδιον, (catēna=ἄλυσις) catella=άλύσιον, (flagrum=μάστιξ) flagellum=μαστίγιον, (lapis=λίθος) lapillus=λιθάριον, (anguis=δράκων) anguilla=ἡ ἔγγελος, (signum=σημεῖον) sigillum=ἀγαλμάτιον, (frater=ἀδελφός) frater-cūlus=ἀδελφίδιον, (mater=μήτηρ) mater-cule=μητράριον, (vas=ἄγγεῖον) vas-culum=ἄγγεῖδιον, (homo=ἄνθρωπος) homunculus=ἄνθρωπίσκος, (virgo=παρθένος) virguncula=παρθενίσκη.

ΣΗΜ. α'. Κυρίως δύο εἶνε αἱ ὑποκοριστικαὶ καταλήξεις, ἡ -lus καὶ -culus, ἐξ ὧν προήλθον αἱ λοιπαί. Ἐκ τῆς -lus, προσαρτωμένης μὲν εἰς θέματα λήγοντα εἰς -o, ὅπερ ο προηγουμένου συμφώνου μεταβάλλεται εἰς -u, προήλθεν ἡ -o-lus καὶ -u-lus· π. χ. filio-lus, (horto hortu-lus, προσαρτωμένη δὲ εἰς θέματα λήγοντα εἰς -er καὶ -id προήλθεν ἡ -e-l-lus καὶ i-l-lus μετ' ἀφομοίωσιν τοῦ χαρακτηρισ (r, d) πρὸς τὸ l· π. χ. ager-lus - agel-lus, lapid-lus - lapil-lus. Ἐκ δὲ τῆς -culus προσαρτωμένης εἰς θέματα λήγοντα εἰς on- (δηλ. -o, γεν. on-is) προήλθεν ἡ -uncūlus (ἀντι -onculus κατὰ μεταβολὴν τοῦ o εἰς u).

ΣΗΜ. β' Τὰ ὑποκοριστικά φυλάττουσι τὸ γένος τοῦ πρωτοτύπου.

2. Τὰ περιεκτικά, λήγοντα εἰς

α') ārium· π. χ. (columba=περιστερὰ) columbārium=περιστερεῶν.

β') -etum· π. χ. (myrtus=μυρσίνη) myrtētum=μυρσινῶν.

γ') -le· π. χ. (equus=ἵππος) equile=ἵππῶν.

ΣΗΜ. Ἡ -etum προσχρτάται εἰς ὀνόματα φυτῶν, ἡ δὲ -le εἰς ὀνόματα κτηνῶν.

3. Τὰ πατρωνυμικά, λήγοντα εἰς

α') -ides (ιδης)· π. χ. (Priamus=Πρίαμος) Priamides=Πριαμίδης.

β') -īdes (-ειδης)· π. χ. (Atrous=Ἀτρεύς) Atrides=Ἀτρείδης.
 γ') -ādes (-άδης)· π. χ. (Aeneas=Αινείας) Aeneādes=Αινειάδης.

δ') -iādes (-ιάδης)· π. χ. (Thestius=Θέστιος) Thestiades=Θεστιάδης.

§ 70. γ'. Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.

Τα ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς -ia, -(i)tia, -ities, -(i)tas, -(i)ludo καὶ σπανίως εἰς -mōnia καὶ δηλοῦσι ποιότητα ἢ ιδιότητα· π. χ. (gratus) gratia=χάρις, (audax, γεν. audac-is) audacia=τολμη, (avarus) avaritia=φιλαργυρία, (segnis) segnities=βραδύτης, (liber) libertas=ἐλευθερία, (verus) veritas=ἀλήθεια, (magnus) magnitudo=μέγεθος, (sanctus) sanctimōnia=ἀγιωσύνη.

2. Παραγωγὴ ἐπιθέτων.

Ἐπίθετα γίνονται ἐκ ῥημάτων, ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐξ ἄλλων ἐπιθέτων καὶ ἐξ ἐπιρρημάτων.

§ 71. α'. Ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων.

Αἱ καταλήξεις, δι' ὧν παράγονται ἐκ ῥημάτων ἐπίθετα, εἶνε αὶ ἐξῆς:

α') -bundus καὶ -cundus ἐπιτείνουσαι τὴν σημασίην τοῦ ἐνεστῶτος τῆς μετοχῆς· π. χ. (miror θ. mira-) mirabundus=ὁ θαυμάζων (πλήρης θαυμασμοῦ), (irascor θ. ira-) iracundus=ὁ ὀργιζόμενος (πλήρης ὀργῆς).

β') -īdus, σημαίνουσα ιδιότητα ἢ κατάστασιν· π. χ. (caleo) calidus=θερμός, (timeo) timidus=δειλός.

γ') -ax καὶ -īlus σημαίνουσαι κλίσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλημμελῆ· π. χ. (audeo) audax=θρασύς, (loquor) loquax=λάλος, (credo) credūlus=ὑπιστος, (queror) querūlus=μεμφίμοιρος.

δ') -īlis καὶ -bilis, σημαίνουσαι τὸ δυνατὸν γενέσθαι· π. χ. (doceo) docilis=ὑδιδάκτος, (amo) amabilis=ἀγαπητός.

§ 72. β'. Ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν.

Αἱ καταλήξεις, δι' ὧν παράγονται ἐπίθετα ἐξ οὐσιαστικῶν εἶνε αὶ ἐξῆς:

α') -*ëus*, σημαίνουσα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἔγεινέ τι· π.χ. (*aurum*==
 χρυσός) *aureus*==χρυσοῦς, (*ferrum*==σίδηρος) *ferreus*==σιδηροῦς.

β') -*ius*, -*icus*, -*icius*, -*ilis*, -*āris*, -*ālis*, -*nus*, -*in s*, -*ānus*,
 -*ivus*, -*ensis*, -*arius*, σημαίνουσαι τὸ ἀνῆκον εἰς τι π. χ. (*rex*)
reg-ius==βασίλειος, (*bellum*) *bell-icus*==πολεμικός, (*tribūnus*)
tribun-icius==δημηρχικός, (*vir*) *vir-ilis*==ἀνδρικός, (*navis*)
nav-ālis==ναυτικός, (*consul*) *consul-āris*==ὑπατικός, (*pater*)
pater-nus==πατρικός, (*mare*) *mar-inus*==θαλάσσιος, (*urbs*)
urb-ānus==ἀστικός, (*aestas*) *aest-ivus*==θερινός, (*forum*) *for-*
ensis==ἀγοραῖος, (*legio* γεν. *legion-is*) *legion-arius*==ὁ τῆς
 λεγεῶνος.

γ') -*osus* καὶ -*lentus*, σημαίνουσαι πλησμονὴν· π.χ. (*lapis* γεν.
lapid-is) *lapid-osus*==λιθώδης, (*somnus*) *somno-lentus*==
 ὑπναλέος.

δ') -*tus* (-*ālus*, -*ilus*, -*ūlus*), σημαίνουσαι τὸν ἔχοντά τι· π.χ.
 (*barba*) *barb-ātus*==πωγωνοφόρος, (*falx*, γ. *falc-is*) *falc-ātus*==
 δρεπανοφόρος, (*turris*) *turritus*==τυργοφόρος, (*cornu*) *cornūtus*
 ==κερασφόρος.

ε') -*iānus*, -*ānus*, -*ivus*, προσσχετῶμεναι εἰς ὀνόματα προσώπων·
 π.χ. (*Caesar*) *Caesar-iānus*==ὁ τοῦ Καίσαρος, (*Sulla*) *Sullā-*
nus==ὁ τοῦ Σύλλα, (*Verres*) *Verrīnus*==ὁ τοῦ Οὐέρου.

ς') -*ānus*, -*ivus*, -*ensis*, *as* (γεν. *atis*), προσσχετῶμεναι εἰς ὀνό-
 ματα τόπων· π. χ. (*Roma*) *Romānus*==Ῥωμαῖος, (*Cannae*)
Cannensis==ὁ ἐκ Καννῶν, (*Arpinum*) *Arpinas*==Ἀρπινάτης.

§ 73. γ'. Ἐπίθετα ἐξ ἄλλων ἐπιθέτων.

Τὰ ἐξ ἄλλων ἐπιθέτων παρχόμενα ἐπίθετα εἶνε τὰ ὑποκοριστικά
 εἰς -*ūlus*, *ōlus*, *ellus*, καὶ *cūlus*· π.χ. (*parvus*) *parvūlus*==πᾶν
 μικρός, (*aureus*) *aureōlus*==χρυσοῦς (ἐπὶ μικρῶν χρυσῶν πραγ-
 μάτων), (*miser*) *misellus*==ἄθλιος, (*pauper*) *paupercūlus*==
 πενιχρός.

§ 74. δ'. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιρρημάτων.

Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων παρχόμενα ἐπίθετα σήμαινουν συνήθως χρό-
 νον καὶ λήγουσιν εἰς -*linus*, (*linus*) καὶ -*ernus* (-*urnus*)· π.χ. (*cras*)

crastinus=ἰ αὔριον, (repente) repentinus=εἰφνίδιος, (hodie)
 hodiernus=ἡμερινός, (noctu) nocturnus=νυκτερινός.

3. Παραγωγὴ ῥημάτων.

Τὰ ῥήματα παράγονται ἐξ ἄλλων ῥημάτων καὶ ὀνομάτων.

§ 75. α'. Ῥήματα ἐξ ἄλλων ῥημάτων.

Ῥήματα ἐξ ἄλλων ῥημάτων παραγόμενα εἶνε

1. Τὰ θαμιστικά (frequentativa). Ταῦτα ἐκ τοῦ θέματος τοῦ
 σουπίνου γινόμενα καὶ κατὰ τὴν α' συζυγίαν κλινόμενα σημαίνουσι
 ἐπανάληψιν ἢ ἐπίτασιν τῆς πράξεως· π. γ. (curro, cursum)
 curso=εἰριτρέχω, (iacio, iactum) iacto=ὑπτάζω.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ σουπίνῳ λήγη εἰς -atum, τὸ a αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς i· π. γ. (clamo, clamatum' clam'to =ἀναβοῶ.

2. Τὰ ἐναρκτικά (inchoativa). Ταῦτα εἰς -sco ἢ -isco λήγοντα
 καὶ κατὰ τὴν γ' συζυγίαν κλινόμενα σημαίνουσι πρᾶξιν τινα ἐν τῷ
 ἄρχεσθαι· ἢ γίγνεσθαι· π. γ. (labo, θ. laba-) laba-sco=σφάλλο-
 μι, (palleo, θ. palle) palle-sco=ὠχρῶ, (gemo) gemisco=
 ἀναστενάζω, (dormio, θ. dormi) ob-dormi-sco=καταδαρθάνω.

ΣΗΜ. Ἐναρκτικά παράγονται καὶ ἐξ ὀνομάτων· π. γ. pubes =ἡβή, pubesco=
 ἡβάσκω, durus =σκληρός, ob-duresco =σκληροῦμαι. Περὶ ἐναρκτ. ἴδ. §

3. Τὰ ἐφεκτικά (desiderativa). Ταῦτα ἐκ τοῦ θέματος τοῦ
 σουπίνου γινόμενα διὰ τῆς προσθήκης τῆς καταλήξεως -urio καὶ
 κατὰ τὴν δ' συζυγίαν κλινόμενα σημαίνουσι ἐπιθυμίαν (ἐφείσιν)· π. γ.
 (edo, es-um) esurio=βρωσεῖω, πεινῶ.

4. Τὰ ὑποκοριστικά (deminutiva). Ταῦτα εἰς -illo λήγοντα
 καὶ κατὰ τὴν α' συζυγίαν κλινόμενα σημαίνουσι μείωσιν· π. γ.
 (canto) cantillo = ἄδω ἡσύχως.

§ 76. β'. Ῥήματα ἐξ ὀνομάτων.

Τὰ ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων) παραγόμενα ῥήματα
 κλίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον κατὰ τὴν α' καὶ β' συζυγίαν, τὰ ἐναρ-
 κτικά κατὰ τὴν γ' καὶ ὀλίγα κατὰ τὴν δ'. Καὶ τὰ μὲν τῆς α' συζυ-
 γίας εἶνε συνήθως μεταβατικά, τὰ δὲ τῆς β' ἀμετάβατα· π. γ. (sig-

num) signāre = σημειοῦν, (liber) liberāre = ἰλευθεροῦν, (flos, γεν. flor-is) florēre = ἀνθεῖν, (flavus) flavēre = ζαυθὸν εἶναι. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὴν δ' συζυγίαν κλινομένων ἄλλα μὲν εἶνε μεταβατικά, ἄλλα δὲ ἀμετάβατα· π. χ. (lenis) lenire = πρᾶννειν, (vestis) vestire = ἐνδύειν, (saevus) saevire = μαίνεσθαι, (superbus) superbire = ὑπερφηφανεύεσθαι.

§ 77. Περὶ τὴν ἐπιρρημάτων.

Τὰ ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων), ἀντωνυμιῶν, μετοχῶν καὶ ἐκ ῥημάτων καὶ λήγουσιν

α') εἰς -*ō*, ὅταν γίνωνται ἐξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν δευτεροκλίτων· π. χ. (iucundus = ἡδύς) iucundē = ἡδέως, (doctus = πεπαιδευμένος, σοφός) doctē = σοφῶς, (miser = ἄθλιος) miserē = ἀθλιῶς, (pulcher = καλός, εὐπρεπής) pulchrē = καλῶς, εὐπρεπῶς.

β') εἰς -*iter* καὶ -*ter*, ὅταν γίνωνται ἐξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τριτοκλίτων· π. χ. (utilis = ὠφελίμος) utiliter = ὠφελίμως, (elegant = κομψός) eleganter = κομψῶς, (sollers = ἔντεχνος) solleter = ἐντέχνως, (celer = ταχύς) celeriter = ταχέως, (acer, γεν. acris = δριμύς) acriter = δριμύτως, (amans = ὁ ἀγαπῶν, ὁ φιλῶν) amanter = φιλικῶς.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις -*ter* προστίθεται εἰς τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς -*ns* ἢ *rs*.

γ') εἰς -*im*, ὅταν γίνωνται ἐκ θέματος σουπίνου, καὶ -*tim* (*a-tim*, *i-tim*), ὅταν γίνωνται ἐξ ὀνομάτων· π. χ. (rapio, raptum) rapt-im = ἀρπάγηδην, (sto, statum) stat-im = στάδην, (fur, γεν. fur-is = κλεπτικῶς) fur-tim = κλεπτικῶς, (grex, γεν. greg-is = ἀγέλη) greg-ātim = ἀγεληδόν, (vir = ἀνὴρ) vir-itim = κατ' ἀνδρα.

δ') εἰς -*itus*, ὅταν γίνωνται ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων)· π. χ. (coelum = οὐρανός) coelitus = οὐρανόθεν, (antiquus = ἀρχαῖος) antiquitus = ἀρχαίόθεν.

ε') εἰς -*bi*, ὅταν γίνωνται ἐξ ἀντωνυμικῶν θεμάτων· π. χ. (is = οὗτος) i-bi = ἐνταῦθα, (ali-us = ἄλλος) ali-bi = ἄλλοθι.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -*e* καὶ (*i*) *ter* λήγοντα ἐπιρρήματα, ὅταν γίνωνται ἐξ ἐπιθέτων ἐπιδεικτικῶν συγκρίσεως, σχηματίζουσι συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν ἐπιρρημα. Καὶ τὸ μὲν συγκριτικὸν ἐπιρρημα τούτων λήγει εἰς -*us*, ἥτοι λαμβάνεται· αὐτὴ ἡ ἐνική αἰ-

τιατική τοῦ οὐδετέρου συγκριτικοῦ, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν σχηματίζεται ἐκ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐπιθέτου διὰ τῆς καταλήξεως ε' π. γ.

alte = ὑψηλῶς, alt us, altissime

graviter = βαρέως, gravius, gravissime

pulchre = εὐπρεπῶς, pulchrius, pulcherrime

bene = εὖ, melius, optime

male = κακῶς, peius, pessime.

Β' ΣΥΝΘΕΣΙΣ.

Σύνθεσις λέγεται ἡ ἔνωσις τῶν θεμάτων ἀπλῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν ἄλλων. Αἱ οὕτω σχηματιζόμεναι νέαι λέξεις λέγονται σύνθετοι. Εἶνε δὲ αἱ σύνθετοι λέξεις ἢ οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα ἢ ῥήματα ἢ ἐπιρρήματα.

§ 78. α'. Σύνθετα οὐσιαστικά.

Τὰ σύνθετα οὐσιαστικὰ προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως

1) Ὀνομαστικοῦ καὶ ῥηματικοῦ θεματος, γενομένης διὰ τοῦ συνδετικοῦ ἰ' π. γ. (ager—colo) agricola = γεωργός, (armagero) armiger = ὑποφύρορος, (ars, γεν. art-is—facio) artifex = τεχνίτης

2) Δύο ὀνομαστικῶν θεμάτων π. γ. (manus—missio) manu-missio = ἀπελευθέρωσις.

3) Προθέσεως καὶ ὀνόματος π. γ. (de-decus) dedecus (γεν. oris = ἀπρέπεια, (pro-consul) proconsul = ἀνθύπατος.

§ 79. β'. Σύνθετα ἐπίθετα.

Τὰ σύνθετα ἐπίθετα προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως

1) Δύο ὀνομαστικῶν θεμάτων, συνδεομένων διὰ τοῦ ἰ, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου π. γ. (magnus—animus) magnanimus = μεγαλόψυχος, (miser—cor) miser-i-cors = ἐλεήμων.

2) Προθέσεως καὶ ὀνόματος (οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου) π. γ. (ad-finis) affinis = πρόσορος, (con-cor) concors = ὁμόφρων (ab-mens) amens = παράφρων (de-mens) demens = ἔκφρων, (ex-pars) expers = ἀμέτοχος, (in-ars) iners = ἄτεχνος, (se-cura)

secūrus = ἄφροντις, (in-dignus) indignus = ἀνάξιος, (per-lae-tus) perlaetus = περιχαρής, (prae-lucidus) praelucidus = ὑπέρλαμπρος, (sub-flavus) subflāvus = ὑπόξανθος, (sub-frigidus), subfrigidus = ὑπόψυχρος.

ΣΗΜ. Αἱ προθέσεις ab ἢ a, de, ex, in, se μεταβάλλουσιν ἐν τῇ συνθέσει τὴν ἔννοιαν εἰς ἀρνητικὴν, αἱ δὲ per καὶ prae ἐπιτείνουσι τὴν ἔννοιαν, ἡ δὲ sub μειοῖ αὐτήν.

§ 80. γ'. Σύνθετα ῥήματα.

Τὰ σύνθετα ῥήματα προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως

1) Δύο ῥημάτων, ὅτε τὸ β' εἶνε πάντοτε τὸ facio· π. χ. (ca-leo-facio) calefacio = θερμαίνω, (pateo-facio) patefacio = ἀνοίγω.

2) Θέματος ὀνόματος καὶ ῥήματος· π. χ. (animum-adverto) animadverto = προσέχω, (testis-facio) testificor = μαρτυρῶ.

3) Ἐπιρρήματος καὶ ῥήματος· π. χ. (bene-facio) benefacio = εὖ ποιῶ, (bene-dico) benedico = εὖ λέγω, (male-facio) male-facio = κακῶς ποιῶ, (male-dico) maledico = κακῶς λέγω.

4) Προθέσεως καὶ ῥήματος· π. χ. (con-facio) conficio = καταργάζομαι, (red-emo) redimo = ἐξωνοῦμαι, (con-quaero) conquiro = ἀναζητῶ κτλ.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν θεματικῶν φωνηέντων ἴδ. § 82.

§ 81. δ'. Σύνθετα ἐπιρρήματα

Τὰ σύνθετα ἐπιρρήματα προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως

α') Προθέσεως καὶ τινος πτώσεως· π. χ. (propter-*ea*) propterea = διὰ ταῦτα, (inter-*ea*) interea = ἐν τῷ μεταξύ, (inter-dum) interdum = ἐνίοτε, (in-primis) imprimis = ἐν πρώτοις, ἐν τοῖς μάλιστα, (ob-viam) obviam = εἰς ὑπάντησιν, ἐναντίον, (de-novo) denuo = ἐκ νέου, αὐθις κλπ..

β'). Ἄλλων λέξεων· π. χ. (hoc-die) hodie = σήμερον, (ma-gno-opere) magnopere = μεγάλως, σφόδρα, (quodam-modo) quodammodo = τρόπον τινά, ἄμωσγέπως, (quot-annis) quotannis = κατ' ἔτος, (scire-licet) scilicet = ἴσθι ὅτι, δῆλον ὅτι, (videre-licet) videlicet = δῆλον ὅτι, δῆλα δή.

§ 82. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν προθέσεων καὶ τῶν ῥημάτων.

Ἐν τῇ συνθέσει τῶν προθέσεων καὶ τῶν ῥημάτων πολλάκις συμβαίνουσι μεταβολαὶ τινες.

1. Μεταβολαὶ ἐν ταῖς προθέσει.

α') *abs, ab, a*. Ὁ τύπος *abs* ἀπαντᾷ πρὸ τοῦ *c* καὶ *t*, ὁ *a* πρὸ τοῦ *m* καὶ *v* καὶ ὁ *ab* πρὸ φωνηέντος καὶ τῶν λοιπῶν συμφώνων· π.χ. *abs-cēdo* = ἀποχωρῶ, *abs-trahō* = ἀφείλω, *a-mitto* = ἀποπέμπω, *a-vertō* = ἀποστρέφω, *ab-eo* = ἀπέρχομαι, *ab-dūco* = ἀπάγω. Ἐν δὲ τῇ μετὰ τοῦ *fero* καὶ *fugio* συνθέσει μεταβάλλεται εἰς *au*· π.χ. (*ab-fero*) *au-fero*, (*ab-fugio*) *au-fugio*.

β') *ad*. Ταύτης τὸ *d* πρὸ μὲν τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων *d, j, m, v* φυλάττεται, πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων συνήθως ἀφομοιοῦται, πρὸ δὲ τοῦ *qu* μεταβάλλεται εἰς *c*· π.χ. *ad-eo* = προσέρχομαι, *ad-do* = προστίθημι, *adiuvo* = βοηθῶ, *ad-miror* = θαυμάζω, *ad-voco* = προσκαλῶ, (*ad-cedo*) *accēdo* = προσχωρῶ, (*ad-fero*) *affero* = προσφέρω, (*ad-gero*) *aggero* = προσκομίζω, (*ad-lābor*) *allābor* = προσπίπτω, (*ad-noto*) *annōto* = ἐπισημειῶ, (*ad paro*) *apparo* = παρασκευάζω, (*ad-quaero*) *acquiro* = προσκτώμαι κλπ.

γ') *cum*. Αὕτη μεταβάλλεται εἰς *con*, ἀλλὰ τὸ *n* πρὸ τοῦ *b* καὶ *p* μεταβάλλεται εἰς *m*, πρὸ δὲ τοῦ *l, m, r* ἀφομοιοῦται· π.χ. (*con-bibo*) *combībo* = συμπίνω, (*con-paro*) *compāro* = παρασκευάζω, (*con-loquor*) *colloquor* = συνδιαλέγομαι, (*con-misceo*) *commisceo* = συμμίγνυμι, (*con-ruo*) *corruo* = καταρρέω, πρὸ δὲ τῶν φωνηέντων καὶ ἐνίοτε πρὸ τῶν συμφώνων ἀποβάλλεται· π.χ. *co-arguo* = ἐλέγχω, *co-ēmo* = συναγοράζω (ἀλλὰ καὶ *com-edo* = κατεσθίω), *co-gnosco* = γιγνώσκω.

δ') *ex, e*. Ὁ τύπος *ex* ἀπαντᾷ πρὸ φωνηέντων καὶ πρὸ τῶν συμφώνων *c, p, q, s, t*· π.χ. *ex-eo* = ἐξέρχομαι, *ex-cedo* = ἐκχωρῶ, *ex-pleo* = ἐκπληρῶ, (*ex-quaero*) *exquiro* = ἐκζητῶ, *ex-solvo*

= ἐκλύω, ex-tero = ἐκτρίβω. Τὸ *x* πρὸ τοῦ *f* ἀφομοιοῦται· π. χ. (ex-fero) effero = ἐκφέρω. Ὁ δὲ τύπος *e* ἀπαντᾷ πρὸ τῶν λοιπῶν συμφώνων· π. χ. e-dūco = ἐξάγω, e-gero = ἐκφέρω, e-juro = ἐξόμνημι, e-luo = ἐκλούω, e-moveo = ἀποκινῶ, e-neco = ἀποκτείνω, (e-rapio) e-ripio = ἐξαρπάζω, e-vādo = ἐκβαίνω.

ε') *in*. Ταύτης τὸ *n* πρὸ μὲν τοῦ *b* καὶ *p* μεταβάλλεται εἰς *m*, πρὸ δὲ τοῦ *l*, *m*, *r* ἀφομοιοῦται· π. χ. (in-bibo) imbībo = ἐμπίνω, (in-plīco) implīco = ἐμπλέκω, (in-līno) illīno = ἐναλείφω, (in-māneo) immaneo = ἐμμένω, (in-rīgo) irrīgo = ἀρδεύω.

ς') *ob*. Ταύτης τὸ *b* πρὸ τοῦ *c*, *f*, *g*, *p* ἀφομοιοῦται· π. χ. (ob-curro) occūro = προστρέχω, (ob-fero) offero = προσφέρω, (ob-gero) oggero = προσφέρω, (ob-pugno) oppugno = προσβάλλω. Ἐν τῇ μετὰ τοῦ *mitto* συνθέσει ἀποβάλλεται τὸ *b*, ἐν δὲ τῇ μετὰ τοῦ -olesco ἐμφαίνεται *obs*· π. χ. o mitto = ἀφίημι, obs-olesco = παλαιοῦμαι

ζ') *pro*, *prod*. Ὁ τύπος *pro* ἀπαντᾷ πρὸ συμφώνου, ὁ δὲ *prod* πρὸ φωνήεντος· π. χ. pro-dūco = προάγω, prod-eo = προέρχομαι.

η') *sub*. Ταύτης τὸ *b* πρὸ μὲν τῶν συμφώνων *c*, *f*, *g*, *m*, *p*, *r* συνήθως ἀφομοιοῦται, πρὸ δὲ τοῦ *s* ἀποβάλλεται· π. χ. (sub-cedo) succēdo = ὑπέρχομαι, (sub fero) suffero = ὑποφέρω, (sub-gero) suggero = ὑποτίθημι, (sub-moveo) summoveo = ἀποκινῶ, (sub-pono) suppono = ὑποτίθημι, (sub-rideo) surrideo = ὑπομειδιῶ, (sub-spiro) susspiro = ἀναστενάζω· ἐνίοτε δὲ μεταβάλλεται εἰς *s*· π. χ. sub-capīro) sus-cipio = ὑποδέχομαι, (sub-teneo) sus-tineo = βαστάζω, (sub-pendo) sus-pendo = ἀναρτῶ.

θ') *trans*. Ταύτης τὸ *s* ἀποβάλλεται πρὸ ἐτέρου *s*· π. χ. (trans-scribo) transcribo = μεταγράφω, ἐνίοτε δὲ ἀποβάλλεται τὸ *ns*· π. χ. (trans-do) trādo = παραδίδωμι, (trans-duco) tradūco = μετάγω.

Ἀχώριστοι προθέσεις.

ι') *amb*, *am*. Ὁ τύπος *amb* ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος, ὁ δὲ *am* πρὸ συμφώνου, ἀλλὰ τὸ *m* μόνον πρὸ τοῦ *p* φυλάττεται, πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων μεταβάλλεται εἰς *n*· π. χ. amb-ēdo = περι-

τρώγω, am-plector = περιβάλλω, (an quaero) anquiro = ἀναζητῶ, an-fractus = περίκλασις.

ια') *dis*. Ταύτης τὸ *s* πρὸ μὲν τῶν συμφώνων *c, p, q, t* φυλάττεται· π. χ. *dis-curro* = διατρέχω, *dis-pono* = διατίθημι, (*dis-quaero*) *dis-qui-ro* = διερευνῶ, *dis-tribuo* = διανέμω· πρὸ δὲ τοῦ *f* ἀφομοιοῦται· π. χ. (*dis-fero*) *differo* = διαφέρω· πρὸ δὲ τοῦ *s*, ἂν μὲν τοῦτο εἶνε μόνον, φυλάττεται, ἂν δὲ εἶνε μετ' ἄλλων συμφώνων, ἀποβάλλεται· π. χ. *dis-solvo* = διαλύω, (*dis-sto*) *di-sto* = διέστηκα· πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ἀποβάλλεται· π. χ. (*dis-do*) *di-do* = διαδίδωμι, (*dis-mitto*) *di-mitto* = διαλύω κλπ.

ιβ') *re, red*. Ὁ τύπος *red* ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος καὶ ἐνίοτε πρὸ συμφώνου, ὁ δὲ *re* πρὸ συμφώνου· π. χ. *red-eo* = ἐπανέρχομαι, *red-do* = ἀποδίδωμι, *re-vo-co* = ἀνακαλῶ.

2. Μεταβολαὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν.

α') Τὸ βραχὺ *a* τοῦ θέματος μεταβάλλεται εἰς βραχὺ *i*· π. χ. (*con-facio*) *conficio* = κατεργάζομαι.

ΣΗΜ. Τὸ βραχὺ *a* μένει ἀμετάβλητον ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *caveo, maneo, traho* καὶ ἐν τισι τοῦ *ago*.

β') Τὸ θέσει μακρὸν *a* μεταβάλλεται εἰς *e*· π. χ. *spargo di-spergo* = διασπείρω.

γ') Ἡ δίφθογγος *ae* μεταβάλλεται εἰς μακρὸν *i*· π. χ. (*con-quaero*) *conquiro* = ἀναζητῶ.

ΣΗΜ. Ἡ δίφθογγος *ae* μένει ἀμετάβλητος ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *haereo* καὶ ἐν τῷ *per-taesum est*.

δ') Ἡ δίφθογγος *au* μεταβάλλεται εἰς *ū* ἢ *ō*· π. χ. (*ex-claudio*) *exlūdo* = ἐκλείω, (*ex-plaudio*) *explōdo* ἐκκροτῶ, ἀλλὰ καὶ *exaudio* = ἐξακούω.

ε') Τὸ βραχὺ *e* μεταβάλλεται εἰς βραχὺ *i*· π. χ. (*con-teneo*) *contineo* = συνέχω.

ΣΗΜ. Τὸ βραχὺ *e* ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *edo, fero, gero, meto, peto, sero, tego, veho*, καὶ ἐν τισι τοῦ *lego* μένει ἀμετάβλητον.

ς') Τὸ θέσει μακρὸν *e* μένει ἀμετάβλητον· π. χ. *com-pello* = συνελαύνω.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗΣ

§ 83. Ἀφαιρετική (ablativus) (1)

1. Ἡ ἀφαιρετική δηλοῖ διαφόρους σχέσεις ἐν τῷ λόγῳ, ἧτοι

α') Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον, δι' οὗ γίνεται τι, καὶ λέγεται ἀφαιρετική τοῦ ὄργανου (ablativus instrumenti)· π. χ. oculis videmus = τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρῶμεν.

ΣΗΜ. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον, ὅταν εἶνε πρόσωπον, ἐκφέρεται διὰ τῆς per καὶ αἰτιατικῆς ἢ διὰ τοῦ opera, auxilio καὶ γενικῆς· π. χ. per patre n, opera patris = διὰ τοῦ πατρός.

β') Τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνεται τι, καὶ λέγεται ἀφαιρετική τοῦ τρόπου (ablativus modi), συνηθέστατα τιθεμένη μετὰ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. magna cura scribo = μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας γράφω.

γ') τὸ αἷτιον, τό τε ἀναγκαστικόν, καὶ λέγεται ἀφαιρετική τῆς αἰτίας (ablativus causae), καὶ τὸ ποιητικόν, ὅταν τοῦτο εἶνε πρᾶγμα, καὶ λέγεται ablativus rei efficientis· π. χ. multi homines officia deserunt mollitia animi = πολλοὶ ἄνθρωποι τὰ καθήκοντα ἀθετοῦσι δι' ἀνανδρίαν τῆς ψυχῆς. Aegyptus Nilo irrigatur = ἡ Αἴγυπτος ὑπὸ τοῦ Νείλου ἀρδεύεται.

ΣΗΜ. α'. Τὸ ποιητικόν αἷτιον, ὅταν εἶνε πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς πρόσωπον θεω-

(1) Καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ ὑπῆρχον πάλαι ποτὲ ὁκτώ πτώσεις: ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική, κλητική, ἀφαιρετική, τοπική καὶ ὀργανική. Ἄλλ' ἐν μὲν τῇ Ἑλληνικῇ ἐξέλιπον τρεῖς, ἡ ἀφαιρετική, ἀναπληρωθεῖσα ὑπὸ τῆς γενικῆς, ἡ τοπική καὶ ἡ ὀργανική, ἀναπληρωθεῖσαι ὑπὸ τῆς δοτικῆς, ἐν δὲ τῇ Λατινικῇ ἐξέλιπον δύο, ἡ τοπική, ἀναπληρωθεῖσα ὑπὸ τῆς γενικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς, καὶ ἡ ὀργανική, ἀναπληρωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀφαιρετικῆς.

Ὅθεν ἡ γενική καὶ δοτική τῶν Ἑλλήνων εἶνε πτώσεις μίκται κατὰ τὴν σημασίαν, ἧτοι ἡ γενική εἶνε καὶ καθαρὰ γενική καὶ ἀφαιρετική, ἡ δοτική εἶνε καὶ καθαρὰ δοτική καὶ τοπική καὶ ὀργανική. Διὰ ταῦτα ἡ Λατινικὴ ἀφαιρετικὴ ὅτε μὲν ἰσοδυναμεῖ τῇ γενικῇ τῶν Ἑλλήνων, ὅτε δὲ τῇ δοτικῇ αὐτῶν.

ρούμενον, ἐκφέρεται διὰ τῆς ab καὶ ἀφαιρετικῆς· π. χ. a Deo mundus administratur = ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁ κόσμος διοικεῖται, a voluptate vincor = ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἡττῶμαι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον ἐκφέρεται καὶ διὰ τῆς ab, ex, de καὶ ἀφαιρετικῆς ἢ διὰ τῆς ob, propter καὶ αἰτιατικῆς.

δ') Τοπικὴν σχέσιν, καὶ λέγεται ἀφαιρετικὴ τοῦ τόπου (ablativus loci), ἥτοι ἐπὶ τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων, κωμῶν ἢ μικρῶν νήτων δηλοῖ 1) τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὅταν ταῦτα εἶνε τῆς γ' κλίσεως ἢ τῆς α' καὶ β', ἀλλ' ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ εὐχρηστα· π. χ. Babylone = ἐν Βαβυλῶνι, Athenis = ἐν Ἀθήναις, Philippis = ἐν Φιλίπποις (πόλεις τῆς Μακεδονίας). 2) Τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν· π. χ. venio Roma, Delo, Athenis, Delphis = ἔρχομαι ἐκ Ῥώμης, Δήλου, Ἀθηνῶν, Δελφῶν.

ΣΗΜ. α'. Ὅταν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, κώμης ἢ μικρᾶς νήσου εἶνε τῆς α' ἢ β' κλίσεως καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εὐχρηστον, ἢ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται διὰ γενικῆς· π. χ. Romae = ἐν Ῥώμῃ, Corin·hi = ἐν Κορίνθῳ

ΣΗΜ. β'. Ὅταν μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως, κώμης ἢ μικρᾶς νήσου συνάπτεται ἐπιθετον ἢ ἀντωνυμία, ἢ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται δι' ἀφαιρετικῆς ἢ διὰ τῆς in καὶ ἀφαιρετικῆς, ἢ δὲ ἀπὸ τόπου κίνησις διὰ τῆς ab ἢ ex καὶ ἀφαιρετικῆς· π. χ. hac urbe ἢ in hac urbe = ἐν τῇδε τῇ πόλει· tota Italia ἢ in tota Italia = ἐν ὅλῃ τῇ Ἰταλίᾳ.

ΣΗΜ. γ'. Ἐπὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν ὀνομάτων ἢ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται διὰ τῆς in καὶ ἀφαιρετικῆς· π. χ. sum in Italia = εἰμι ἐν Ἰταλίᾳ, sum in horto = εἰμι ἐν τῷ κήπῳ· ἢ δὲ ἀπὸ τόπου κίνησις διὰ τῆς ab ἢ ex καὶ ἀφαιρετικῆς· π. χ. venio ab ἢ ex Italia = ἔρχομαι ἐξ Ἰταλίας. venio ab ἢ ex horto = ἔρχομαι ἐκ τοῦ κήπου.

ε') Χρόνον ὠρισμένον ἢ χρονικὴν περίοδον, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεταί τι, καὶ λέγεται ἀφαιρετικὴ τοῦ χρόνου (ablativus temporis)· π. χ. tertio die venit = τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἦλθεν. Agamemnon vix decem annis unam cepit urbem = Ὁ Ἀγαμέμνων μόνις ἐν δέκα ἔτεσιν ἐκυρίευσεν μίαν πόλιν.

ς') Ἰδιότητα καὶ λέγεται ἀφαιρετικὴ τῆς ιδιότητος (ablativus qualitatis), τιθεμένη πάντοτε μετὰ τινος ἐπιθέτου· π. χ. vir magna prudentia = ἄνθρωπος μεγάλῃς συνέσεως.

ζ') ἀναφορὰν ἢ τὸ κατὰ τι καὶ λέγεται ἀφαιρετικὴ τῆς ἀναφορᾶς (ablativus limitationis)· π. χ. homo et mente et corpore sanus = ἄνθρωπος καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ὑγιής.

η') τὸ μέτρον καὶ λέγεται ἀφαιρετικὴ τοῦ μέτρου (ablativus mensurae), ἥτοι δηλοῖ πόσω μείζον ἢ ἔλαττον, πλείον ἢ μείον εἶνέ τι καὶ τίθεται μετὰ τῶν συγκριτικῶν καὶ τῶν συγκριτικὴν ἔννοιαν ἔχουσῶν λέξεων· π. χ. *quinque pedibus maior*==πέντε ποσὶ μείζων· *multo melior*==πολλῷ ἀμείνων· *parvo junior*==ὀλίγῳ νεώτερος· *multo praestat*==πολλῷ κρείττον ἐστὶ κλπ.

2. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα εἶνε τὰ ἐξῆς·

α') τὰ συγκριτικά· π. χ. *nemo Romanorum fuit eloquentior Cicerone*==οὐδεὶς τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρξεν εὐγλωττότερος τοῦ Κικέρωνος.

ΣΗΜ. Ἡ ἀφαιρετικὴ αὕτη λέγεται καὶ δ' ὄρος τῆς συγκρίσεως καὶ τίθεται συνήθως, ὅταν ὁ α' ὄρος ἐκφέρηται κατ' ὀνομαστικὴν ἢ αἰτιατικὴν.

β') τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. *navis frumento onusta*==ναῦς σίτου μεστή· *urbs nuda praesidio*==πόλις ἔρημος φρουρᾶς.

γ') τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά· π. χ. *laetus sanguine*==ἠδόμενος αἵματι.

3. Ρήματα μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσόμενα εἶνε τὰ ἐξῆς·

α') τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. *Germania viris fluminisque abundat*==Ἡ Γερμανία ἀνδρῶν καὶ ποταμῶν εὐπορεῖ· *infelices plerumque amicis carent*==οἱ δυστυχεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στεροῦνται φίλων.

β') τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· π. χ. *Deus bonis omnibus explevit mundum*==ὁ Θεὸς ἐπλήρωσε τὸν κόσμον πάντων τῶν ἀγαθῶν· *hostes regionem civibus vastaverunt*==οἱ πολέμιοι τὴν χώραν πολιτῶν ἠρήμωσαν.

γ') τὰ ἀπολαύσεως σημαντικά· π. χ. *fruor meis bonis*==ἀπολαύω τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν.

δ') τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως σημαντικά· π. χ. *mors seducit animum corpore*==ὁ θάνατος χωρίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος· *mors animum corporis catenis liberat*==ὁ θάνατος ἀπαλλάσσει τὴν ψυχὴν τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος· *milites depellunt hostem urbe*==οἱ στρατιῶται ἐκβάλλουσι τὸν ἐχθρὸν τῆς πόλεως.

ΣΗΜ. Ἐπὶ τῶν ῥημάτων τούτων πολλάκις προστίθενται τῇ ἀφαιρετικῇ αἱ προθέσεις ab, ex, de, πάντοτε δὲ ἢ ab, ὅταν τὸ ὄνομα, ἀφ' οὗ γίνεται ὁ χωρισμὸς ἢ ἡ ἀπομάκρυνσις, εἶνε πρόσωπον· π. χ. libero cives a tyrannis=ἐλευθερῶ τοὺς πολίτας ἀπὸ τῶν τυράννων.

ε') τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ· π. χ. laetor bonis rebus et doleo contrariis=ἠδομαι ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ καὶ λυποῦμαι ἐπὶ τῇ δυσπραξίᾳ.

ς') τὰ σημαίνοντα πώλησιν, ἀγοράν, ἀξίαν, τιμὴν· π. χ. vendo domum decem talentis=πωλῶ τὴν οἰκίαν δέκα ταλάντων· emo immortalitatem morte = τοῦ θανάτου ὠνοῦμαι τὴν ἀθανασίαν· aestimo frumentum tribus denariis = τιμῶ τὸν σίτον τριῶν δηναρίων.

ζ') τὰ σημαίνοντα καταγωγὴν· π. χ. Hercules Jove natus est=ὁ Ἡρακλῆς ἐκ τοῦ Διὸς ἐγεννήθη.

ΣΗΜ. Πολλάκις προστίθεται ἢ ab πρὸς δῆλωσιν ἐμμέτου καταγωγῆς ἢ ἢ ex, de πρὸς δῆλωσιν ἀμέσου καταγωγῆς.

τὸς ἰσότητι καὶ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ καὶ ἰσότητι
 εἰς τὸν αἰῶνα ἡμεῖς ἐπισημαίνοντες ὁμοίᾳ
 τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ὁμοίᾳ
 ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ
 εἰς τὸν αἰῶνα ἡμεῖς ἐπισημαίνοντες ὁμοίᾳ
 τὰ συνδυασμῶν καὶ ἀφῆσαι αὐτοῦ καὶ
 εἰς τὸν αἰῶνα ἡμεῖς ἐπισημαίνοντες ὁμοίᾳ
 καὶ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ καὶ ὁμοίᾳ

